

Emperyalizme ve Faşizme Karşı

DEVRİMCİ HAREKET

Aylık Siyasi Dergi

Sayı: 2 Mart-Nisan 1997 Fiyatı : 150.000 TL.

ÖRGÜTLÜ HALKLAR YENİLMEZ !..

Yaşamla bağları zayıflatılmış, bir nesne durumuna sokulmuş; başkaldırı yerine baş eğmeye alıştırılmış, özsaygı yitimine uğratılarak yokluğu kendine yakışık görececek hale getirilmiş kitlelerin özgürlüğe kavuşabilmesi için öncelikle buna inanması ve yaşamına irade katabilmesi gerekiyor. Burada, devrimcilerin alacağı rol; özgürlük üzerine güzelleme yapmak, edebiyatla yetinmek olmamalıdır. Soyut araçlar kullanmaktan özenle kaçınmalı; kitlelerin, özgürleşme eyleminde özne olabilmesi yönünde çaba harcanmalıdır.

- ★ Birlik Sorununu Kavrayabilmenin Önemi Üzerine...
- ★ Nikaragua'lar Kaybetmesin Diye ...
- ★ Devrimci Yol'da Devamlılık Kızıldere'yi Bugüne İzdüşürebilmektir ...
- ★ Sorğu Süreçlerinde Devrimci Tavrı...

DEVİRİMCİ HAREKET'TEN

Türkiye koşullarında yayın hayatına yeni başlayan bir derginin karşılaşacağı "malum" engellere bir de "toplantılmak" eklenince, "heryere" ulaşma amacımız "eksikli" gerçekleşti.

Hazırlık aşamasından itibaren aldığımız kutlama mesajları bizi sevindirirken, kimi tutsak dostlarımıza "APS" ile postalanmasına rağmen derginin ulaşmamasını üzüntü ve öfkeyle karşıladık. Bizlere ulaşmak için atılan adımların mutlaka karşılık bulacağını; uzatılan hiçbir dost eli boş bırakmayacağımızı yinelemek istiyoruz.

Birinci sayımızda, "dergide çıkacak olan ve bir ideolojik örgünün ilmikleri olarak kabul ettiğimiz yazıları, uzunluğuna bakmaksızın gerekirse tekrar tekrar okumak, 'netleşme'nin en etkili araçlarından biri olacaktır" demiştik. Büyük ölçüde anlaşılmuş olmamıza rağmen, kimilerince abartılı mercekler altında tutulduk; "beğenmeme hastalığı"nın yakın çevremizde de yeterince aşlamadığını gördük; veya eleştiriyi amaç edinenler "bu dergi için de üç laf etme" görevini yerine getirdiler. Ancak, hedef kitle açısından sonucun mutluluk verici olduğunu; bunun her sayıda katlanarak büyüyeceğine dair işaretleri şimdiden almaya başladığımızı müjdelemek istiyoruz.

Tek tek ilmikler kendi başına bir anlam ve öneme sahip olsa da, farklı ilmiklerle bir araya geldiğinde bir doku oluşturma özelliği taşır. Aynı zamanda, bir doku oluşturabilmek için aralarında bir uyum, bir bağ olmak durumundadır. Okurlarımızın, hemen tüm yazılarda ufuk açıcı bir perspektifin, kolaya kaçmayan bir yöntemin izleriyle buluştuğuna bu sayıda aynı izin devamını bulacağına inanıyoruz..

Politika üretme kısırlığının çekildiği bir ortamda "21.Yüzyılın Eşiğinde Dünya ve Türkiye"yi, politika malzemesini doğru yerde aramak ve bulabilme sorununa katkı koyacak bir yaklaşımla değerlendirdik.

Mücadele geçmişimize dair bir taraftan adeta "resmi tarih" in yazılmakta olduğunu, diğer taraftan hafızaların silinmeye çalışıldığını kaygıyla izledik ve orta sayfada, "Devrimci Yol'u Anlayabilmek" noktasında, süreci yaşamış olanların yapması gereken yorumu, doğru tarih yorumunu yapmayı bir görev addettik. Geçmiş, THKP/C ve Devrimci Yol konusunda bu sayımızda da dikkatleri "resmi tarih" dışına çekmeye çalıştık.

Susurluk süreci ile ilgili olarak sayfalarımızı günlük gazeteden de izlenebilen haberlerle doldurmak yerine, "değerlendirme" yazısını koymayı tercih ettik.

"Sorgu Süreçlerinde Devrimci Tavrı" yazısının, bu tür deneylere yabancı olan genç arkadaşlarımıza -ve genelde tüm devrimcilere- yol gösterici bir içeriğe sahip olduğuna inanıyoruz.

Bu sayımızda da ilmik atmaya devam ediyoruz. 8 Mart'ı geride bırakırken, bu konuda yer vereceğimiz yazıların da geride kalmaması bütün yıl boyunca ihtiyaç duyduğumuz bir bakışı içermesi gerektiği düşüncesiyle hareket ettik. Özellikle de sorunu tamamen devrime havale ederek, günü iskalayan yaklaşımlar sebebiyle; bataklığı kurutmak dışında da görevlerimizin olduğuna işaret etmeye çalıştık.

Bu sayıda "Birlik" meselesine de yer veriyoruz. Devrimci dost örgütler arasında rastladığımız ve bizi bir hayli kaygılandıran; denenen birliklerin bozulması sonrasında başlatılan "birbirini yıpratma kampanyaları" sebebiyle bu yazının öneminin daha da arttığını düşünüyoruz.

NİKARAGUA dosyası ise, DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ'ne ait meseleleri bir ülke deneyi üzerinde tartışarak/ayrıntılılandırarak yol gösteriyor.

Bu kadar açıklamanın yeterli olduğu düşüncesiyle, sizi dergiyle başbaşa bırakıyoruz.

Sevgiyle kalın...

İÇİNDEKİLER

3-7
Gündem
8-12
Nikaragua'lar Kaybetmesin Diye
13-14
Faşizme Karşı Kadın Omuz Omuzla
15
Feminizm Ezilen Kadın
İçin Bir Çözüm müdür?
16
Newroz Ateşi Sönmeyecek
17
17 Mart 1988 Halepçel..
18-21
Devrimci Yol'da Devamlılık
Kızıldere'yi Bugüne İzdüşürebilmektir
22-24
GB Emek Karşısı Güçlerin Saldırı
Birliktir
24-25
Sorgu Süreçlerinde Devrimci Tavrı (2)
26-28
Birlik Sorununu Kavrayabilmenin
Önemi Üzerine
29-30
Örgütlenme Sorunu Üzerine
31-34
Gençlik...

Düzeltilme: Dergimizin 1. sayısında "Ulusal Sorun" yazısında sondan üçüncü paragrafın (sayfa: 29) ilk cümlesi eksik çıkmıştır. Doğrusu, "Türkiye devrimcileri açısından, devrimci mücadelenin bu evresinde sistem ile ekonomik demokratik, siyasal, kültürel herhangi bir alanda çatışma -ya da çelişme- içinde bulunan tüm sınıf ve katmanlar doğal müttefiklerdir." olacaktır. Düzeltir, özgür dileriz.

RP'NİN TOPLUMDAKİ DAYANAKLARI ...

GÜNDEM

Siyasal bir gücün gündeme müdahale edip sonuç alabilmesi, siyasal arenada rol alan öğeleri doğru tanımlayabilmesinden ve asli olan gibi, konjonktürel olanı da değerlendirebilmesinden geçiyor. Kısa sayılabilecek "iktidar günleri"nde gündemin odağına oturan RP'yi dün ve bugünü ile değerlendirmek, sürecin anlaşılabilirliğini kolaylaştırıcaktır.

RP'NİN TOPLUMDAKİ DAYANAKLARI

RP, bazı tekel grupları ile tekel dışı orta ve küçük burjuva katmanların siyasal temsilcisi konumundadır. Özellikle Anadolu'da, tekeller ile bayilik ilişkisi içinde bulunmayan geniş ticaret burjuvazisi katmanlarıyla küçük ve orta büyüklükteki sanayiciler; RP'nin temel dayanaklarıdır. Oldukça geniş oy potansiyeline sahip olan bu katmanların RP ile ilişkileri uzun bir dönemden beri sürmektedir.

"12 Mart" ve "12 Eylül" ile birlikte oligarşi kapsamının dışına itilen kesimler de kendilerine en yakın siyasal güç olarak, RP ve öncellerini buldu. Bu nedenle ki; her müdahale, RP saflarındaki yığılmaya arttırıcı etki yaptı. Müdahalelerle oligarşinin dışında bırakılan katmanlar, asıl dayanakları olan tarım ve ticaret kesiminden aktardıkları sermaye birikiminin belirli alanlarda yoğunlaşması ile kazandıkları gücü; RP'nin çevresinde kümelenen ve İslami başlangıçta sadece bir kitleselleşme aracı olarak kullanan kesimlerle bütünleştirerek kaybettikleri mevzileri yeniden kazanmaya çalışıyor.

Gücünü, banka sermayesi ile sanayi sermayesinin oluşturduğu bütünleşmeden alan tekeller karşısında, orta ve küçük işletmeler finans sorunlarının çözümünü mevcut bankacılık sisteminin dışında aramış; görünürde "farklı" bir bankacılık anlayışı içerecek şekilde, tefeci-bezirganların ekseninde yeni bir finans kesimi oluşmuştur. RP'nin ekonomik gücü bu kesimlere dayanmaktadır.

1950'ler sonrası süreçte ekonomik ve

siyasal olarak güçlenen tarikat ve cemaatler önce siyasal partilere kendilerini bir baskı grubu olarak dayatmış ve oldukça önemli tavizler kopararak gücünü arttırmıştır. Gelişmelerin bu noktasında artık kendilerini siyasal karar alma sürecinin içinde görmek istediklerinde ise, bunun aracı RP oldu. RP kendi içinde birçok farklılık taşıyan İslam örgütlenmelerinin bir şemsiyesi görevini yaparken; İslami örgütlenmeler, kendi aralarında ortak değer kabul ettikleri hedefleri RP aracılığı ile topluma dayatmaktadır.

Günümüzde ise, RP'ye hiç de tahmin etmediği bazı kesimlerden önemli bir destek geliyor.

30 yıldır Türkiye'nin siyasal günde-

minde olan GB (ve AB) olgusunun geçen süre içinde, iş çevreleri ve siyasi partiler tarafından yeterince tartışıldığı söylenemez. Bunda, tekellerin kontrol ettikleri medya aracılığı ile kendi taleplerini topluma dayatmalarının ve konuyu yeterince tartıştırmadan kabulünü amaçlamanın etkisi vardır. Ancak yaşanan bir yıllık sürecin sonunda, GB'nin ekonomik ve toplumsal maliyetleri konusunda ilk bilgiler elde edildi. GB sürecinden doğrudan etkilenen kesimlerin büyük bir bölümü -özellikle küçük ve orta burjuvazi- AB'ne karşı gelen ve uygulamaları ile bunu daha olumsuz hale getiren RP'ye gizli veya açık desteklerini sunmaktadır. Diğer sağ partilerin saflarından ve tabanlarından bazı kesimlerin de RP'ye sağladıkları destek, oldukça zor durumdaki RP'yi rahatlatıyor

ve olduğundan daha güçlü görünmesine yol açıyor.

Dayandığı bu oldukça geniş heterojen tabana rağmen seçimlerde RP'nin; en büyük desteği, İslami değerleri siyasi bir tercih nedeni olarak pek de önemsemeyen kent ve kır yoksullarından aldığı da bir gerçektir.

Dayandığı sınıf ve katmanların, ekonomik ve siyasal güçlerin sağlayabildikleri kitlesel destek düşünüldüğünde; RP'yi iktidara taşıyan en önemli etmenin siyasal konjonktür olduğu görülüyor. "Merkez sağ" ve "merkez sol"daki ideolojik ve örgütsel parçalanmışlık, bugüne özgü konjonktürel bir durumdur. Bu durumdan en fazla yararlanan siyasal güç RP olmuştur.

"Merkez sağ" ve "merkez sol" politikaların sistemin sorunları karşısında iflas etmiş olmaları, RP'yi iktidara taşıyan önemli bir etkidir.

Solun siyasal iktidar için bir alternatif güç oluşturamamış olması ve kitlelere somut hedef olarak gösterdiği sloganların, bizzat RP tarafından kullanılması; özellikle kentlerin varoşlarında RP'ye yönelimi arttırdı.

Siyasal konjonktürün oluşturduğu bunca olumlu ortama rağmen RP'nin sağladığı seçim başarısının en önemli etkeni kendi parti örgütüdür; insanların doğrudan yaşadıkları alan içinde ve bire bir organik ilişkilere dayalı olarak örgütlenmeyi hedef alan örgütsel yapıdır. En kalıcı, en etkili, dış etkilere en kapalı örgütlenme modeli; iktidara hazırlayan en önemli etken durumundadır.

Örgütsel yapısı itibarıyla bir kadro partisi görünümündeki RP, seçimler döneminde izlediği strateji ile bir kitle partisi görünümüne bürünmüş, toplumun bütününe yönelik bir seçim kampanyası yürütmüştür. Bu kampanya sonucu, İslami siyasal bir tercih nedeni olarak görmeyen oldukça geniş kesimlerin desteğini almayı başardı.

RP İKTİDARI VE İLK UYGULAMALARI

RP iktidarının gerçek uygulamalarının ve bunun sonuçlarının görülebilmesi için zaman henüz erken. Ancak, sınırlı ipuçla-

rından yararlanılarak bazı sonuçlara varmak mümkün.

Ekonomide her siyasal iktidarın yapmak zorunda olduğu şeyler yapılmaya çalışılıyor. Parlamentodaki diğer siyasi partilere göre oldukça farklı ve heterojen yapıdaki tabanına yönelik uygulamalar, en belirgin olanıdır.

Sık sık yaşanan askeri müdahalelerle kapsamı iyice daralan oligarşinin, ekonomi ve politikadaki tek belirleyiciliği sarsılmakta ve siyasal iktidar tarafından desteklenen farklı ekonomik güç odakları oluşmaktadır. Siyasal iktidarın gözetiminde farklı bir sermaye birikimi ve merkezileşmesi sürecinin yaşandığını söyleyebiliriz. **Bugüne kadar, bankacılık sisteminin büyük oranda dışında kalan bir sermaye kesimi, kendi koşulları içinde sisteme katılıyor.** Devlet tahvili ihalelerinde vade iki, üç katına çıkarken, faizler önemli oranda düşüyor. Ekonomik göstergelerde önemli değişiklikler olmadığı halde; faiz, döviz, borsa üçgeninde ani sıçramaların yaşanmaması ve vadeler uzarken, faizlerin düşmesi önemli bir kaynak girdisinin göstergesidir.

GB'nin sağladığı olanaklar ile emperyalist tekellerle işbirliğine giren yeni sermaye grupları, sanayi üretiminde ve pazarda önemli pay sahibi olma yoluna girmiştir. Ekonomide tekeli yapının varlığı sürerken, her bir tekel grubunun payı azalıyor. Değişik üretim alanlarındaki yatırımların toplam üretim kapasitesi düşüldüğünde, bunun ülkenin tüketim miktarının çok üzeride olduğu görülüyor. Özellikle Anadolu'daki sanayi yatırımlarında sağlanan kolaylıklardan öncelikle RP'ye yakın sanayiciler yararlandırılmakta; dış ticaret kolaylıkları ve ayrıcalıklarından da aynı kesimler faydalanmaktadır.

Ancak, iktidarının oligarşi içi ilişkileri en çok arttıracak uygulaması özelleştirmelerdir. Özellikle kamu bankaları ve stratejik öneme sahip enerji santrallerinin kendi yandaşlarına çok cazip fiyatlarla satılması veya kiralanması pek çok kesimi tedirgin ediyor.

RP iktidarının diğer önemli bir uygulaması ise, kırsal kesimde ekonomik yaşamı kısmen rahatlatan taban fiyat politikası oldu. Tarım kesimine sağlanan teşviklerin büyük oranda kısılmasına rağmen bunu belirli oranlarda karşılayan fiyatlar oluştu. Ancak, kamunun yeterli alım yaptığı söylenemez.

Parti olarak hiçbir demokratik değere sahip olmayan RP, iş yaşamındaki anti-demokratik uygulamaları güçlen-

dirdi. Giderek toplu sözleşme düzeninden uzaklaşma ve eşelmobili dayatma eğilimi, önümüzdeki gündemi oluşturacak gibi görünüyor.

Dış politikada çok yönlü bir uygulamayı sürdürme çabası gözleniyor. Bir yandan bölge -özellikle müslüman Ortadoğu- ülkeleri ile iyi ilişkiler sürdürmek hedeflenirken; diğer yandan, Türkiye'nin geleneksel dış politikası korunmaya çalışılıyor. Özellikle, çok önemli demokratik beklentileri olmayan ABD ile -İran ve Irak engeline rağmen- iyi ilişkiler kurma çabası sürdürülüyor. Ancak bölge ülkeleri -özellikle İran- ile ilişkiler, ABD'nin Ortadoğu politikalarının dışına çıktığı oranda sorunlar başlıyor. Bu koşullarda bile

Parti olarak hiçbir demokratik değere sahip olmayan RP, iş yaşamındaki anti-demokratik uygulamaları güçlendirdi. Giderek toplu sözleşme düzeninden uzaklaşma ve eşelmobili dayatma eğilimi, önümüzdeki gündemi oluşturacak gibi görünüyor.

bölge ülkeleri ile ilişkilerin sürdürülebileceği izlenimi yaygınlık kazanmış durumda. Bunun ise İran'ın salt İslami niteliği ile sınırlanamamak gerek.

Asıl sorun AB ülkeleri ile yaşanacak gibi görünüyor. Sorunu sadece GB süreci çerçevesinde tutmak için gündeme getirilecek konular -belki bazı demokratik talepler, Kürt sorununda "siyasal çözüm"ün dayatılması gibi- ilişkilerin oldukça soğumasına neden olabilir.

RP uygulamaları arasında en fazla tepki alanlardan biri de kadrolaşmadır. Tüm siyasi partilerin yaptığı kadrolaşma çabalarından farklı olarak; çok daha uzun dönemli hedefler gözetilerek, militan kadroların bir program çerçevesinde stratejik noktalara yerleştirilmesi yaygın bir uygulama. Her türlü demokratik mücadelenin önüne de engel olarak dikilecek bu uygulama, dikkate alınmalıdır. Ancak, görüldüğü kadarıyla stratejik noktalarda kadrolaşma konusunda asıl çekişme MHP ile yaşanıyor.

Kısa süreli iktidar günlerinin gösterdiği kadarıyla RP, hiçbir demokratik değer içermeyen bir ideolojik kimliğe sahip. Bu niteliği ile RP'nin toplumun demokratikleşmesi konusunda bir çabası olmadığı gibi, onun önündeki en büyük engellerden biridir.

Bunun dışında toplumsal yaşamın -bazı parti yöneticilerinin açıkladığı tarzda-

İslami kurullarla yönetilmesi doğrultusunda şu aşamada çok önemli bir adım gözlenmiyor. Türban gibi bazı biçimsel konularda daha çok RP dışı kesimler tarafından, RP tabanındaki radikal kesimlerden de -bazı çabalar hariç- karşı konulmamacak denli bir beklenti ve hareketlilik yok.

RP'nin seçim başarısı, toplumda demokratikleşmeyi hedefleyen sınıf ve katmanlarda hayal kırıklığına sebep oldu. DYP- ANAP koalisyonunun bozulması ve RP-DYP koalisyonunun oluşması ise aynı kesimlerde tam bir şok etkisi yarattı. Toplumun demokratikleşmesi açısından RP'nin de gerisinde bir kadro ile DYP, bakanlar kurulundaki yerini aldı. Devrimci-demokrat kesimlerde önce bir hayal kırık-

lığı ve değişiklik yaratan bu gelişmeler, giderek bir canlanmanın da başlangıcı oldu. **AB süreci ile birlikte, Türkiye'de zorunlu olarak bir demokratikleşme yaşanacağını düşünen kesimlerde bile, "işin başa düştüğü" düşüncesi yaygınlaştı.** Sürecin nasıl gelişeceği, ne yapılması gerektiği konusunda ciddi tartışmalar başladı; somut adımlar atıldı. "Sol" kendi gelişimi açısından elverişli bir zemin yakalamıştı. Tam da bu noktada bir "kamyon", sürecin ivmesini hızlandıran bir-etki yaptı. (*)

Bu süreçte, devrimci-demokrat çevrelerin mücadelesine bir "destek"de TUSİAD'dan geldi. Onca anti-demokratik uygulamadan, darbelerin asıl sorumluları olanlar demokrasinin faziletlerini keşfettiler; bir noktadan sonra, kendilerinin de demokrasiye ihtiyaçlarının olduğunu anladılar(!)

RP iktidarının oligarşi içinde yeni bir denge arayışını hedefleyen uygulamalarına karşı, özellikle tekeli burjuvazinin bazı kesimlerinde yüksek tonda muhalefet sesleri yükselmeye başladı. Askerlerin desteğinde, darbelerle sağladıkları konumlarının sarsılmasına göz yummaya pek niyetleri yok gibi. Ancak, bugüne kadar devrimci-demokrat kesimler karşısında dini duyguları bir araç olarak kullanan güçlere karşı, dinci düşüncelerin, "asil sahipleri" tarafından kullanılmasına söyle-

(*) Toplumda Susurluk olayı günümüzde yaşanan dinamizmin neredeyse tek nedeni gibi görülüyor. Bu düşünce, en azından devrimci, demokrat kesimlerin "Susurluk" öncesinde sürdürdükleri bilinçli çabalara saygıyı ihmal eden bir yan içeriyor. Susurluk olayının, gelişmelerin ivmesini artırıcı etkisi yadsınmaz; ama tek neden olarak görülmemelidir.

yecek fazla bir şeyleri olmamalı; yok da... Askerleri göreve çağdırmaktan başka.

RP'nin ekonomik uygulamalarına karşı çok geniş kesimlerden muhalefet sesleri yükselirken, özellikle kırsal kesimlerde ve orta sınıflardan RP'ye sağlanan destek arttı. Diğer sağ partilerin saflarından da RP'ye yönelimler gözlenmektedir.

SUSURLUK OLAYI VE TOPLUMDAKİ ETKİLERİ

RP-DYP koalisyonu kurulması sonrasında yaşanan canlanma ve dinamizm, Susurluk'la beraber en yüksek noktaya ulaştı. DYP saflarında yer alan kişilerin pek çoğunun kirli geçmişleri, kontr-gerilla içindeki yerleri/ilişkileri devrimci-demokrat kesimler tarafından büyük oranda biliniyordu. Olayların, kişilerin çoğu yazılmış, çizilmiş, tartışılmıştı. Ancak bu kirli ilişkilerin, pek çok kanıtlarıyla birlikte medyada yer alması toplumun geniş kesimlerinde şaşkınlık yarattı. Bugüne kadar yüceltilen devlete ve siyasi iktidarlara olan güven büyük oranda sarsıldı. Devlete olan güvenin sarsılması, Türkiye insanı için çok önemli bir olgu. Bugüne kadar resmi ideoloji gereği pompalanan güçlü-kerim devlet anlayışı büyük yara aldı.

Susurluk sonrası yaşanan gelişmeler, devlet içindeki iki farklı kesimin çatışması tarzında gelişse de ve bu gelişmeden halk yararına bir sonuç çıkmayacağı bilirse de, tek başına devletin kirli ilişkilerinin ortaya çıkmış olması bile önemli sayılmalıdır.

Bu süreçte önemli gelişmelerden biri de "dün"ün devrimci kadrolarında yaşadığı "Dün" uğruna mücadele ettikleri, savundukları doğruları; bugün çok geniş kesimler tarafından somut belgeleryle görülmesi, algılanması, "kendilerine" ve "dün savundukları düşüncelere" olan güvenlerini arttırdı. Bir çok kesim açısından kaybolmaya yüz tutan devrimci değerler, yeniden yükselmeye başladı.

Halk saflarında yaşanan önemli bir gelişme de, güvenebileceği tek gücün kendisi olduğu bilincinin yaygınlaşmasıdır. Vazrolan tüm demokratik değerlere topyekün bir saldırı niteliği taşıyan RP-DYP koalisyonu uygulamalarına karşı daha radikal bir tavır içine girildi. Bu noktada, belki biraz abartılmış olmasına rağmen "ışık kapatma" eylemi, kazandığı kitlesel boyut itibarıyla önemlidir. Ayrıca, sol grup ve yapıların son yıllarda neredeyse ilk kez kitle ile buluşması ve eylemi sokağa taşımaları da önemli bir gelişmedir.

İşte tam da bu tablo içerisinde devrimcilerin kendilerini sorgulamaları gereken bir nokta var. Kitle eylemleri; içinde yaşanan dönemin değişik özellikleri nedeniyle, bazı dönemlerde ka-

b a r m a - lar/yükselişler gösterebiliyor. Ancak, bu barışlar sürekli değildir. Bunları kalıcılaştırıp, devrimci atılımlara dönüştürecek olan ise; kitle içinde canlı organik ilişkilere sahip siyasi örgütlenmelerdir. Bu örgütlenmelerin yokluğu ya da yetersizliği, kitle eylemlerinin somut hedef-

lere ulaşmasını engeller. Kitle içindeki bu ilişkiler; kitle eylemlerinin göreceli olarak yavaş seyrettiği dönemlerde, benzer kabarmaları da gözeterek, daha önceden oluşturulmak zorundadır.

SÜREÇTEKİ OLASI GELİŞMELER

RP iktidarı süresince yaşanabilecek gelişmeleri net biçimde ifadelendirebilmenin önündeki en büyük engel, RP-MGK ilişkilerinin alacağı boyuttaki belirsizliktir. Sürece önemli bir müdahale niteliği taşıyan MGK kararları gözardı edildiğinde yaşanabilecek gelişmeleri belirlemek, gerçekte MGK'nın "neye" müdahale ettiğinin daha iyi görülmesini sağlayacaktır.

Seçimlerde RP'ye en önemli kitlesel desteği kent ve kır yoksulları vermişti. Daha iyi bir ekonomik ve sosyal yaşam için "son umut" olarak RP desteklenmişti. Ancak RP, kısa iktidarı döneminde bile bu kesimleri büyük bir hayal kırıklığına uğrattı. İktidarının ilk dönemlerindeki bazı popülist uygulamalarına rağmen, özellikle kentlerde bu kesimleri memnun edemedi. Hoşnutsuzluk, önümüzdeki dönemde daha da artacak ve büyük bir olasılıkla RP tabanında bir kopuş yaşanacaktır.

RP tabanındaki radikal kesimlerden bugüne kadar çok önemli bir çıkış gelmekle birlikte gelişmelerin bu şekilde seyri düşünülemez; siyasi varlık gerekçesi olan somut adımların atılmasını giderek dayatacaklardır. Bu gelişmeleri benimsemeyen kesimler de buna karşı olarak bir radikalleşmeye gidecektir. 12 Eylül ile sağlanan durağan toplum yerine, radikal kesimlerin etkin olduğu bir topluma geçilecektir. Bu gelişme RP tabanındaki bir çok kesimi tedirgin edecek, desteğini çektirecektir.

Tüm demokratik değerlere karşıtlığı bilinen RP-DYP koalisyonuna karşı toplumda çok güçlü muhalefet odakları ve dinamikleri oluşmaktadır. 12 Eylül ile sağlanan değerleri alt-üst etme eğilimlerini de taşıyan bu muhalefet hareketi hızla güçlenmekte; devrimci hareketler, uzun yıllardır ilk kez bir iktidar alternatifi olarak, siyasal arenada yer alma şansına sahip olmaktadır.

Sistemi temsilen varlık gösteren tüm siyasal yapıların tam bir çürüme içinde olduğu günümüzde sol, büyük bir şans yakalamış durumda. Olaylar ve gelişmeler hedeflerinden saptırılmaz ise; "Susurluk" ile ortaya çıkan ilişkiler nedeniyle, çok somut, canalıcı ve doğru hedeflere yönelen muhalefet hareketinin gelişimi RP-DYP koalisyonundan çok, sistemden başka etkili ve yetkili yerlerindeki güçleri rahatsız edecek bir niteliğe ulaşacaktır.

MGK MÜDAHALESİ VE NEDENLERİ

MGK açıklamalarında, müdahale amacı olarak; RP aracılığı ile sürdürülen, toplumdaki radikal dinci örgütlenmeler gösteriliyor. Ancak bu, biçimsel bir gerekçedir. Gerçekte bugün yaşanmakta olan gelişmeler, bir ya da iki yıl önce başka siyasi iktidardar döneminde yaşananlardan pek de farklı değil. Son günlerde radikal dinciler, insanları diri diri yakmadılar; ramazanda oruç tutmadığı için de öğrenciler öldürülmedi. Neredeyse bir yıldır camiden çıkan kitle Beyazıt Meydanı'nda terör estirmede. Bu olayların yaşandığı dönemde MGK ve onun başı olan kişi "halk ile polisi karşı karşıya getirmemek"ten söz ediyordu.

Günümüzdeki müdahalede radikal dinci örgütlenmeler olgusu biçimsel bir

gerekçe oluşturmakta, asıl amaçlar ise gizlenmektedir.

MGK dayatmaları, özünde tekeli burjuvazinin/oligarşinin bugüne ve yarına ilişkin sorunlarının çözümünü amaçlamaktadır. Bu yönüyle 12 Mart ve 12 Eylül'den öz olarak pek de farklı değildir.

RP'nin ekonomik uygulamaları ile oligarşiyi içinde konumu sarsılan ve yeni denge arayışlarına tahammülü olmayan tekeli burjuvazi; bu konumu kendine sağlayan askerleri, tekrar göreve çağırıyor.

Aynı şekilde, GB sürecinde çok önemli sorunlar yaşayan tekeli burjuvazinin rekabet şansı giderek azalıyor. Pazarını genişletmek bir yana, bugüne kadar sahip olduğu pazarın büyük bir bölümünü başka tekel gruplarına kaptırıyor. Tek çıkış yolu, çok düşük maliyetlerle ihracata yönelmek oluyor. Bu noktada tekellerin en büyük talebi; iş yaşamının daha da disipline edilmesi, sosyal hakların geriletilmesi ve kesinlikle toplu sözleşme düzeninden vazgeçilmesidir. Bu da ancak, toplumda yaratılacak suni bir korku çerçevesinde oluşturulacak; mutabakata dayalı geniş tabanlı ve muhalefeti olmayan bir hükümet ile sağlanabilir. Hedeflenen de budur...

MGK, bu kararlarıyla toplumda yaşanabilecek doğal bir gelişmeyi engellemeyi hedeflemektedir. RP-DYP iktidarına karşı yükselen halk muhalefetine engel lenmesi, asıl hedeflerin sapıtırılması, farklı ve suni kamplaşmaların yaşanması amaçlanıyor.

Böyle bir süreçten -sanılan aksine- kârlı çıkan tek siyasal güç RP olacaktır. RP, kendine oy veren geniş heterojen kesimleri, kendi etrafında tutmayı -büyük oranda- başaracaktır.

MGK kararları ve bu kararların uygulanması konusunda yaşanan MGK-RP çekişmesi; toplumda çok olumsuz, tehlikeli bir kamplaşmaya neden olacak gibi. RP'ni düşünülebileceğinden bile daha geniş kitlelerle buluşturabilecek, tabandaki radikalleşmeyi körükleyecektir. Karşıt radikalleşmeyi getirecek bu uygulamalar, toplumun yanlış bir temelde kamplara ayrılmasına neden olacaktır.

Devrimci tavır, MGK dayatmalarına ve RP'nin çağdışı uygulamalarına karşı olmaktadır. Yükselmekte olan halk muhalefetine; doğru biçimde, doğru örgütlenmelerle, doğru hedeflere yöneltmektir.

BAĞIMSIZ DEVRİMCİ POLİTİKA NE OLMALIDIR?

Önceliklerin saptanması sonucu eldeki güç ve olanakların bu bağlam içerisinde değerlendirilmesi bir çeşit sanat ise ve bu

sanata siyaset deniyorsa; siyaset sanatının yeterince başarı ile icra edildiğini söylemeyiz. Geleceği an'a feda edecek denli günceli abartmak gibi, nihai hedeflere günkü kurban etmek de söz konusu başarısızlığın, akla gelen ilk sebeplerindedir.

Politika, somut durumun somut tahliline dayanabileceği gibi, bir çeşit pragmatizm olarak da gündeme gelebilir. Genelini özeli, tümelin tekeli koşullayan bağlantıları gözetildiği oranda politikada süreklilik mümkün olacak, soyutluğa düşme olasılığı zayıflayacaktır.

1980 sonrasında yaşanan kayıpları bir araya getirip toplamını aldığımızda, sorunun çapının sanıldığından daha da büyük olduğu görülecektir. Sürecin bir başka özelliği ise, sermayenin de kendi krizini yaşadığı bir döneme rastgelmesidir. Son 15-16 yıllık süreçte kaybedilenlerin geri alınması veya emek cephesinde ek kazanımlar sağlama; bir öncekinden daha güçlü karşı-duruşları, daha çaplı direnişleri gerektirecektir.

Susurluk sonrası gelişmelerin de ivmelenirdiği süreçte bugün; halk kitlelerinin "yönetenler"e dair duyduğu güven yitiminin, öfke ve tepkinin boyutu; mümkün olan en uç seviyede seyretmektedir. Ancak bu tepkinin fiili duruşu ve sonuç alıcı adımlara dönüşmesi ise henüz, amaçlanan düzeyin çok altındadır. Devrimcilerin sürece müdahalesindeki eksiklik, egemenlerin müdahalesi ile birleşince; tepkili kitlelerde hedef bulanıklığına sebep olabilmektedir.

Tepki göstermek üzere harekete geçen kitleler, öznesi oldukları eylemin hangi mecrada akacağını kestiremediği öyle durumlar vardır ki; devrimcilerin müdahalesi, çok şeyi değiştirebilmekte ve sonuç üzerinde belirleyici etkide bulunabilmektedir. Kendiliğinden diye bilinen ve kendiliğindenliğe terk edilen eylemler/tepkiler, bilinmelidir ki egemenlerin sayısız müdahale araçlarından birinin etkisine uğramakta gecikmeyecektir.

Sürece yön verecek devrimci dinamikleri gözeterek hazırlanmış bir program dahilinde hareket etmek yerine; duruşunu, dışsal etkilerin sürükleyiciliğine bırakmak, süreçte etken olmayı olanaksız kılar.

Örneğin, değişim olmasın diye "değişim" isteyen TÜSİAD'ın Prof. Dr. Bülent Tanör'e hazırlattığı "Türkiye'de Demokratikleşme Perspektifleri"ni ölçü alan bir saflaşmaya gitmek; kendi özgücüne güvenen ve bağımsız siyasal çalışma yapanların başvuracağı bir tarz olamaz. Gerek halk hareketi tarafından oluşturulan dayanılmaz baskı sebebiyle, gerekse kendi iç çatlıkları sonucu egemenliklerin atabilecekleri "demokratik" söylemli adımla-

rın veya yöneleceği kimi manevraların devrimciler tarafından izlenmesi doğal ve gereklidir. Ancak devrimcilerin kendi programları ve taktik yönelimleri önceliklidir. Ve demokratikleşmenin ölçütleri konusunda deneylerle kanıtlanmış yeterli bir birikim mevcuttur.

DEVRİMCİLİK AYNI ZAMANDA BİR İRADE YOĞUNLAŞMASIDIR

Sermaye güçlerinin saldırıları karşısında emekçi yığınların kendiliğinden hareketini güçlendirici, yön verici politik organizasyonlar; geliştirecekleri yöntem ve araçları işlevsizliği ile doğru orantılı bir başarı grafiği çizerler. Destekleyici unsurun, hareket dinamiğini güçlendirici bileşenin devreye girmediği koşullarda saldırılar püskürtülemezken; kaygan zeminde yer alan ara tabakalar, manipüle edildikleri yönde hareket ederler.

Devrimci Hareket, mümkün olan tüm olanakları devrimci bir tarzda iktidar mücadelesine yönlendirir. Başta işçi sınıfı olmak üzere; tüm emekçi sınıf ve tabakaların eğitimi, organizasyonu ve iktidar mücadelesine kazandırılması için hiçbir çabayı esirgemez. Bunun aksi; suların durulması, dalgaların tersine dönmesi ve kitle ile öncü arasında görünür bir mesafenin oluşmasıdır.

Egemenlerin, üzerinde önemle durduğu meselelerden biri de öncü-kitle bağıdır. Hassas bir denge üzerine oturan bu ilişki, devrimciler tarafından aynı hassasiyetle ele alınmak durumundadır. Ne kitlenin duruşunu hesaba katmayan bir ofsayt koşusu, ne de yerinde sayma...

Sistemi oluşturan her ögenin bugün karşı bir duruşu gerektirecek düzeyde teşhir olması, teorik belirlemelerin ötesinde pratik adımları zorunlu kılmaktadır. Kitlelerin kendiliğinden hareketini iradi/bilinçli kanallara aktırmak elbetteki tek bir hareketin işi değildir. Ama her bir hareketin varlık sebepleri arasında yer alan en öncelikli görevlerden biridir. **Farklı yer ve zamanlarda, farklı organizasyonların; devrimci duruşu, örgütlü gücü, siyasi gerçekleri açıklama yetenek ve kapasiteleri bileşke kuvvet oluşturabildiği ölçüde umut vericidir.**

Siyasal yönlendiricilik, kitlenin duruş seviyesini hesaba katmaz; ama bunu eylemsizlik gerektirir yapmaz. Kitlelerin bilinç düzeyi ile pratik tavır alışları her zaman çakışık değildir. Devrimci öznenin bu pozisyondaki rolü; bilinci yükseltirken, devrimci pratiği de örgütlemektir. Geri adımlar, beklentiler ancak atılacak daha ileri adımlar gerekçesi ile kabul edilebilir. Aksi durumlarda; politikasızlık, edilgenlik, üretimsizlik sözkonusudur. Veya sürece

devrimci tarzda müdahale yeteneği/basireti gösterilemiyor demektir.

Hiçbir devrimci hareket, kendi eylemsizliğine kitlenin duruş seviyesini gerekçe etmemelidir. Kaldı ki bugün, bütünlüklü olmasa da pek çok muhalif ögenin varlık gösterdiği, elverişli bir zemin sunduğu bir dönemden geçmekteyiz. Kitlelerin nezdinde sistemi istenmez kılan faktörler "Susurluk" sonrasında katlanarak büyümüş ve avantajlar dizisini çoğaltmıştır.

"Güç yok" diyenler, gerçekte kendi varlık gücüne güvenmeyenlerdir. Çünkü, sistem çürüdükçe alternatifini büyütür/güçlendirir. Ve bugün emekçi kitleler, hiç olmadıkları kadar örgütlenmeye, yürütülmeye ve yürümeye hazırlar. Gelişmeler karşısında tepkisizlik, durağanlık, harekete geçme durumu kanıksamaya; kanıksama da yabancılaşmaya sebep olabilir. **Hangi gerekçe ile olursa olsun, organlarını beklemeye alan bir organizma, daha sonra sağlıklı bir yaşama geçište ciddi handikaplar yaşar.**

Mevcut sömürü sistemini ayakta tutan düşünce eylem ve kurumlaşma ile her alanda hesaplaşmaya girerken; kitlelerle kalıcı ilişkiler kurmak, kendi örgütlülüklerini yaratmanın yollarını açmak, alternatif bir yaşamın bağlarını örmek zorundadır. Bu bağlar, kitleleri belirli dönemlerde gündeme gelen mitinglerle yasak savan bir soyutluktan kurtaracaktır. Aynı bağlar, mitinglere daha güçlü katılımı sağlarken; mitingler de bu bağları güçlendirecektir.

Programın yapıldığı, politikaların saptandığı yerde uygulayıcıların -kadroların- önemi artar, belirleyici konumda olurlar. Süreç, aynı zamanda kadrolaşma sorununu çözecek bir zeminde geliştirilmelidir.

REFORMİST SOL'UN MESAJLARI MİLİTAN SOL'DA KARŞILIK MI BULUYOR?

Türkiye'de devrimcilik yapma iddiasında olanların, öncülük misyonuna soyunanların toplumsal muhalefet ilgili ölçümler yaparken; dernek, sendika, oda v.b. ile sınırlı kalmamayı öğrenmesi şarttır.

Geçtiğimiz aylarda "sürekli aydınlık için bir dakika karanlık" eyleminin doğru bir yönlendirme sonucu aldığı biçimin yanında -ve de dışında- bol düdüklü/ışıklı mitinglere tanık olduk. Hoplamalı, zıplamalı, ışıklı muhalefet örneklerini ithal etme becerisine diyecek yok!.. Bu böyle bir zemindir ki; savrulma ile ihtiyacı karşılama arasındaki fark ustaca gözetilmediği takdirde; biçim, özü belirlemeye başlar ve

amaç haline gelir. Sokağa yansıyan her türlü eylemliliğin kimi ihtiyaçları karşılamak üzere sergilendiği kabul edilse dahi; bu toprakların, Güney Kore'nin muhalefet tarzına iyice susadığın alki çizilmelidir. Bunun için de ithal bir eylem veya yerli Godot mu beklenecektir?

Türkiye Halklarının on yıllara yayılan mücadele birikiminde, başka yerlere öykünmeye gerektirmeyecek denli bir zenginlik vardır. Kimi yanıltıcı görüntüler ölçü alınıp, işi daha da güçleştirici yönelimlere girilmemelidir. Gerek hareket tarzı olarak, gerekse eylem ve söylemleriyle en geri muhalif dinamikleri ölçü alan ve bunun bir statükoya dönüşmesi yolunda rol alan kesimler; bilinçli veya bilinçsiz olarak "direniş hattını ne kadar geride kurarsam, o kadar kitleselleşirim" yanılgısına prim vermiş oluyorlar.

Halkın zaten göstermekte olduğu tepkiyi, attığı adımı tanımlamak; onun fotoğrafını çekmekle yetinmek; devrimciliğin ilerleten ve dönüştüren özelliği bağdaşmamaktadır. Sınıflar mücadelesinin bir özelliğidir; kimi kez potansiyeller, yaşanmakta olandan daha önemli bir işlev taşır. Öyle ki; hareket halindeki değil, potansiyel varlığı ölçü almak durumunda kalırsınız. Bugün, Türkiye'nin sahip olduğu muhalif potansiyel, harekete geçirilebildiği takdirde, kapağı açılmış baraj etkisi yapacaktır. Kısa ve orta vadeli program hedeflerinde böyle bir potansiyelin ölçü alınması, mücadele sürecinin şekillenmesi üzerinde doğrudan etkide bulunacaktır.

"Yeter ki yürüyelim, yeter ki binli rakamlarla yürüyelim; gerisi önemli değil" tavrı, doğru ve ilerletici bir tavır değildir. Bağımsız mücadelenin, bağımsız eylemin asıl özelliği resmi ideolojiden bağımsızlıktır; reformizmden ise, uzlaşmazlığı ile ayrılır. Reformistlerin demokratik mücadeleyi daha iyi verebilecekleri, bu konuda başarılı oldukları intibai var ise; bu, doğru olmadığı gibi tehlikeli bir kanaattir.

Birincisi, demokratik mücadelenin geniş bir zeminde sürecekte olması ve kapsayıcılığı, Mevlana'nın "kim olursan ol yine gel" belirsizliğine çekilmemelidir, siyasal mücadeleye hizmet ettiği ve bu mücadelenin gereklerine göre yürütülmesinin zorunlu olduğu düşünülürse, reformizmle neden demokratik mücadele konusunda da ayrı düşüleceği görülür.

Ankara'ya taşınan yüzbinler, demokratikleşmenin gerçekleşmesi yönünde siyasal iktidarı dayatan bir işlev görebileceği gibi; manipüle edilerek, sistemin yaralarını sarmaya hizmet eden ve emekçilerin birikmiş tepkilerini

ni boşaltan bir noktaya da düşürülebilir.

İkincisi, bugün kitlelerle olan ilişkiler/bağlar panik yapmaya sebep olacak bir kopuklukta değil. Gerçekte siyasal mücadele gibi, demokratik mücadelenin de başarı şansı; resmi ideolojiden bağımsızlık, reformizmden kopuştur. Bu kopuş belirli ölçülerde yaşanmışken, "yeter ki yan yana yürüyelim" adımı, prim veren geri bir adımdır. 1 Mayıs 1996'da da onbinler yürüdü, yan yana yürüdü. Ama orada bir taviz söz konusu değildi. "Sorun" çıkmasını diye kitlenin soluk almasına dahi sınırlama koymayı düşünebilecek olanlar da oradaydı; ancak yan yana durmak adına onlara inisiyatif tanımayı düşünen olmamıştı.

Militan sol, hiçbir zaman "kitle bağı" tarifini reformizme göre yapmadı; bugün de yapmamalıdır. Evet yan yana yürüyebiliriz; ama, ne sendika ağalarının ne de devletin prangalarını ayaklarımızda ve sloganlarımızda hissetmeden...

Bu bir dost uyarısı:

Kautsky tebdil-i kıyafet dolaşiyor.

Bernstein'in ruhu avdet etti.

Dikkatli olalım!..

BATİKENT'TE EYLEM

1 Şubat'tan itibaren devlet içindeki çeteleşmeyi, sistemin çürümüşlüğüne ve içinde bulunduğu zor yaşam koşullarını protesto etmek için Batikent halkı sokaklardaydı. Hergün saat 20.30 sularında 100-150 kişilik grupların Batikent'in çeşitli yerlerinde dağınık bir şekilde devam eden eylemleri 9 Mart'ta son gün merkezî bir eylemlilik çerçevesine oturtuldu.

9 Mart akşamı saat 20'de üç koldan gelen toplam 2000 kişilik grup Adnan Kahveci Parkı'nda buluşup Dolakay Parkı'na doğru yürüyüşe geçti. Önceden kararlaştırılan güzergahın jandarma tarafından tutulduğu yolundaki haberler üzerine kitle farklı bir yoldan Dolakay Parkı'na ulaştı. Burada devlet içindeki çeteleşmeyi temsil eden bir tabut yakıldı. Yaklaşık birbuçuk saat süren eylemde 'Susma Sustukça Sıra Sana Gelecek', 'Çeteler Mezara' sloganları atıldı.

Bazı siyasi yapılanmaların sorumlularca davranıp üzerinde mutabakat sağlanmamış sloganlar atmaları ve buna bağlı olarak eylemdeki çok başlılık ve dağınıklık, içerik olarak eylemin yeterince doldurulmamış olması ve organizasyon yetersizliği eylemin göze çarpan eksikliklerindendi.

**Batikent'ten Devrimci Hareket
Okuru
Bir Grup Genç**

NİKARAGUA'LAR KAYBETMESİN DİYE

1979 Temmuz'unda Somoza Diktatör-lüğü'nü devirerek iktidara gelen FSLN (Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi)'nin ilk icraatlarından biri tarım reformu olmuştur. Bunun yanında yabancıların denetiminde bulunan madenlerin ve muz üretiminin kamulaştırılmasına gidildi. Sağlık, eğitim v.b. alanlarda iyileştirmelere, yapıcı dönüşümlere olanak sağlandı. Ancak bu uygulamalar, hükümetin burjuva ortaklarının kopmasıyla sonuçlandı.

Bilindiği gibi Sandinist'ler kırk yıllık Somoza Diktatörlüğünü yıkarken, muhalif burjuvalar da dahil olmak üzere çok geniş bir cephenin öncülüğünü yapmıştı. Devrim öncesinin ittifakları devrim sonrasına taşınmış ve oluşturulan hükümette burjuvalar da yer almıştı.

Sandinist'lerin başarısı karşısında rahatsızlığını gizlemeyen ABD'de iktidara gelen Reagan, kontraların örgütlenmesi için ön ayak olmuş ve çok uzun sürecek bir

pek çok kazanımını (toprak reformundan, eğitim ve sağlığa kadar...) geri alırken Sandinist'ler sessiz kalmış ve hatta, ayaklanan köylüler, başında H. Ortega'nın bulunduğu ordu tarafından bastırılmıştır. Bu süreci değerlendiremeyen Sandinist'ler, 1996 seçimlerinde farklı bir kimlik ile halkın karşısına çıktılar.

"Herkesin Hükümeti"ni kurmaya, herkese şirin görünmeye çalışan Ortega, tam bir pragmatist rolüyle sahneye çıktı. Seçim öncesinde ülkeye gelen Papa'ya, kiliseye, kontra komutanına -ABD'ye- v.s. şirin gözükme yerine; programına konu edebileceği pek çok problemi vardı aslında Nikaragu halkının. 3 milyonluk ülkede onbinlerce seçmen kayıtlı bile değildi. Pusulalar, para karşılığı satılmakta; işsizlik tavana varmış, sosyal yaşam her boyutta arıza içeriyordu. Böyle bir ortamda girilen seçimleri, gidişattaki tersliğin altını çizmesine, faşist aday A. Aleman kazandı.

"Herkesin Hükümeti"ni kurmaya, herkese şirin görünmeye çalışan Ortega, tam bir pragmatist rolüyle sahneye çıktı. Seçim öncesinde ülkeye gelen Papa'ya, kiliseye, kontra komutanına -ABD'ye- v.s. şirin gözükme yerine; programına konu edebileceği pek çok problemi vardı aslında Nikaragu halkının.

İç savaşın startını vermiştir. ABD güdümlü kontraların askeri ve ekonomik hedeflere yönelik saldırıları ile yoğunlaşan iç savaşın bir özelliği de, ambargo altında ve ekonomik sıkıntılar içerisinde bulunan Nikaragua için savunma harcamalarının öne çıkartmasıydı.

Ekonomiyi kontrol edebilmek için bir seri devletleştirme yapan; eğitim ve sağlık hizmetlerini geliştiren; kırdı 120.000 aileye toprak, şehirde 80.000 aileye arsa dağıtan Sandinist'ler 500.000 kişinin öldüğü iç savaşın bıkkınlığı, ambargonun etkisi ortamında girdikleri 1990 seçimlerini % 41 oy alarak kaybettiler. Silah zoruyla ele geçirilen iktidar, "seçim zoru" ile kaybedilmişti. Seçimleri kazanan, anti-sandinist blok lideri Chamorro'nun ilk işi özelleştirmelerle, toprakları ve işletmeleri Somoza zamanındaki geri vermek oldu. Ekonomiyi dışa açmaya, IMF programlarını uygulamaya koyuldu. Yaşam standartlarını aşağı çeken, halka karşı uygulamaları ile öne çıkan Chamorro, devrimin

Devrim, anti-emperyalist, anti-Somoza olgusunun cisimleştiği ilk iktidar günleri böyle bir sonu kimse düşünmemişti herhalde. Yukarıdan aşağı hegomonik bir tarzda devrimi tamamlamak; burjuva hakimiyet biçimlerinden biri olan temsili (parlamentar) sisteme ve onun gereği olan seçim tarzına olanak tanımamak; izlenmesi gereken rota bu değil miydi? Eğer yenilgi bir gece ansızın ortaya çıkmıyorsa; gerilerden başlayıp bugüne gelen bir yanlışlıklar silsilesinden söz edebilir miyiz?

Bu sorulara yanıt vermeden önce; varılan son durumu ifade ediyor olması itibarıyla, Ortega ile yapılmış olan bir söyleşiden aktarıyoruz:

"Bugün ülkenin ve dolayısıyla devrimcilerin, Nikaragua'daki barış sürecini sağlamlaştırmak için istediği şey, bir ulusal uyum hükümetidir. Cephe, 'Herkesin Hükümeti' olarak adlandırılacak ulusal bir hükümet kurmaya karar vermiştir." (Daniel Ortega ile yapılan bir söyleşiden-

Aktaran, Haftalık Söz dergisi, 19 Ekim 1996, abç)

SORU: Başkan olarak IMF ve Dünya Bankası'yla iş yapma zorunluluğunuz kaçınılmaz bir şey. Nasıl bir hareket alanınız var?

D.Ortega: "Bu, Dünyanın realitesi. Para Fonu da Dünya Bankası da burada. Onlarla iş yapacak olmamız, devrimci olmadığımız anlamına gelmez. Eğer alternatif olsaydı, Dünya Bankası'nın ve IMF'nin politikalarını sorgulayabilirdik, ama şu anda böyle bir şey yok. Geriye birlikte iş yapmak kalıyor. Biz BM'de de bir kısım devletlerin veto hakkına sahip olmaları dolayısıyla Dünya'nın geri kalan ülkelerinden daha güçlü olduklarını da kabul etmek zorundayız. BM'e karşı başka bir alternatifimiz var mı? Yok. Önce alternatifler ortaya konmalıdır." (a.g.y. -abç-)

SORU: Yabancı yatırımcıların durumu nedir?

D. Ortega: "Ülkeyi yatırımcılara açmak zorundayız. Başka alternatif görmüyoruz. Ve neden bu kötülük olmak zorunda, diye kendime soruyorum. Bu (kötülük) iş alanı yaratacak" (a.g.y. -abç-)

Daniel Ortega'yı böylesine alternatifsiz kılan nedir? Gerçekte nesnel koşulları, Nikaragua'nın başarısızlığının tek sebebi olarak göstermek gerçekçi olmayacaktır. Burjuva hakimiyet biçimlerine ait yöntem ve araçların bir geçiş dahilinde terk edilmesi gerekirken; parlamentar sistemde, karma ekonomide ısrar edilmiştir. 1980'de oluşturulan ilk yasama meclisi kitle örgütlerine dayanırken ve bu özellik geliştirilip iktidarın halk organlarına devri tamamlanması gerekirken; 1984'te bölge esasına dayalı, genel ve eşit oyla yapılan seçim halk demokrasisi yerine parlamentarizmin kurumsallaşmasının yolunu açmıştır.

NEDENLERİ VE ALTERNATİFLERİ İLE NİKARAGUA SORUNU

Bir program dahilinde gerçekleştirilen devrimler; zafer sonrasında kazanımların nihai amaca doğru taşındığı uzun, zorlu ve karmaşık ek süreçler gerektirir. Devrim sonrası süreçlerin bir özelliği de, önceden üzerinde mutlak şeylerin söylenemeyeceği türden bir rota izleyecek olmasıdır. Ve "ezber"e en az başvurulması gereken dönemlerden biridir. Eldeki programın her

ayrıntısı, uygulanırken yaratıcılık gerektirecektir.

Mao, Demokratik Halk Devrimini uzun bir piyesin kısa bir giriş bölümüne benzetir. (bkz. Seçme Eserler, cilt 4, s:355) Sömürücü egemen güçleri iktidardan devirmek "Özgür Dünya" için bir zorunluluktur; ama her şey değildir.

"Yön bir kez saptandı mı, hedefe giden yolda her cins ve her çeşit güçlükleri ve karışıklıkları aşarak, gevşemeden ilerlemek; öyle ki öncü, savaşın ana hedefini gözden yitirmez ve kitleler bu hedefe doğru yürürken ve öncünün çevresinde birleşmeye çabalarken yollarını şaşırmasınlar. Bu koşula uymamak, insanı, denizcilerin 'rotayı şaşırarak' diye adlandırdıkları ağır bir hataya sürükler" (Leninizmin İlkeleri, J. Stalin s.88-89)

Gerçekte program, önceliklerin saptanması sorunudur. Ve uygulama kararlılığı gerektirir. Ancak kararlılık, Demokratik Halk İktidarı hedeflerine devrim sabahında gerçekleşecek olan "kararnamelik sorunlar" olarak bakmak/hafife almak biçiminde algılanmamalıdır. Diğer bir ifadeyle; her şey "kötülükleri yok eder, iyileri yaşatırız" soyutlamasına sığmayacak denli bir ustalık gerektiriyor. Dünya ölçeğinde devrim deneyi geçirmiş pek çok ülkenin, sosyalizme geçiş ve uygulama konusunda geriye bıraktığı problemler örnekler; ders almayı, ama taklit de etmemeyi öğretiyor. Nikaragua örneği bu bağlamda, devrim öncesinden ele alınarak irdelenmelidir.

NİKARAGUA LABORATUVARINDA DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ

Gelişmiş kapitalist ülkelerde devrim stratejisinin gerektirdiği ittifaklar, bu ittifakların sayıca ve nitelikçe homojenliği iktidar yürüyüşünü daha belirgin/tanımlı kılar.

Çarpık bir iktisadi şekillenmenin mevcut olduğu bağımlı ülkelerde ise, devrim stratejileri çok daha uzun ve dalgalı bir sürece denk düşer.

Ara sınıf ve tabakaların yoğunluğu; ittifak zeminini genişletirken devrim sonrasında iktidar birleşenlerini çeşitlendirir.

Yeni sömürge NİKARAGUA'da uzun süreli bir Halk Savaşının sonunda öylesine yaygın ve kalıcı bir örgütlülüğe ulaşıldı ki; devrim arifesinde -özellikle kırsal kesimde- iktidar, büyük ölçüde FSLN'nin elindeydi. O süreçte FSLN'nin alternatif iktidar odaklarını oluşturarak bunları geliştirme, devrim sonrasında da ülke geneline yayma olanakları vardı. Fakat, alter-

natif iktidar ve yönetim biçimleri olgusu yeterince tartışılmadı/değerlendirilmedi. Sorun -ayaklanma tipi devrimlere benzer biçimde- büyük oranda, iktidarın ele geçirilmesi sonrasında bırakıldı.

Gerek Marksist klasiklerin gerekse deneysel birikimin işaret ettiği gibi; sömürücü sınıflar yenilgi sonrasında, onları ayakta tutan görünür ve görünmez kurumlarla uzun süre direnirler.

Demokratik Halk İktidarı, bir taraftan bu direnişi adım adım kırmaya çabalar; diğer yandan, alternatifini önerir. O an'a dek "yıkmaya" koşullanmış olan devrimci güçler; artık yeni bir görevle, "yapmak"la karşı karşıya kalırlar.

"Sömürücülerin, eskiyi yeniden kurma umudunu beslemeleri kaçınılmazdır. Bu umut, eski düzeni yeniden kurmak isteyen çabalara da dönüşür. İlk ciddi yenilgiden sonra, yenilgiyi hiç beklemeyen ve buna inanmayan, iktidarı elden kaçırmak fikrini kabul etmeyen sömürücüler, kaybolan 'cennet'i yeniden fethetmek için (...) iki kat enerji ile, şiddetli bir tutkuyla, yüz kat artmış bir kinle savaşa atılırlar." (Lenin, Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky, Cilt 23, s: 355, Rusça-aktaran; Stalin, Leninizmin İlkeleri, s.43)

Demokratik Halk İktidarı, bir taraftan bu direnişi adım adım kırmaya çabalar; diğer yandan, alternatifini önerir. O an'a dek "yıkmaya" koşullanmış olan devrimci güçler; artık yeni bir görevle, "yapmak"la karşı karşıya kalırlar.

İktidarı salt askeri güçle uzun süre elde tutmak mümkün değildir. Bu güç, öngörülen yeni yaşamın somutlanan adımları ile desteklenmelidir. Vaad aşamasından, uygulama aşamasına girilmiştir. Ödenen bedeller yeni bir yaşamla karşılık bulacaktır. Toplumsal kesimlerin hemen tümünün irade gösterme eğilim taşıdığı bu tür dönemleri, en iyi "bıçak sırtı" tarif eder. Önceden öngörülme saflaşmaların ve karşı karşıya gelmelerin sıkça yaşanması, bu dönemlerin özelliğindedir. Örneğin NİKARAGUA'da anti-Somoza ortak paydasında, yıkma fiilinde ortaklaşan güçler "yapma" eyleminde hızla ayrışır.

Karşı-devrim cephesini yenmiş ve daraltmışken, bu aşamadan itibaren atılacak adımlar, söz konusu cephenin yeniden genişlemesini önleyici bir yanda içermelidir. İç içe geçmiş -birbirini koşullayan- bir çeşit devrimler dizisi ile sosyalizm yürüyüşü gerçekleşir. İktidarın ele geçirilişini, gerekli olan tek devrim olarak görenler ve her şeyi ona bağlayanlar en azından bir devrim daha görürler; o

da "karşı-devrim" olur!

Bugüne dek yaşanan örneklere baktığımızda, akla ilk gelen ve giderek sosyalizm ile özdeşleştirilen uygulama, "Kamulaştırma"dır. Bu eylem, sınıflı topluma ait tüm zehirlerin panzehiri olarak görülmüş ve böylesine abartılı algılanınca, uygulaması da abartılı olmuştur.

Son yıllarda Dünya ölçeğinde yaşananlardan öğrendiğimiz kadarıyla, sosya-

lizmin maddi alt yapısının yaratılmasında, "mülkiyetin toplumsallaşması" sanıldığı kadar belirleyici değil. Bu nedenle, devrim sonrasında ekonomik yapıyı tümüyle felç edecek kadar kısa sürede, yaygın kamulaştırmalara yönelmekte pek yarar yok. Bunu uzun sürece yaymakta, karşı-devrim cephesini daraltmak anlamında yarar var. Toplumsal mülkiyetin bazı alanlarda teşviklerle -kredi, vergi, teknoloji, pazar kolaylığı gibi- sağlanması da mümkün olabilir. Geçiş süreçleri doğası gereği önceki sisteme ait unsurların izini bağrında taşır. Bu süreçlerde "teşvik" v.b. uygulamalara bu bağlam içerisinde yaklaşmak gerekiyor. Geçiş döneminin gerekleri içerisinde görülen bu türden unsurların, varlığı değil; giderek kalıcılığı sorgulanmalıdır.

Geçici olarak başvuru bir araç, bir uygulama, bir program; işlevini yerine getirdiği ölçüde giderek yok olması gerekirken, kalıcılığa ve sürecin doğal bir unsuru haline dönüşmeye başlamışsa, o noktada bir terslik var demektir. Araç, kurumlaşmış ve amaç üzerinde etki yapar hale gelmiş demektir. Belki de başvuru pek çok yöntemde, yer verilen pek çok araçta benzer bir durum ile karşılaşma potansiyeli vardır. Kendimize ait bir dünyanın öğeleri olarak görmediğimiz para, piyasa, teşvik v.b. kavramlara refleks gösterirken; devlet, parti, seçim v.b. unsurlara "bizden" muamelesi yaparız. Örneğin, "parti"nin tarihsel olarak burjuva bir olgu olduğu ve devrimciler tarafından farklı biçimlendirilip, işlevlendirilme sonucu kullanılabilir hale getirildiği ve işlevini tamamladığında terk edilmesi gerektiği de bilinmelidir. Kısacası mesele, reflekslerimizin seçiciliğine terk edilmeyecek denli bir çok boyutluluk içeriyor.

Değişkenlik, kurucu süreçlere ait bir

Ozellikle ordu ve polis gibi, sistemin sürekliliğini sağlayan ve burjuva devletin en önemli kurumları olma özelliği taşıyan oluşumların tasfiyesi ve alternatifinin yaratılmasından önce seçimler yapılmamalıdır.

özelliğidir. Özellikle ekonomi politika açısından izlenecek hat, ekonominin o süreçteki durumundan ve sınıflararası güç ilişkilerinden etkilenir. Devrim arifesinde veya buna benzer bir geçişte tekabül eden dönemlerde uyanan ve yığınlar halinde mücadeleye katılan nüfusun sınıfsal karakteri, geçişlerin biçim ve nedenleri konusunda yeterli ipuçunu verir. Hatırlanacağı gibi, Lenin, Rusya'dan "Avrupa'nın en küçük-burjuva ülkesidir" diye söz eder. Bunun gibi, geçiş süreci üzerinde etki yapan pek çok gelişme söz konusu olabilmektedir. Örneğin, Sovyetler'de 1918 İlyaz'ında uygulamaya konan ekonomi politikadan, ülkeye yapılan müdahale ve iç savaşın etkisiyle "Savaş Komünizmi" politikasına geçildi. Orta ve küçük olanı da dahil olmak üzere tüm sanayi ulusallaştırılırken; besin maddeleri karneye bağlandı, çalışma zorunluluğu getirildi, özel ticaret yasaklandı, köylülerin elindeki besin fazlasına el kondu. Bu olağanüstü durum, geçici bir süreçti ve öngörülmediği gibi, savaş koşulları atlatıldığı andan itibaren 1918 İlyazı'ndaki politikaya dönüldü. Buna, Yeni Ekonomi Politika (NEP) adı verildi. Besin maddelerine el koymak yerine, aynı vergi uygulaması getirildi. Ürün fazlasına el konmadı; hatta köylünün bunu satması da serbestti. Tarımın ve sanayinin gelişmesi teşvik edildi.

Geçiş süreçlerinde uygulanacak yöntemin geçici ve yardımcı bir özellik mi taşıdığı yoksa kalıcı mı olduğuna dikkat edilmeli; geçici olanın kalıcılaşarak; sürecin izlenmesi gereken doğrultu üzerinde etki yapmasına izin verilmemelidir.

Toplumsal yaşamın tümüyle demokratikleştirilmesinin (üretimin demokratikleştirilmesi dahil) sosyalizmin alt yapısını oluşturmadaki önemi kabul edilmeli; ancak ekonomik, sosyal ve kültürel devrimlerin, teknolojik düzenleme ve hamlelerin birbiriyle koordineli bütünlüğü mutlak surette gözetilmelidir. Üstyapının altyapıyı belirlediği, yukarıdan aşağı bir işleyiş söz konusu olsa da; ekonomik temelde döşenen her taş, aynı zamanda üst yapı unsur-

larına (siyasal, kültürel, ahlaki, felsefi, v.b.) etki yapan maddi bir temel olma özelliği de taşıyacaktır. Bu karşılıklı etkileme/belirleme ilişkisi yok sayıldığı süreçte, karşılaşılan sürprizlerin neden "sürpriz" sayılmaması gerektiği de anlaşılacaktır. Mesele, "tavizkar" olup olmaktan veya De Gaulle'nun 1945'te kullandığı ünlü "Taviz veremeyecek

kadar zayıf bir durumdayım" sözünden çok daha kapsamlı ve karmaşıktır. Bugüne dek toplumsal sistemlerin ürettiğini tüm kurumları ile devreden çıkaran bu kurumlara -araçlara- ihtiyaç duymadan yaşayan bir yeni insan tipi iddiası ne denli büyükse, o denli zorlu çabalar da gerektiriyor.

Latin Amerika ülkelerinde -özellikle kırsal kesimdeki devrimci gelenek nedeniyle- radikal devrimci hareketlerin geniş kitlesek destek bulabildiği, devrimci mücadelenin oldukça ileri boyutlara ulaştığı genel kabul gören bir doğrudur. Bununla birlikte, bu hareketlerin Marksist bilinç düzeyinin yetersiz olduğu; sosyalizmin

teorik sorunlarına, tartışmasına katılımı ve sosyalist düşüncenin geniş kitleler ile kucaklaşma düzeyi gibi yetersizlikleri taşıdığı da bir gerçektir. Bu yetersizlikler de devrim sonrasında yaşanan olumsuzluklarda etkili olmakta ve bilinen sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Nikaragua'da Sandinist'lerin sağa savrulmalarında Marksist bilinç düzeyinin yetersizliğinin yanında, uluslararası düzeyde yaşanan gelişmelerin de etkisi vardır. Sovyetler'de Gorbaçov ile başlayan tartışmalar ve parçalanmalar, yeterli sosyalist bilinçle sahip olmayan kadrolar arasında da savrulmalara neden olmuştur.

Bu ülkelerin ekonomik şekillenmesi de devrim sonrasındaki handikapları koşullayan sebepler sırasındadır. Uzun süreli bir sömürge ilişkisi sonucu, tamamen emperyalizmin talepleri doğrultusunda biçim alan ekonomik yapı, ancak uluslararası ekonomik pazar içinde işlevlik kazanır hale geliyor. Az sayıda ürünü bol miktarda ve ucuza üreten olmak, devrim sonrasında ayakta durabilmeyi güçleştiriyor. Ekonomik ambargo koşullarında, ürün çeşitliliğine ilişkin her hangi bir bilgi, deneyim, teknoloji v.s.nin olmaması problemin boyutunu büyütmemektedir.

NIKARAGUA'da devrim sonrasında halkın yaşam seviyesini iyileştiren ilk ekonomik uygulamalar, büyük destek gördü; ancak bu çok fazla sürmedi. Kontra saldırılarının giderek artması sonucu ekonomik yaşam neredeyse tümüyle altüst oldu. Devrimden ilk desteğini çekenlerin, devrime sadece ekonomik çıkarlar açısından yaklaşan olması; ittifakların oluşturulmasından, önceliklerin saptanmasında kadar pek çok konuda hesaba katılması gereken bir veri olarak belirdi.

Devrimciler açısından meselenin Somoza'yı devirmekten ibaret olmaması, devrim sonrasında anti-Somoza blokunda doğal olarak çatlamaya sebep olacaktı. Bu çatlağın boyutu, ittifakların genişliği/çesitliliği ve gerçekleştirilecek olan demokratikleştirmelerin tarz ve içeriği tarafından belirlendi. Devrimin hemen öncesinde çok geniş burjuva katmanları ile yapılan ittifak -ki bunlar arasında tekel niteliği taşıyan anti-Somoza burjuva katmanlar da vardı- devrim sonrasında hemen çatlamıştır. Bu ittifakın yapısı, devletin ve toplumun demokratikleştirilmesine en büyük engeldi. İttifak bu aşamada daha dar tutulabilirdi. FSLN'nin geniş bir hareket alanı

yoktu. Emperyalizm ve işbirlikçilerinin dayatmaları, bilinen burjuva devlet aygıtının ve kurumlarının sürdürülmesine neden oldu; seçimler, bu dayatmaların sonucu yapıldı. Böylece, iktidar olgusu yerel birimlere kaydırılmadan, burjuva devlete alternatif iktidar birimleri oluşturulmadan; tamamen burjuvazinin tercihlerine uygun seçim anlayışı ve sistemleri ile yapılan seçimlerle bugüne gelişin önkoşulları yaratılmış oldu.

HALK DEMOKRASİSİ NASIL BİR SEÇİMİ GEREKTİRİR?

Demokratik Halk devrimi sonrasında, iktidar büyük oranda yerel organlara aktarılacaktır. Yerel birimlerde seçim -"geri çağırma" nedeniyle- sürekli gündemde olacaktır. Tümüyle demokratik işlerlikte olacak olan birimlerdeki seçimlere bu sınıf ve katmanlar, siyasal temsilcileri aracılığıyla katılacaklardır. Merkezi hükümetin yetki ve sorumlulukları, makro düzeyde üretimin planlanması, savunma gibi alanlara kadar daralacaktır. Bu görev ise; doğrudan halk tarafından, tek dereceli seçimlerle seçilen temsilcilerce yürütülecektir. Yerel iktidar odaklarının yeterli bir işlerlik kazanmasından önce yapılacak çok partili seçimler, süreçte olumsuzluklar yaratacaktır. **Özellikle ordu ve polis gibi, sistemin sürekliliğini sağlayan ve burjuva devletin en önemli kurumları olma özelliği taşıyan oluşumların tasfiyesi ve alternatifinin yaratılmasından önce seçimler yapılmamalıdır.**

Burjuva kurumların en kolay alt edilebildiği zaman, devrimin çöküşünün en güçlü olduğu, devrimin hemen sonrasında dönemelemdir. Devletin yapısı, seçimler gibi önemli konularda zaman içinde evrilme söz konusu olamaz. Bu konulardaki "evrimleşme" daima en geniş örgütlü ilişkilere sahip burjuvaziye yarar.

Devrim sonrasında, yeniden yapılanan devlet örgütlenmesinin ve yetkileri/sorumlulukları genişlemiş yerel iktidar organlarının yeterli bir olgunluğa ulaşmasını beklemeden yapılacak seçimlerin, kendilerinden beklenen yarar yerine zarar getirebileceği düşünülmelidir. Bu noktada çok partili seçimler için aceleci davranılmamalıdır. (*)

Diğer yandan, gerçek bir demokratikleşmenin önemli göstergelerinden sayılan bu seçimlerin çok uzun süre geciktirilmesi de sakıncalıdır. Yeni devlet aygıtının ve yerel iktidar organlarının en mükemmel biçimlerini almasını beklemek, seçimleri ve benzeri demokratik açılımları- bu ge-

Devrimci hafızaya kaydedilen hiçbir şeyin unutulması kolay değildir. Böylesine görkemli bir devrim sonrasında bugün gelinen aşama bir "son" olarak nitelenebilir. Nikaragua halkı böyle bir "son"a karşı direnecektir.

lişmelerin sonuna ertelemek yanlıştır. Çünkü bu alandaki deneyimler sınırlıdır. **Devrim sonrasında pek çok şey sınıma/yanılma yöntemiyle bulunacaktır. İstenen hiçbir şey kısa zamanda ideal biçimini almayacaktır.** Hatta sürekli karşı-devrim tehdidi altında yaşanan süreçte bu ideal biçim -en azından öngörülebilecek bir zaman için- gerçekleşmeyecektir. Bu somut durum, çok partili seçimlerin ertelenmesi için bir gerekçe oluşturmamalıdır.

Yerel iktidar organlarına atfettiğimiz tüm anlam ve öneme rağmen, bundan tam bir mükemmelliyet beklenmemesi gerektiğinin bilincindeyiz. Gerçekte seçimler ne denli demokratik biçim ve ortamlarda yapılırsa yapılsın "son derece karmaşık olgulardır. Çünkü sonuçları bir alay mikro düzeydeki kendiliğinden bireysel kararlara bağlıdır." Mükemmelliyetin aranması için kurumun kendisinin ihtiyaç olmaktan çıkması gerektiğini düşünürsek; bireylerin, birey-kurum ilişkisinin, kurumun kendisinin her zaman için mükemmelle ulaşmayı önleyici rolünü götürürüz.

İKİLİ İKTİDAR OLGUSU VE NİKARAGUA

Bir örnekte yola çıkarsak; farklı dinamiklerin koşulladığı bir iktidar biçimi olmasına ve tüm özgünlüğüne rağmen 1917 Şubat Devrimi'nden sonra gündeme gelen ikili iktidar, Halk Savaşı sürecinde ortaya çıkacak benzer bir iktidar için deney olma özelliği taşımaktadır.

Devrimci bir iradenin cisimleşmesi biçiminde ortaya çıkan, gücünü yasadan değil meşruiyetten alan; zora ve ardındaki halk desteğine dayanarak ayakta duran devrimci bir iktidardır söz konusu olan. **Varolan merkezi otoritenin yanında, ona rağmen varlık gösteren bu embriyon biçimler, bir çeşit Paris Komünü maketleridir.** Aşağıdan gelen doğrudan halka dayalı inisiyatiflerdir ve parlamenter cumhuriyetten tamamen farklı bir özelliğe sahiptir. Biçim aldığı ölçüde, eski kurumlaşmaların yerine yenilerini koyar. İkili iktidar, devrim öncesi gibi devrim sonrasında da mümkün olan ve koşullara göre farklı biçimlerde açığa çıkan bir olgudur. Lenin'in "Sovyetler" için "*Varoldukları*

kadarıyla, onların iktidar oldukları kadarıyla, Rusya'da Paris Komünü tipinde bir devletin varolduğu" (Nisan Tezleri, s:18) Biçimindeki yaklaşımı tohum durumunda bir iktidarın olabildiğine yeterli açıklık sağlamaktadır. "Sovyetler" ayrıca 1917 Ekim Devrimi'nden çok önce, 1905'lerde dahi gündeme gelmiş, iktidar organları olarak tartışılmıştır.

Nicaragua'da iktidar bugün için ikili bir görüntü vermemekte, hatta ciddi bir direnişle de karşılaşmamaktadır. Ancak bu görüntü, önemli bir potansiyeli ısıktırıyor olması itibarıyla yanıltıcıdır. Sandinist Hareket'in önumüzdeki süreçte demiri tersine bükme koşulu olabilir mi? Bu koşul, hangi iç ve dış dinamiklerce belirlenecektir? Bu konuda bugün için bir şeyler söylemek erken olacaktır. Ancak, önemli olan geniş kitleler içinde alternatif toplum temelleri sayılabilecek ilişkilerin, örgütlenmelerin yaratılması mücadelesinde yer alma; emekçi kesimlerin ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel gelişimleri için sürdürdükleri mücadelenin temsilcisi olup olmamaktır. Bunlar yapılabildiği oranda bir ikili iktidar olgusundan bahsedilebilir.

SANDİNO'NUN ÇOCUKLARI İÇİN HER ŞEY BİTTİ Mİ?

Devrimci hafızaya kaydedilen hiçbir şeyin unutulması kolay değildir. Böylesine görkemli bir devrim sonrasında bugün gelinen aşama bir "son" olarak nitelenebilir. Nikaragua halkı böyle bir "son"a karşı direnecektir. Mesela, seçim sonuçlarındaki oranlamadan öte bir derinlik taşıyor. Artan yoksulluk ve işsizlik oranları, özelleştirmeler, aşağı çekilen yaşam standardı bir karşı duruş için akla gelen ilk sebeplerdir.

Nitekim, Sandinist'ler içerisinde özellikle genç kesimlerde "devrimin kazanımlarında ısrar" eğilimi olduğu bilinmektedir. Kaldı ki Dünya'da emperyalizm ve kapitalizm olduğu sürece bunun karşıtının var olmaması düşünülemez.

Sandinist'ler ve Nikaragua tüm Dünya'da yaşanan gelişmelerden büyük oranda etkileniyor, yaşananlar da, tüm Dünya'da yaşananlardan pek de farklı değil. Genel anlamda yükselen karşı-devrimci

(*) Devrim sonrasında çok partiden kastedilen genellikle halk saflarındaki siyasal odaklardır. Ancak onların da devrim sonrasında tabanlarının genişleyeceği, pek çok düşünce ve siyasal eğilimin bu partilere yansıtacağı, aralarında doğrudan burjuvazinin temsilciliğine soyunan partilerin de ortaya çıkabileceği bilinmelidir.

dalga ve devrimci saflarda -bugüne ilişkin çok yönlü alternatif politikalar üretmekten kaynaklanan- dağınkılık ve çöküş, bugüne karakterize eden iki temel öge.

Sandinist hareketin emekçi kitleler içindeki örgütlenme düzeyi, bu kitlelerin siyasal temsilcisi olma konumunu sürdürülebilir, Nikaragua toplumunun demokratikleştirilebilmesi için sürdüreceği mücadelede, kendi ilişkilerinde ve topluma sunduğu modellerde "alternatif toplum" ve "alternatif insan-toplum ilişkisi" yaratılması konusundaki başarı veya başarısızlığı temel alınmalıdır.

Sandinist hareketin tabanındaki radikal eğilimlerin ve kesimlerin, önümüzdeki süreçte daha radikal bir muhalefeti dayatmaları mümkün; ya da cephe içindeki radikallerin inisiyatifini ele geçirmeleri dü-

Öyle zannediyoruz ki, bir bölge devrimi olasılığı belirlediğinde hiçbir ülke devrimcisi buna kayıtsız kalmayacaktır; ancak, bunu mutlak sayıp, bir program dahilinde tasarımı yapmak aynı şey değildir. Ve genellikle pratik dışavurumu; büyük projeler yapıp, onun gölgesinde günlük asgari sorumlulukları yerine getiremeyen bir akamete saplanmaktadır...

şünülebilir. Ancak, bu tür bir radikalleşme, Latin Amerika düzeyindeki bir radikalleşmeye önemli oranda bağlı olacaktır. Soldaki dağınkılık geçicidir. Aşılması için de yeterli sebep ve olanaklar vardır.

- HALKA KARŞI HİÇBİR İKTİDAR SONSUZ DEĞİLDİR

- SANDİNO'NUN ÇOCUKLARI KAZANACAK!

TEK ÜLKEDE SOSYALİZM VE ULUSAL BAĞIMSIZLIK

Sosyalist toplumun inşası gerçekte sandığımdan çok daha zordur. Genel anlamdaki yönelimleri, dikkat edilmesi gereken hususları, öncelikleri içeren programları; yaşanmış çeşitli deney ve birikimlerin yol göstericiliğine rağmen büyük ölçüde yaratıcı iradeler gerektiren özgün bir süreçtir, inşa süreci. Aynı paydada toplanabilir tüm özelliklerine rağmen her ülke bir diğerinden ayrılacak denli farklılıklara sahiptir. Bu farklılıklar, devrim süreçlerinin eşgüdüm içerisinde yürümesi ve zamandaşlığı üzerinde bir ayak bağı, bir engeldir.

Dünya'da sömür ilişkilerine atılan her fiskenin, vurulan her darbenin, katedilen her mesafenin -altalta değilse de- toplanabilir bir boyutu vardır. Gerçekte hiçbir deney, şapkadan tavşan çıkarır gibi çıkmamakta; mutlaka onu besleyen, koşullayan öngelişmelerle bir ilintisi bulunmaktadır. Zafere ulaşıp

olsun olmasın, tüm devrim güçlerinin bir-biri üzerinde etkisi vardır/olmaktadır. Ancak böyle bir tanımlama yaparken, dış etkinin abartılması; iç dinamiklere güven duymaya engel olacak ve belki mümkün olan devrimi olanaksız kılacaktır. Her ülke devrimcisi, yalnız da kalsa zaferi zorlamak durumundadır. Devrim sonrasında ise inşa süreçleri doğası gereği, ne denli ortak çaba/destek ürünü olabilirse o ölçüde başarı şansını yükseltecektir. Ancak bu kesinlikle, ne sosyalizm ithaline ne de "başkaları olmazsa ben altından kalkmam" karamsarlığına sebep olmamalıdır. Mesele daha çok, yükün paylaşılması, dayanışmanın güçlendirilmesi çerçevesinde ele alınmalıdır.

"Sosyalist toplum" varolan sisteme tümüyle alternatif olan bir toplumdur. Ha-

yatın her alanında alternatif kurmaları, yapıları, değerleri, ideolojileri üretip hayata geçirip sürekliliğini sağlamak çok kapsamlı bir görevdir. Bunu başarmaktan öte, başarabilecek bir perspektife sahip olmak, -iktidar sorunu dahil- bu doğrultuda teorik-pratik tutarlı adımlar atabilmek de çok önemlidir. Çünkü günümüzde iletişim teknolojisinin ulaştığı boyut da düşünülürse; bu doğrultuda atılacak tutarlı adımlar, deneyimler kısa sürede Dünya'nın diğer bölgelerine ulaşacak, tüm Dünya'daki devrimcilerin deneyimleri/ürünleri haline gelecektir. Bu kolektif durum, sosyalist toplumun inşasını kolaylaştıracaktır.

Diğer bir olgu; Dünya'daki her ülkenin devrimcileri, devrimi gerçekleştirme ve sosyalist toplumun inşasında aynı şansa sahip değiller. Devrimciler açısından objektif ve subjektif pek çok etken süreçte etken olacaktır. Subjektif konum dışında devrimin yapıldığı ülkede ekonomik, sosyal, kültürel, coğrafi pek çok etkenin süreçteki rolü düşünüldüğünde ortaya çıkacak tablonun her ülkede farklı olduğu görülecektir.

Tek başına bir ülkenin zaferi sınıfsız topluma kadar taşınması olanağı yok ise de bu süreci mümkün olduğunca ileriye taşımak, kazanımları korumak ve sürekliliğini sağlamak; bir bütünü oluşturacak parçalardan biri olma anlamında önemli ve zorunludur.

Telaffuza hoş gelse de, çoklu ülke devriminin zamandaşlığına dair yapılan tasavvurlar genellikle bağrında bir engeli, devrimi bir bilinmeyene havale etmeyi içerir. **Öyle zannediyoruz ki, bir bölge devrimi olasılığı belirlediğinde hiçbir ülke devrimcisi buna kayıtsız kalmayacaktır; ancak, bunu mutlak sayıp, bir program dahilinde tasarımı yapmak aynı şey değildir. Ve genellikle pratik dışavurumu; büyük projeler yapıp, onun gölgesinde günlük asgari sorumlulukları yerine getiremeyen bir akamete saplanmaktadır...**

Ulusal bağımsızlığa gelince:

"Tek kutup Dünya"da ulusal bağımsızlığın sağlanabilmesi zor; ama olanaksız değildir. Ulusal bağımsızlığın Dünya'da yalnız olmak anlamına gelmediği düşünülürse, daha önce sayılan pek çok nedene bağlı olarak zor olduğu bilinmeli ama olanaklı olduğu da unutulmamalıdır. "Globalleşen Dünya'da ulus devlete yer yok. Ulusal kurtuluş mücadeleleri gereksizleşmiştir." Motifi üzerine oturan bir söylem vardır ki, gerçekte ulusal değerlerin sömürsünü örtmeye yöneliktir.

Ortadan kalkan sınırlar, salt emperyalist sömürünün önündeki sınırlardır. Bir özgürlük söz konusu ise o da sermayenin sömürme özgürlüğüdür. Emegün üzerindeki her türlü sınırlama varlığını korumakta, daha da boyutlanmaktadır. Hangi sınırların kalktığı ve nelerin globalleştiği 1989'dan bugüne sırası ile Panama, Liberya, Irak, Somali, Haiti, Zaira, vb.'ne yapılan müdahaleler ile somutlanmıştır.

Emperyalist ülkelerde ulusal çıkarlar gözetilmeye devam ederken bağımlı ülkelere düşen ulusal ve sınıfsal boyunduruk/köleliktir. Gerçekte emperyalist sömürü gibi, devletin niteliği de değişmemiş; "ezen sınıfın diktatörya aracı" olma özelliğini korumaktadır.

Emperyalist çıkar ilişkileri gerektirdiğinde etnik, dini v.b. farklılıkların kaşınması (Yugoslavya, Çekoslavakya gibi) ve daha küçük devletler biçimindeki parçalanmaların kısıtlanması, demagojik söylemin arka planını ele vermektedir.

Değişen güç dengelerinin gerektirdiği yeniden paylaşım sorunu, emperyalist güç odakları arasındaki rekabeti arttırırken, bölgesel entegrasyonları gündeme getirmektedir. Bir bütün olarak Dünya ekonomisini saran krizin bağımlı ülkeleri sefalet sınırına sürüklemesi anti-emperyalizmi ve bağımsızlık söylemini büyütecektir. Aslında bugün için sorun, bağımsızlık adımı atan bir ülkeyi yalıtma olanaklarının artmış olmasıdır.

NİKARAGUA KAZANACAK!..

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde Şiarımız:

FAŞİZME KARŞI KADIN ERKEK OMUZ OMUZA

*Tarih utanç içinde,
Kağıdın aklığına bıçak gibi saplanır
Kızkardeşimin
ince sureti...
zamanın yangınlarından adı...
Gülün ömrünü bitirdiği dem
Zıfafsız ve acılı
Kahredici ve uzak
"Mine Bademci öldürülmüştür"
Urla'da bir bağ evinde
Yüzünde dünyanın en güzel gülüşü
İsmi bize,
Yirmi küsur kurşunla parçalanıp
Sevdasını dağlara
Bırakmıştır...*

(Arkadaşı Gürsel Canikoğlu'nun
Mine Bademci için yazdığı şiirden)

Kaynağını sınıfsallıktan alan kimi olgular vardır ki, bu yanı göz ardı edildiğinde biçimsel yanı özüne baskın çıkar. Kaynağa dair, öze dair özellikler tarihsel bir devamlılık ve bilimsel bir yaklaşımla ele alınmadığında anlaşıl-mama veya farklı anlaşılma olasılığı yüksektir.

İnsanlığın gelişim tarihi içerisinde kadının köle olarak doğmadığı, bunun bir "kader" olmadığı ve özel mülkiyetin gelişimi, toplumun sınıflara bölünmesi ile doğrudan ilintisi olduğu bilinmektedir. "Kadın-erkek arasında, daha önceki toplumsal durumlarda bize kalıt kalmış bulunan eşitsizlik, hiçbir zaman, kadının iktisadi baskı altında oluşunun nedeni değil, sonucudur." (Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni. ENGELS, Sayfa: 96)

"İlk iş bölümü, erkekle kadın arasında, döl verme bakımından yapılan iş bölümüdür. (...) Tarihte kendini gösteren ilk sınıf çatışması, erkekle kadın arasındaki uzlaşmaz karşıtlığın karı-koca evliliği içindeki gelişmesiyle; ve ilk sınıf baskısı da dışı cinsin erkek cins tarafından baskı altına alınmasıyla düşümdedir." (a.g.e. s:86)

Kölelik düzenini ücretli köleliğe yükselten kapitalizm, kadını toplumsal üretime sokarken daha fazla sömürünün, iki kat ezilmenin yolunu açmış; ancak, paradoksal bir biçimde sosyalizmin-kadının nihai kurtuluşunun-önkoşulunu oluşturmuştur. Sömürülme zemininde erkekle yanyana gelen kadın için, omuz omuza mücadelenin objektif koşulları doğmuş ve faşizme karşı mücadelenin; devrim pratikleri

nin pekçok kesitinde bunun meyveleri verilmiştir.

Türkiye'de kadının ikinci sınıf konumu üzerinde genel gelişmelere ek olarak islamiyetin de rolü olmuştur. Sınıfların ortaya çıkışıyla zamandaş bir özellik taşıyan islamiyet, kadın üzerinde ezilmişlik kimliğini benimsetici rol oynamış ise de gerçekte asıl nedeni sınıflı toplum yapısında aramak gerekiyor. Osmanlıdan sonra Cumhuriyet döneminde de kadının konumunda ciddi değişimler yaşanmamış, kimi yasal düzenlemeler ya biçimsel düzeyde kalmış ya da uygulanma koşulu olmamıştır.

1926'da yürürlüğe giren ve Kemalizm'in övgüyle söz edilen icratı olarak bilinen "Türk Medeni Kanunu" gerçekte erkek egemenliğini yeniden

AYÇE İDİL ERKMEN

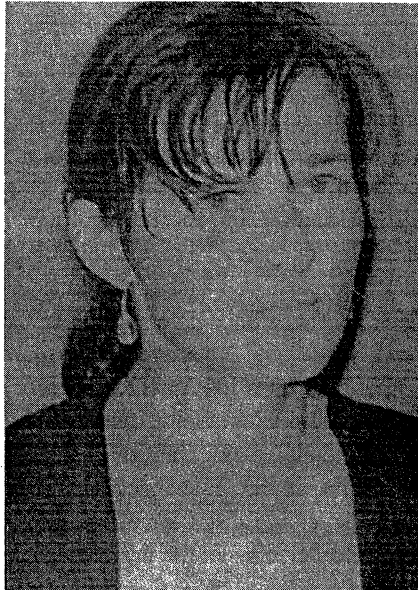
düzenlemiştir. Kaba hatlarıyla hatırlanacak olursa; "Koca, ailenin reisidir", "Evin geçimi kocaya aittir", "Karı, kocanın soyadını almak zorundadır", "Koca, evi geçindirmekle yükümlüdür", "Karı, kocanın muavini ve müşaviridir", "Ev işlerine kadın bakar", "Birliği koca temsil eder" v.b. maddelerden ibaret olan bu düzenleme "koca egemenliğine dayalı" bir aile tarifi yapmıştır.

Kadınların sahip olduğu ayakbağları, hak aramayı ve örgütlü süreçlere katılmayı güçleştirmekte, geciktirici etki yapabilmektedir. Kadınların, gerek kadın olmaktan kaynaklı sorunlarını ifade etmek, gerekse pratik devrimci politika içerisinde bulunmak üzere oluşturacakları örgütlülükler desteklenmelidir. Bu konuda araç ve yöntem zenginliğine sahip olmak geliştirici olacaktır. **Çeşitli komisyonlarla, örgüt biçimleriyle varlık göstermek bir "fazlalık" değil, bir gereklilik olarak algılanmalıdır.**

1857'de New York'da dokuma işçisi kadınların, çalışma süresini 10 saate indirme ve "eşit işe eşit ücret" talebi "8 Mart"ı tarihe geçirirken aynı zamanda kapitalizmin ezen, sömüren yanına işaret ediyordu. Bu bağlamda, **bağımsız kadın örgütlenmelerindeki "bağımsızlık" ibaresinin sistemden bağımsızlık olarak algılanması ve bu örgütlenmelerin, sistemi hedef alan diğer başka örgütlenmeler ile**

aynı hedefe koşan farklı bileşenler olarak kabul edilmesi, nihai amaca ulaşmanın olmazsa olmaz koşulu-**dur.** Kadınların, ayrımcılığa karşı örgütlenmesi ve sorunlarını ifade etmek üzere ortak bir duruş oluşturması; gerek bugünün, gerekse geleceğin kimi sorunlarını aşmak için bir ihtiyaçtır ve desteklenmelidir. Hedef yanlış seçilmediği sürece; sisteme yönelik siyasal, sosyal v.b. örgütlenmelerin yerine geçirilmek istenmediği sürece yararlı ve gerekli bir çabadır. **"Başka cinsi ezen bir cins özgür olamaz"** diye düşünüldüğünde, bugünkü konumuyla ezen-ezilen ilişkisi içerisinde erkeğin neden özgürleşemeyeceği; kadının kurtuluşu için bugünden yarına atılabilecek adımların neden öncelikli olduğu daha iyi anlaşılacaktır.

Ataerik bir dünyada yüzyıllar boyunca kökleşen ve birbirini üretirken büyüyen öylesine yargılar oluştu ki bunları kırmak ve **kadını sadece yasalar karşısında değil; insanların alışkanlıklarında, geleneklerinde, önyargılarında, bilinç altlarında özgürleştirmek zor ve uzun bir süreç gerektirecektir.** Kadına dair yargıların ne denli uçlaştığı belki konumuzun kapsamını zorlayacaktır; ama bir hayli çarpıcı bir örneği Friedrich Nietzsche'nin kadına yaklaşımına dikkat çekmeyi uygun gördük. *"Sırası gelmişken, şu kadın ulusunu tanıyorum diye-*

ZILAN

bilirim. (...) Ah o ne tehlikeli, o ne sinisi, yeraltında yaşayan bir yırtıcı hayvancıktır! Nasıl da şirindir üstelik!.. Öç ardından koşan bir kadıncık yazgıyı bile dinlemez, yıkar geçer. Kadın erkekten ölçülmez derecede daha kötüdür; daha akıllıdır da. Bir çeşit yozlaşmadır kadında iyilik... o 'ince duygular' var ya, tümünün mayasında bir fizyolojik bozukluk vardır." (Ecce Homo, s: 66-67)

Sermaye egemenliğine dayalı sömürü sistemlerinde çeşitli biçimlerde ezilen, sömürülen kesimler, aynı sistemin kimi organlarıncı bahşedilecek "haklarla" yetindiği sürece, sonuç farklı olmayacak ve aynı egemenlik ilişkisinin devamına tanık olunacaktır.

Kendi gücünün farkına varan, ezilmenin kaynağını doğru saptayan ve kaderini eline alan kadınlar, gerçek kurtuluşun müjdecisidir. Enternasyonal devrimci **Barbra Anna Kistler**, ölüm orucu şehidi **Ayçe İdil Erkmén**, Kürt halkının özgürlük mücadelesinde destanlaşan **Zilan**, 12 Eylül'e karşı direnmeyi seçerek şehit düşen **Mine Bademci** ve daha nicelerinin yol göstericiliği devrim yürüyüşünü daha anlamlı ve aydınlık kılıyor.

Zafer, kadın-erkek emekçi halkların faşizme karşı birleşik devrimci savaşının olacaktır.

FEMİNİZM, EZİLEN KADIN İÇİN BİR ÇÖZÜM MÜDÜR?

Ataerkil bir toplumda yaşıyor olmak ve kadının "ezilen taraf" olması, diğer başka sorunlarda olduğu gibi bu sorunda da çeşitli "çözümler"i, yöntem ve araçları gündeme getirmiştir.

Sorunu bütünlüklü bir kurtuluş projesi dahilinde ele almayan hemen tüm yaklaşımlarda olayın daha çok görüntüsel -dışavuran- yanı ele alınır ve reaksiyoner bir tutuma sebep olur. Karşı-cins olan erkek, doğrudan doğruya hedef tahtasına oturtulur.

Sorunu sosyal / sınıfsal bağlam içerisinde ele aldığımızda elbette ki, kadında ve erkekte farklılaşan özellikler görecektir, hatta bu konuda cinslere dair hükümlere varacağız. Ancak bu yöntem fazlaca zorlandığında ve bir perspektif dağılması yaşandığında; erkek olana bir olgu olarak tümünden karşı durma, işi hayvanların erkek olanlarını da yargılama noktasına kadar vardırma vak'ası yaşanabiliyor.

Günü yarına feda etmeme düşüncesi ne denli doğru ise, yarını bugüne feda etmemek de o denli doğrudur. "Kurtuluş vadeleri istemiyoruz; otobüste rahatsız edilmeden yolculuk etmek, sokakta özgürce dolaşmak istiyoruz" serzenişlerini duyar gibi oluyoruz. Ancak bilinmelidir ki, "kurtuluş vaadi" diye geçirtilen şey, bugün sokakta "özgürce" dolaşabilmenin de koşuludur. Eğer özgürlüğü sadece laf atma ve çimdik atma fiillerini önlemek olarak algılamıyorsak; bilinmelidir ki, özgürlüğü kısıtlayan şey erkeğin şahsında da belli ölçülerde dışavuran sistemin kendisidir. Hiçbir feminist örgütlenmenin "bakışlarla taciz"e dair bir çözümü olduğunu sanmıyoruz. Ama "vaadedilen kurtuluş", kültürel değişimi maddi bir zemin üzerinde tasarlıyor olması itibarıyla bu konuda daha gerçekçidir.

Bugün için de sınıfsız toplumun nüve ilişkileri kadını kucaklayan, özgürlüğe olanak sağlayan en uygun örnek ilişkilidir. Sosyalist çevrelerde dönem dönem karşılaşılan olumsuz örnekler, bir yöntem dahilinde, her türden baskıyı; sınıf, cins, v.b. ayrımları ortadan kaldırma mücadelesine fatura edilmemeli, bu zeminin dışına durmaya gerekçe oluşturmamalıdır.

Bataklık kurutacağız diye tek tek sineklerle uğraşılmasın demiyoruz; bunu yanlış da bulmuyoruz. Ancak bugün yapılan şeylerin -çoğunlukla- sinek öldürmek bile sayılmayacağı açıktır. **Alternatif sunmaktan çok, bir refleks ifade eden ve çoğu kez yanlış hedef gösteren zeminleri eleştirirken; kısa vadeli -hatta güncel- adımları dahi yanlış bulmadığı-**

mızı ifade etmek istiyoruz. Yeter ki bağcıcı dövme, yasak savmak, meşgale oluşturmak v.b. seviyede kalmayın. Yeter ki daha ileri adım atmanın alternatifleri/karşıtı gibi gösterilmesin. Yeter ki erkeklerle sosyalistleri üst üste koyup tek atışta hedefi vurma oyunu oynanmasın.

Sokağa yansıyan erkek profilini baz alıp; pekçok erkeğin de yapmak istemediği, doğru ve gerekli bulmadığı kimi fiilleri "özgürlük" ölçüsü saymak, meseleyi "erkek yapıyor, ben neden yapmayayım?" sorusuna kadar daraltmak, bizce özgürlük kavramına ve kadına haksızlık anlamına gelecektir.

Kapitalizm, her türlü değerini metalaştığı, alınıp satıldığı bir sistemdir. Kadının meta olarak görülmesinin, cinsel bir obje seviyesine düşürülmesinin, zevk aracı olarak algılanmasının kaynağında aynı sistem vardır. İnsanları sömürerek ayakta duran bu sistemi güvenceye alan askeri aygıtların yanında ideolojik aygıtlar da vardır. Karşı durma refleksi ile harekete geçen insanın yöneleceği hedefte, kullanacağı yöntem ve araçlarda bulanıklık yaratmak ideolojik aygıtların vazgeçilmez görevlerindedir. Mücadeleye izin verilecekse eğer, o mücadelenin "kabul edilebilir" sınırlar içerisinde kalması amaçlanır. Bu bir devlet geleneğidir; bu ülkeye komünizm lazımsa yine onlar getirirler!.. (Vali Tandoğan'ın sözleri hatırlanmalıdır.)

Feminizmi bir bütün olarak, devlet icazeti taşıyan sistem içi bir çaba olarak görmek -belirli bir doğruluk içerisinde- sorununu kimi boyutlarını değerlendirme dışı bırakır. **Birincisi**, Feminizmin ne olduğuna dair bütünlüklü bir tanımlama yok. Bu nedenle, yapılacak bir değerlendirme; olumlu da olsa, olumsuz da olsa, Feminizme bir bütünlük atfında bulunmuş olur. Feministlik tercihi yapanların durumlarını tek tek ele aldığımızda, onları bu tercihe yönelten saiklerin ortaklaşamayabildiğini görürüz. **Çerçevesi kesin/net çizgilerle tanımlanmamış olan akımlar, gündeme geldikleri ortamdan etkilenmeye daha fazla açık olurlar.** Yaşam şansı bulabilmesi ve kapsayıcılığı üzerinde de aynı etki söz konusu olur. Dünya ölçeğinde Feminizmin dışavurumu yer yer taban tabana zıt biçimler alır. Dünyaca ünlü Feminist Betty Friedan, kadının kurtuluş mücadelesini sosyalizm ile ilişkilendirmeyi erkeklerin oyununa gelmek olarak kabul ederken; Amerika'lı Feminist Angela Davis, sorunu sosyalist bir söylemle ifade edebilmektedir. Zorlayarak bir ortak payda bulmaya çalıştığımızda, Feminizmi

"Kadının ezilmesine karşı mücadele" gibi fazlaca genelleştirilmiş bir tanımlama çıkar ki, o noktada da hepimiz Feminist oluruz!..

İkincisi, sistemin tanıdığı sınırlar içerisinde de mücadele edilecektir; ancak bu mücadele bir program dahilinde yürümelidir, bir bütünün parçası olarak algılanmalı ve nihai kurtuluşa işaret eden mücadele ile karşı karşıya getirilmemelidir.

Türkiye'de geçmişte eski olmayan Feminizm; özellikle 12 Eylül sonrasında aramızda yaygınlaşmış ve hızla gelişmiştir. Sosyalizme dair tereddütlerin yaygınlık kazandığı bir ortamda kadının kurtuluşuna dair projeler sosyalizm dışı kalırken, aynı projeler uygulayıcılarını, örgütsüz kalmış militan sc! çevrelerden bulmuştur. Söz konusu dönemin bir savrulmayı da içermesi aykırılığı beslemiş ve kadının ezilmişliği reaksiyonlarla ifade edilmiştir.

Gündeme gelişindeki tarihsel çakışma, Feminizmi yenilginin sonuçları içerisinde anılma şansızlığı ile karşı karşıya bıraksada da -ve kimi uçlaşmış aykırı örnekler rağmen- kadının ezilmişliğine dair pekçok argümanın hafızalara, dile ve toplumsal projelere konu olmasında etkili olmuştur.

Kadınların, salt kadın olması sebebiyle yaşadığı problemleri çözmek üzere bir araya gelinmesi; bir takım etkinlikler, eylemler düzenlenmesi demokratik muhtevalı bir çaba olarak değerlendirilmeli, sosyalizm çabası ile karşı karşıya getirilmemelidir. İrk ayrımı, cins ayrımı, çevre sorunu v.b. konularda da kurtuluş vaadedilen **proletaryanın devrimci eylemi emek-sermaye gelişmesini çözerken pekçok yan örgütlenme, demokratik kitle örgütleri destekleyici/güç katıcı rol oynar.** Diğer bir ifade ile, bir çelişkiler yumağı olan kapitalizmin tüm izleri ile ortadan kalkmasında siyasal örgütlenmelerin yanında demokratik muhtevalı çabaların ciddi katkıları olacaktır/ olmak zorundadır.

Egemen ideolojinin etkisi altında kalan erkek gibi, kadının da varolan ezme-ezilme ilişkisini kafasında hergün yeniden ürettiği bir gerçektir. Kadınların kurtuluşu erkeklerden uzaklaşarak değil, aynı mücadele zemininde ortaklaşarak gerçekleşecektir. Sınıfsız bir toplum için mücadele kadının da sorununu çözecek yetenek ve kapsamdadır. Gelecek gibi, bugün için de çözümler içerir. Hiç kimse, yaşanmış olumsuz örneklerin arkasına sığınarak komünizme giden yolu bu denli daraltmaya/dar göstermeye hakkı yoktur.

NEWROZ ATEŞİ SÖNMEYECEK

Demirci KAWA'nın, yüzyıllar önce DEHAK'ın zulmüne son veren balyoz darbeleri; halkların birbirine aktararak koruduğu bir özgürlük vuruşudur; bir çılgıktır; bir gelenektir. Kurtuluşu müjdeleyen NEWROZ ateşi, Ortadoğu Halkları'nın elinde bugüne dek aydınlatıcı bir meşale olarak taşınırken; Kürt Halkı bu süreçten KAWA'laşarak çıkmıştır. Bugün Kürt Halkı kendi elleriyle geleceğini örerken; KAWA, gerilla kılığında kurşun; çocuk kılığında taş atıyor... Kadın kılığında tilili çekiyor... Tüm bir halk, özgürlük halaylarıyla dönüyor KAWA'nın hiç sönmeyen ateşi etrafında.

KAWA köleliğin insanlık için bir yazgı olmadığını öğretmiş, iradenin rolünü göstermiş ve istenince başarılacağını kanıtlanmıştı.

Yeryüzünde hiçbir iktidar yoktur ki, gücünün farkına varan bir halkla/örgütlü bir halkla başedebilsin. Türkiye'de devlet, bir taraftan "terörü bitirdik" görüntüsü vermeye çalışırken diğer taraftan çanak antenleri toplayacak kadar gerçeklerin ortaya çıkmasından korkmakta, çaresizliği yaşamaktadır. Son yıllarda, NEWROZ'un bir çeşit karikatürünü -sahtesini- sergileyerek halka şirin görünmeye çalışırken daha çok alçalmakta ve "aydan post, devletten dost olmaz" tokadını yiyerek aradığı karşılığı bulamamaktadır. Bugüne dek halka karşı her türlü düşmanlığı denedikten sonra, bugün -çıkarı öyle gerektiriyor diye- NEWROZ günü ateşler yakmaya, halkla kardeşlik oyunu oynamaya kalkmaktadır. Ancak, Kürt Halkı; kardeşliğin bir oyun olmadığını, Newroz'un anlamını ağır bedeller karşılığında öğrendi; ve öğrendiğini, uzanan sahte ellere (devlet eline) feda etmeyecek denli kararlı bir duruş yakaladı.

DEHAK'tan bugüne zalimler, birbirini örnek alarak gelmiştir. Zorbalığın Dünya halklarına yönelik anlamı, Apaçi sözkonusu olduğunda "en iyi kızılderili ölü kızılderilidir" diye yankılanırken, yıllar sonra Vietnam'da "en iyi Vietkong ölü Vietkongdur" şeklinde tekerrür edecekti. Dün, kızılderili için "imha tek yanıtı; bu yıl ne kadar çok öldürsek, önümüzdeki yıl o kadar az öldürmek zorunda kalırız" diyen General Sherman (Bkz. Dağlardan Sorun Beni, Forrest Carter) bugün, elde ettiği deneyleri Kürt Halkını imhada kullanmak üzere Kürdistan dağlarında devlet kılığında dolaşmaktadır.

Yemyeşil otları, kuşları, çiçekleri, toprağı dahi yakan askerlerin kendilerinin bile bu emirleri sorgulayan bakışlarına Bin-

başı Morrow'un cevabı; "basit", "Sherman diyor ki, 'ot olmaması demek, buffalo olmaması demek. Buffalo olmaması demekse Kızılderili olmaması demek.' çok basit" ...

Evet, insansızlaştırılmış köyler, hayvanları ve ekinleri dahi yakılmış, renkleri yasaklanmış Kürtler bizlere bir kez daha öğretiyor; DEHAK'ların, her yerde zulüm demek olduğunu.

Egemenlerin vazgeçilmez tahakküm aracı olan "zor", tek başına yetmez olduğunda; farklı araçları devreye sokarak bilinçleri karartıp, yanlış hedeflere yöneltmek, varolan değerlerin içini boşaltıp etkisizleştirmek de başvurulan yöntemler arasındadır.

Geçen yıl olduğu gibi bu yıl da devle-

tin Newroz'u ehlileştirme/doğasını bozma çabaları Kürt halkının biriken ve büyüyen deneyleri karşısında boşa çıkmış ve bir kez daha "Akrepten güvercin olmaz" gerçeği kanıtlanmıştır. Geçmişte İran Şahı'nın da Newroz'u anma girişimleri bilinmektedir...

Türkiye'de dönem dönem devreye sokulan Kürt raporları da (TOBB raporu gibi) aynı yaklaşımın bir başka biçimidir.

ABD'nin -emperyalizmin- beklentileriyle de beslenen ve "askeri çözüm"ün tek başına "çözüm" olamayacağını öngören anlayışın farklı çözüm arayışları olarak kabul edilebilecek olan bu tür raporların -veya çabaların- TC'nin geleneksel yapısı açısından hazminin kolay olmayacağını bilmek gerekiz. 70 küsur yıllık kökleşmiş şovenizmin manevra kabiliyeti, değişen Dünya dengelerini/ ilişkilerine uyum

kabiliyeti ile yakından ilintilidir. Son sözü, son tahlilde emperyalist güçler söyleyecek ise de bu, birebir karşılık veren, "ol" deyince olan bir ilişki biçimi olmadığından yerli egemen güçler "Osmanlı Usulü"nde ısrar edeceklerdir.

Emperyalizmin genelde Ortadoğu'ya, özelde Kürdistan'a dair "istikrar" beklentisinin olduğu ve "işu ucuz kapatma" projeleri yaptığı / yapacağı bilinmektedir. Ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelelerinde tarihin çarkını ileri çevirme rolünü üstlenen güçler, birtakım dengeleri gözeterek hareket ederken, en güçlü dinamiğin "iç dinamik" olduğunu bir an olsun gözden kaçırmamalı ve asıl olarak kendi özgücüne dayanmalıdır.

Gerçek anlamda barış, ancak emperyalizm ve onun yerli işbirlikçilerine karşı yürütülecek savaş ile mümkündür.

Kürt Halkı'nın tarihi; asimilasyon, tehcir ve soykırıma karşı mücadele tarihidir. Ulus olarak varolma özelliklerinin yıllarca devlet eliyle zor kullanılarak yok edilmeye çalışılması -farklı önderlikler altında da olsa- direnmelere, karşı duruşlara sebep olmuştur. Ancak 1984 sonrasında yaşanan kalkışma nicelik ve nitelik itibarıyla bir farklılık taşımaktadır. Kürt Halkı kurtuluşa ilk defa bu denli yaklaşmıştır. Ancak, gerçek anlamda kurtuluşun, zorlu bir devrim sürecinden geçerek mümkün olacağı, bu sürecin duraksamalarla, ileri atılmalarla, iniş ve çıkışlarla örülü uzun bir yol izleyeceği akıldan çıkarılmamalıdır. Böyle bir yolda, kazanımların bir anda değil, parça parça olacağı düşünüldüğünde geçici ve değişken ittifaklara gitmek, soluklanma ve güç biriktirme anlamında "geri adım" atmak anlaşılır olacaktır. Tabii böylesi taktiklerin uygulanması nihai hedef bilincini zaafa uğratmayacak, muhtemel tuzaklara düşmeyecek bir ustalık gerektiriyor. Böyle bir süreçte "sapma" olasılığı varsayılarak mesafe koymak yerine; Kürt Halkı'nın DEMOKRATİK DEVRİM'de en temel ittifaklardan biri olduğu gerçeğine dayanarak yakınlaştırmacı dinamikleri ön planda tutmak Birleşik Savaş perspektifinin zorunlu gereğidir.

YAŞASIN TÜRK VE KÜRT HALKLARININ ORTAK MÜCADELESİ

YAŞASIN HALKLARIN KARDEŞLİĞİ

NEWROZ PİROZ BE!

17 MART 1988 HALEPÇE !..

KÜRT HİROŞİMASI

"İşte bu yüzden
yüreğimizi ter
sevdamızı öfke basar.
Ve bu yüzden
Yumruk şeklini alır
yüreğimiz."

RÜZGAR EKENLER FIRTINA BİÇİYOR.

KÜRT HALKI;

ŞİMDİ DAHA GÜÇLÜ

ŞİMDİ DAHA ÖRGÜTLÜ

ŞİMDİ DAHA ONURLU

VE

ŞİMDİ ZAFERE DAHA

YAKINDIR.

DİKTATÖRLÜK
YENİLECEK
HALKLAR KAZANACAK!

DEVRİMCİ YOL'DA DEVAM BUGÜNE İZDÜŞÜRE

Yaşanarak geride bırakılan tüm pratikler, olumlu ve olumsuz yanları ile tarihsel hafızanın bir yerinde yer alırlar. Bu pratiklerin, kendiliğinden bir akış içerisinde ileriye devrolunan ve devamlılık sağlayan örnekleri gibi, iradi bir çaba ile ileriye taşınmadığı takdirde yaşadığı tarihsel kesit içinde kalan ve giderek unutulmuş örnekleri de vardır. Ancak, genel olarak söyleyebiliriz ki, tarihsel birikimi yok sayarak, şapkadan tavşan çıkarır gibi yapılan üretimler kalitesizlikle malul olacaktır. Seçiciliğin zayıfladığı, ölçülerin bir bıçak sırtı oluşturduğu kimi yanılı ortamlar olur ki, en kötü ürün bi-

le bir süre varlık gösterme, ilgi görme koşulunu bulur. Bu, örneğin müzikte de böyledir. Müzikaliteyi ifade eden ölçünün tanımlanması kolay olmayan öğelerden oluşması, kendisinden önceki müzik birikimini yok sayan bir bestecinin neden daha işin başında, inceleme ve kaliteyi artırma şansını yitireceğini anlatabilmeyi güçleştirir. Dolaylı bir anlatım olan sanatta anlaşılabilirlik, biraz da sorunun yaşayan yanını yakalayabilmekle ilintili olduğundan; "söz", tek başına yetersiz kalabiliyor. "Devrimci Sanat" da hafife alanlarca anlaşılmayan bir dolaylılık özelliğine sahiptir. Bilimsel devamlılığın sözkonusu olmadığı yerde halkalar birbirinden ayrı, tek başına vardır

ve aşıldığı andan itibaren ölüdür. Aksi durumlarda, halkaları birbiri ile ilişkilendiren her bağ; canlılığın, kan alışverişinin, bir örgü oluşturma ifadesidir.

Soruna, toplumsal mücadeleler açısından baktığımız da ise, bugün yaşanan her sorunun çözümünü kolaylaştırıcı öğeleri bağrında taşıyan bir geçmişe sahip olduğumuz söylenebilir. Giderek daha zorlu bir hal alan önümüzdeki görevlerin başlanmasıyla, geçmişle diyalektik bağ kurabilen ve sonuçlarını bugüne izdüşürebilen bir örgütlenmeye sahip olmaktan geçtiğini görebilenler, geçmişin eskimesine izin vermezler. KIZILDERE'nin 25. yıldönümünde, geçmişe (1965-71) bir kez daha

LİLİK KIZILDERE'Yİ BİLMEKTİR

dönüp bakmak, hafızaları tazelemek yararlı ve anlamlı olacaktır.

1960 sonrasında giderek yaygınlaşan emperyalist üretim ilişkileri ile beraber meta üretimi köylere girerken; işbirlikçi teknelci burjuvazi de Oligarşi içerisindeki etkisini arttırmıştır. 1970'lere (12 Mart) geldiğinde ise küçük-burjuvazi ile arasındaki nispi denge bozulmuş; oligarşi içerisinde teknelci burjuvazinin, devlet içerisinde de oligarşinin tam hakimiyeti gerçekleşmiştir. Ülkede değişen sınıflar kombinezonu ile beraber ekonomiden siyasete, ordunun şekillenmesine kadar pek çok değişiklik yaşanmıştır. 1960'lı yılların ilk yarısında gündeme gelen sınırlı demokratik yönelimler de yerini, baskı ve şiddet öğelerini öne çıkararak bir ortama bırakırken; Türkiye, her türlü demokratik talebin devlet terörü ile susturulduğu bir ülke haline gelmiştir. Bunun eşzamanlı olarak THKP/C'nin yükselttiği devrim eylem grafiği, yeni bir dönemin başlangıcının da işareti olmuştur. THKP/C, ortaya çıkışını koşullayan pek çok faktörün; kimi destekleyen, kimi köstekleyen etkisi altında, 1970 Aralık'ında partileşirken aynı zamanda savaşçı geleneğin doğuşunu müjdeliyordu. Bugün için kanıksanan ve genel-geçer doğrular haline gelen pek çok birikimin/deneyimin, THKP/C'nin açtığı yoldan yürüyenlerce örüldüğü; zorlu mücadelelerden ve yıllara yayılan deneyimlerde damıtılarak elde edildiği görülemez, unutulur veya dikkate alınmazsa, yarını kazanmak çok daha güç olacaktır.

THKP/C'nin doğumunu hazırlayan sürecin, reformizmin ideolojik ve pratik ağırlığı altında bulunması ve gündeme gelecek her militan duruşun bir "ilk" olma özelliği taşıyacak olması, döneme ayrı bir özellik/gerilim katmaktaydı. THKP/C ve THKO'nun başlattığı eylemler büyüteç altında incelenecek ve en ufak bir "açık",

aleyhte kullanılacaktı. Bir çeşit sınav olarak da kabul edilen bu dönem, isteyen farklı şeyler bulup çıkarabildiği bir özelliğe sahiptir. İnceleme yapan gözlerin menziline giren görüntüler, duruş noktasından etkilenecek kırılmaya uğrayabilmektedir. **Goşizm, Narodnizm v.b. değerlendirmeler kaba algılarla beslenerek sahneye sunulurken; özellikle MAHİR ÇAYAN'ın ideolojik anlamda direnişi, bugünkü militan sol varlığın temel taşlarını atmıştır.** "Devrim yolu engebelidir, dolambaçlıdır, sarptır, onyılların mücade-

KIZILDERE bir son değil, bir başlangıçtır. Orada ekilenler, daha sonra Türkiye'nin dört bir yanında biçilmiştir. Dağlarda gerilla kıyafetiyle MAHİR'i; fabrikalarda şaltelere uzanan ellerde KAZIM'ı; okullarda, direniş ön saflarında CİHAN'ı; varoşlarda SAFFET'i gördük.

lesidir" diyen M.Çayan, yakın devrim hayallerine itibar etmiyor; yapılan eylemleri abartmıyor; ama etkisini de küçümsemiyordu. Yapılan eylemlerin sempati yaratmaktan da bir etkisinin olmadığını söyleyenlere, "Doğrudur. Kitleler bize karşı sempati duymalarına rağmen, henüz aktif olarak desteklemiyorlar ve mücadelenin içine girmiyorlar. Bu son derece doğaldır. Ne bekleniyordu yani? 5-6 askeri eylem sonucu, kitlelerin ayaklanıp, ülkede devrim

yapması mı?" diyerek, yol göstericiliği günümüze kadar uzanan bir cevap vermiştir.

THKP Merkez Komitesi'nin "savaş örgütü savaş meydanlarından çıkar" tespiti, kadroların yetiştirilmesine yönelik tartışmalara da yıllar önce gerekli açıklığı getirmiştir. Çeyrek yüzyıl sonra halen mücadele araç ve yöntemleri konusunda süren tartışmalar İHTİLALİN YOLU bildirisinde tüm açıklığıyla cevabını bulmuştur. "Politik mücadele, devrimci yayınla yapılan politik propagandanın, politik nitelikteki kitle gösterilerinden, politik grevlere ve de gerilla savaşına kadar çeşitli biçimlerde cereyan eder. (...)

Partimiz, sınıf mücadelesini dergi çıkartmak ve yasal hareketleri organize etmek şeklinde gören bütün sağ, pasifist eğilimlere ve gruplara karşı olduğu gibi, sınıf savaşını, sadece gerilla savaşı şeklinden ibaret gören 'sol' fokocu eğilimlere ve gruplara da karşıdır. Her iki sapma da emekçi halkın kurtuluşunu geciktiren, engelleyen akımlardır."

Gerçekte öğrenilmesi gereken pratikleri, ders çıkarılması gereken özellikleri ile bir dönüm noktasında yer alan THKP'nin, 1 No.lu Cephe Bildirisi de bugün sıcaklığını koruyan kimi tartışmalar sebebi ile tekrar tekrar hatırlanmalıdır. Son dönemlerde, yapılan her askeri eylem sonrasında, eylemi olumsuzlamak üzere kopartılan fırtınalar, yapılan komplo teorileri; devrimcilerin hedef saptama kıstaslarına vurgu yapma ihtiyacını doğurmuştur.

"(...) Çocuk kaçırmak, kadınlara ilişmek, emperyalistlerle doğrudan ilişkisi olmayan kimselere, esnafa, para babası bir avuç hain dışındaki orta derecedeki zenginlere, yani orta-burjuvaziye saldırmak, zarar vermek devrimci eylem olmaz. Bunlar adi gangsterlik olaylarıdır. Türkiye Halk Kurtuluş Partisi, bu gibi olayları şiddetle kınar. Amerikalı emperyalistlere,

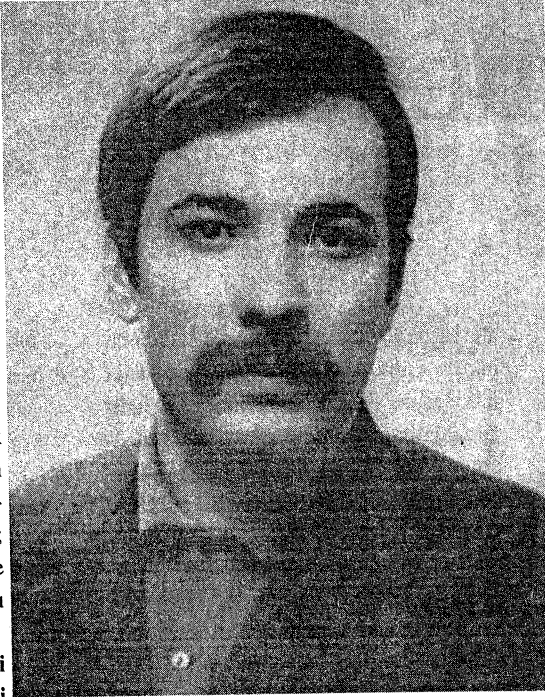
finans kapitalizmin temsilcilerine, zamlılara ve halk düşmanlarına yönelen her harekete ise saygı duyar ve bunları sonuna kadar destekler.” (THKC'nin 1 No.'lu Bülteni)

1971 dönemi sonrasında Devrimci Hareketin yenilgisiyle ortaya çıkan atmosferde taşlar yeniden dizilirken asıl belirleyici ve ayrışmaları tayin edici etken, “yenilginin değerlendirilmesi” olmuştur. Bu öyle bir dönemdir ki, bugün varolan tüm yapılara kaynaklık etmiştir. Savaşın içerisinde aktif -etken bir rol almamış olanları da dahil olmak üzere varolan tüm siyasal yapıların devrim anlayışı, örgüt anlayışı ve çalışma tarzlarını sınava sokan bu dönem; kimilerini (TİP gibi) tarih sahnesinde kenara düşürürken, öncünün vasıflarını da tarif etmiştir.

1971 silahlı mücadele dönemini ve Devrimci Hareketin yenilgisini doğru değerlendirebilmek için o tarihsel kesitin bileşke oluşturan vektörlerini iyice tanımak gerekiyor. Aksi takdirde, karşısına çıkan ilk belirtiyi cevap zanneden bir dar görüşlülüğün gazabına uğramak kaçınılmaz olacaktır. Aynı dönemi, “12 Mart bir darbeydi; solcular içeri atıldı, silahlı eylem yapanlar da katledildi.” biçiminde yorumlayarak, anlam yitimine uğratılmış bir film karesi duruma düşürmek yöntem bilenlerin yapacağı bir iş değildir. Birkaç gencin devletle düellosuymuş gibi sunulup, peşinden kahramanlık ve cesaret sosu eklemek; bir saygının değil, değersizleştirmenin ifadesidir.

KIZILDERE, THKP/C Hareketinin yenildiği, önder kadrolarının katledildiği, örgütlü yapısının dağıldığı yerdir. Aynı KIZILDERE, yenilginin de bittiği yer olmuştur. KIZILDERE bir son değil, bir başlangıçtır. Orada ekilenler, daha sonra Türkiye'nin dört bir yanında biçilmiştir. Dağlarda gerilla kıyafetiyle MAHİR'i; fabrikada şaltere uzağan ellerde KAZIM'ı; okullarda, direniş ön saflarında CİHAN'ı; varoşlarda SAFFET'i gördük. Halk düşmanlarının KIZILDERE'de kazandığı sadece bir çatışmaydı. Türkiye halkları açısından ise kazanılmış bir gelecek müjdesi, özgürlüğün güvencesiydi.

Yıllardır birliği ve gerçek anlamda dayanışmayı sağlayamamanın sancılarını çeken Türkiye Solu, KIZILDERE'de ger-

çekleşen dayanışmaya, aynı eylemi birlikte (THKO ve THKP/C militanları) göğüsleme başarısına ve ölüme omuz omuza gidebilme onuruna bugün her zamankinden daha çok işaret etmek durumundadır.

TİP, PDA ve ASD oportünizmine karşı mücadele içinde, çeşitli ayrışmalarla dolu uzun ve zorlu bir sürecin sonunda ortaya çıkan örgüt için M.ÇAYAN, “Bu örgüt Türkiye'deki karşı-devrim cephesinin bütün baskı, şiddet ve cebrini göğüsleyerek kırsal alanlardan fabrikalara üniversitelere kadar, bütün kesimlerdeki devrimci mücadeleyi yönlendirme gayretleri içinde olanların örgütüdür.” diyerek, “3-5 kişi olma”, “Dev-Genç'ten ibaret olma”, “birkaç tane eylemle Türkiye'de efsane haline gelme” meselesinden öte bir perspektif çizmiştir.

12 Mart sonrasında olduğu gibi, 12 Eylül sonrasında da rastlanan-kaynağını yenilginin oluşturduğu- metafizik dışavurumlar, şaşırtıcı düzeyde bir benzerlik göstermiştir. “Yenildik, o halde yaptıklarımız yanlıştı”, “Tutsak düştük, o halde yaptıklarımız yanlıştı”, “Kayıp verdik, o halde yaptıklarımız yanlıştı” şeklinde devam eden, türlü türlü biçimlerde ortaya çıkan; bilinemezliği ve paranoya düzeyinde bir kuşkuyu besleyen bir çarpılma yaşanmıştır/yaşanmaktadır.

Bir yenilginin değerlendirilmesi söz konusu oldu mu, işe “Nerede yanlış yaptık?” sorusu ile başlandığı için, özellikle

vurgulama gereği duyuyoruz ki; THKP/C'nin ideolojik çizgisi, devrim-örgüt ve mücadele anlayışı doğrudur. Ancak, THKP/C Hareketi, içinden çıktığı sürecin izlerini üzerinden atmak, ideolojik temelleri güçlendirmek ve bütünlüğü sağlamlaştırmak için gerekli olan süreci/ortamı yaşama şansı bulamadan, pratik zorunlulukları öncelemiş ve bölünmenin önüne geçememiştir. Mücadelenin yoğunlaştığı koşullarda yaşanan bölünme, yenilginin en önemli sebeplerinden biridir. Bunun yanında, gerek eksikliklerin giderilmesi için yaşanması gereken bütünleşmeyi arttırıcı sürecin yaşanmamış olması; gerekse ayrılığın örgütsel yapılanma üzerindeki bozucu etkisi örgütsel mekanizmanın işleyişinde uyum problemi yaratmıştır. Alanlar, birimler ve mücadele biçimleri arasındaki karşılıklı ilişki, beslenme kan alışverişi v.b. olması gereken biçimde gerçekleşmemiştir. Sorunun bu boyutu, örgütsel yapıyı mekanik bir düzener olarak görmeyenler için çokça anlaşılır bir durumdur. Ve yenilgi için yeterli bir sebeptir. Örgütsel şekillenmenin teknikten öte olan bu yanını/özelliğini göremeyenler için, yenilginin mutlaka ele avuca daha çok gelen bir başka nedeni olmalıdır. Ve aranınca/zorlanınca böyle bir neden bulunur (!), birikim yadsınır, başa dönülür ve mücadelede ısrar şansı yitirilir. Sözü LENİN'e bırakıyoruz:

“Bırakın Liberallerin ve dehşete düşmüş entellektüellerin özgürlük adına verilen ilk gerçek kitle muharebelerinden ödleri kopsun, bırakın korkaklar gibi döğüş-tüğünüz ye're tekrar gitmeyin, ölüme giden yola bir daha ayak basmayın desinler. Sınıf bilincine sahip proletarya onlara şöyle cevap verecektir: Tarihte bütün devrimlerin büyük sorunları sadece ileri sınıfların tekrar tekrar saldırıları ile çözülmüştür. Ve onlar yenilgi derslerini öğrendikten sonra zafere ulaşırlar. Yenilmiş ordular iyi öğrenirler.” (LENİN)

Bölünme, oligarşinin Devrimci Harekete yönelik saldırılarının en yoğun olduğu, imhaya yöneldiği bir döneme rast gelmiş, geri çekilme ve korunma güç ve olanaklarını zayıflatmıştır. Üst üste gelen kayıpların ağır yükü altındayken DENİZ'lerin idamı gündeme gelmiş ve her şeye rağmen girişilen eylem, KIZILDERE ile sonuçlanmıştır.

**ÖRGÜTSEL İRADE VE İŞLEYİŞİ
BİR MEKANİK DÜZENEK
OLARAK ALGILAMAYANLAR
İÇİN NE GEÇMİŞİN NE DE
BUGÜNÜN SORUNLARI
BİLİNEMEZ DEĞİLDİR.**

Politik örgütlenmelerde beyin işlevi gören iradenin, bünyenin tüm dokularında etkili olabilmesi iletim kanallarına bağlıdır. Kanalların açıklığı ve aslına bağlı olarak iletim koşulları oluşmamışsa; verilecek komutlar ya yerine ulaşmayacak ya da başkalaşarak ulaşacaktır. Ulaşan komutun etkili olabilmesi ve beklenen sonucun alınabilmesi üzerinde organın da etkisi olur. Komutu alan organ, bu komutu algılayış ve uygulama durumuna göre sonuç verecektir.

Çoklu organa ve bu organların karşılıklı (ve karmaşık) ilişkilerine dayanan bünyelerde işleyiş/uyum, damarlarda dolaşan kan misali bir tekdüzelik ve kolaylık içerisinde gerçekleşmez. Her organın gerek içsel, gerekse dışsal yapısı itibarıyla bir özgünlüğü olur. İçsel olanda tek tek unsurların sebep olduğu, farklılığı artırıcı etmenler de vardır.

Görülüyor ki hiyerarşik bağlayıcılık ve komutlarla sonuç alma yöntemi yetersizdir. Bu yetersizlik, yöntemin yanlışlığını değil, destekleyici önlemlerin gerekliliğini ifade eder. Bilinmelidir ki, yanlış veya eksik sonuç alınan durumlarda faturayı yöntemin kendisine çıkarma alışkanlığı giderek yöntem bunalımına sebep olur. Uygulanan her yöntem, mutlak doğruluk içermeyebilecektir; ancak, mücadeleler tarihi, kendi yöntemlerini üreten deneyler içerisinde sınavarak ileriye doğru devretme biçimindeki işleyişle, yanlış yüzdesini düşünelere hep ön sıralarda yer vermiştir. İleriye doğru bir devamlılık içerisinde taşınan değerleri/yöntemleri kollama refleksi, bugün üretilen her şeyin bir önceli olduğu bilimsel gerçeğine dayanır.

Devralınmış birikimi bir çırpıda silerek, her ayak tökezlemesinden günahı yöntemin kendisine yüklemek; hareket halindeki kitleleri yöntemsiz bırakır. Önüne bir amaç koyan her organizasyon dizili taşlarla işe başlamak zorundadır. Üzerine birikeceği bir temele sahip olmayan yığma bilgi, cehaletle eş değerdir.

Giderilecek her eksiklik, varolanın üzerine biriken ve onu ileri aktaran bir özellik taşımalıdır. Bu türden bir ilerleme sürekli büyümenin ve yol almanın da garantisidir; eksikliklerden korkulmaz, özgüven söz konusu olur; işin kolayına ve doğal olmayan yollara sapma ihtiyacı duyulmaz. Böyle bir perspektiften hareketle; irade salt bir komut olarak değil, varlık gösterdiği yerde sonuç alıcı ve ileriye taşıyıcı bir olgu olarak algılanıyorsa; parça olanın bütüne, yerel olanın merkezi olana uyumu mümkün olur ve en küçük birime kadar her alanda kendiliğindenliği kıran bir dinamizm elde edilir.

Hemen tüm siyasal organizasyonlarda tanık olduğumuz bir gerçekliktir; katı merkezîyetçi yan eleştirilip ona karşı bir takım önlemler alınır, düzenlemeler yapılırken; organlar arası uyum sorunu daha az gündeme getirilir. Örneğin atalet/hantallıktan söz edilir, ama bunu organlarda düzeltici kökten çözümler yerine "talimatlar" a veya programda yazılı bulunan, işleyişe dair bir maddeye bel bağlanır. Her zaman için ve tüm örgütlerin "varolan enerjiyi gerekli miktarda/verimlilikte harekete geçirememesi" sorunu olmuştur. Bu enerji kaybının doğal olan boyutunu ihmal etsek bile, geriye yine de şaşırtıcı boyutlarda bir enerji kaybı kalacaktır. Belki de THKP/C'den devralınması gereken özelliklerden biri de çalışmalara ruh ve coşku katabileme yeteneğidir.

Bilimsel bir yönetime sahip olmak, özgüveni artırır; kuşku duyma, sorgulama ve gerekirse reddetme koşulunu sağlar. Bu aynı zamanda azla yetinmemenin de yolunu açar.

La Fontene'deki ne karınca ne de ağustos böceği olmak; çalışmayı, şarkı söylemenin karşısına koymamak ve ikisini birarada yürütebilmek; ufukta renkliliğin, yöntemde zenginliğin ifadesidir. Tarihten öğrenerek yürütenlerin bugün tarihi yazma şansı her zamankinden daha yüksektir.

- DEVRİMCİ YOL, DÜNÜ BUGÜNE TAŞIYAN ZİNCİRİN HALKALARINI KOPMAZ KILAN BİR BAĞDIR.

- DEVRİMCİ YOL, KIZILDERE'NİN SON OLMADIĞININ YAŞAYAN İFADESİDİR.

"Bırakın Liberal-lerin ve dehşete düşmüş entellektüellerin özgürlük adına verilen ilk gerçek kitle muharebelerinden ödleri kopsun, bırakın korkaklar gibi döğüştüğünüz yere tekrar gitmeyin, ölüme giden yola bir daha ayak basmayın desinler. Sınıf bilincine sahip proletarya onlara şöyle cevap verecektir: Tarihte bütün devrimlerin büyük sorunları sadece ileri sınıfların tekrar tekrar saldırıları ile çözülmüştür. Ve onlar yenilgi derslerini öğrendikten sonra zafere ulaştılar. Yenilmiş ordular iyi öğrenirler." (LENİN)

GB, EMEK KARŞITI GÜÇLERİN SALDIRI BİRLİĞİDİR

Hatırlanacağı gibi 1995'in son aylarında; geçiş döneminin ortaya çıkardığı pekçok sorunu çözmeden, hiçbir ön hazırlık yapılmadan alelacele GB'nin sağlanmasına çalışıldı. Halkın örgütsüzlüğünün yanında, kamuoyunun "terör" ve "RP" ile meşgul edildiği bir ortamda hiçbir tartışma yapılmaksızın, kararnamelele oluşturulmuştu GB'nin yasal çerçevesi.

bunun teknoloji akınına veya sermaye akınına sebep olacağı iddiası doğru değildir. AB'ye giren İspanya, Portekiz, Yunanistan gibi ülkelerde böyle bir gelişme olmamıştır.

Gümrük duvarları 12 Eylül sonrasında adım adım zaten indirilmişti. Gündeme gelen yeni uygulamalar Türkiye'nin gümrüğü tek taraflı olarak sıfıra indirmesi an-

istenen, halka karşı bir gerçeklik sözkonusudur. İşbirlikçi tekelci sermayenin Uluslararası sermaye ile bütünleşmekten yarar sağlama hesapları 2000'li yılların Türkiye'si olmak gibi demagojik söylemlerle perdelenmek istenmiştir. Emeğin serbestçe dolaşımından yoksun bırakılan Türkiye'de, zaten açık vermekte olan dış ticaret dengesi, GB sonrasında verdiği açıkla son on yılın rekorunu kırmıştır. İhracat kalemleri düşerken, ithalat kalemleri artmış; en iddialı sektör olan tekstilde dahi ihracat % 7 oranında azalmıştır.

İddia edildiğinin aksine, sanayi sektöründe de herhangi bir atılım yaşanmamış; rakamlar hep tersini göstermiştir. 96'yı bir kriz yılı olarak geçiren otomotiv sektörü, yıl sonuna doğru yaşanan üretim durdurmaları ile bu durumu daha çarpıcı biçimde hissetmiştir. Bu gelişmeler, bedelsiz ithalata fatura edilmek istense de gerçekte, 1993'ten beri süren sorunların 1996'da GB süreciyle beraber boyutlandığı görüldü. Ocak-Kasım dönemindeki satış grafikleri, 1995'e oranla yerli otoda % 8.3'lük düşüş, ithal otoda ise yaklaşık % 300'lük bir artış eğrisi çizdi.

Beyaz eşyada da ithal ürün satışında bir patlama yaşanırken, GB ile uçurulan vaat balonları emekçi kitlelerin yaşamlarında artan bir yoksulluk ve işten atılmalarda yoğunlaşma olarak somutlandı.

Üretim ve satış grafiklerinin düşmesi işbirlikçi tek el kârı açısından bir düşmeye sebep olmamış; aksine repo, tahvil, bono v.b. yollardan kârlarına kâr katmışlardır. **İşbirlikçi karakteri gereği yeni süreçten kârlı çıkan tekelci sermayenin kimi serzenişleri, yeni ortama uyum sebebi ile yaşanabilecek görece kayıplar nedeniyle;** ki üretim dışı spekülasyon kazançlarına yönelen sermaye açısından bu durum "kârdan zarar" anlamına gelmiştir.

GB gündeme geldiğinde en çok tartışılan kesimlerden biri olan küçük ve orta boy işletmeler (KOBİ) tam da uyarıların işaret ettiği biçim ve sonuçlarda bir yıkım yaşamıştır. Küçük işletmelerde bu durum daha yaygın ve derin boyutlarda hissedilmiş; yan sanayi durumundaki orta boy işletmeler ise ana sanayiye bağlılığın faturasını kriz olarak ödemiştir. Devletin KOBİ'ler destekleniyor, zararları karşılanacak biçiminde verdiği görüntü 5 trilyonluk yardım kredisi ile günah çıkartma biçiminde kalmış ve sonuçta süreç, tekelci

GB'nin ön anlaşmasının imzalanması ile başlayan, ülkenin açık pazara dönmesinin yarar ve zararları tartışması ortamı bulandırırken, devrimciler açısından bir netlik taşımak durumundaydı. "A"yı, "B"yi ikileminde gerektiğinde "C" diyebilmek, tarihsel materyalist bakış açısının gereğidir.

Varolan tüm belirsizliklerin yanında, sürecin mevcut emperyalist işgal ve talanı güçlendiren ve yasal prosedüre uyduran bir biçimde gelişeceğini öngörmek zor olmadı. GB'nin ön anlaşmasının imzalanması ile başlayan, ülkenin açık pazara dönmesinin yarar ve zararları tartışması ortamı bulandırırken, devrimciler açısından bir netlik taşımak durumundaydı. "A"yı, "B"yi ikileminde gerektiğinde "C" diyebilmek, tarihsel materyalist bakış açısının gereğidir. Sistemi tüm kurumları ile reddetmek durumunda olan devrimciler, kendi alternatif programlarını sunarlar.

İlginçtir; aslında Batı Avrupa Birliği'ne (BAB) girmek için önce AB'ye girmesi ve oluşacak uyum sonrasında BAB'da yer alması gerekirken, Türkiye AB'in bir olgusu olan GB'ye kabul edilmiştir. (Zaten, Gümrük Birliği diye bir kurum yok) Bu gelişmenin Avrupa Birliği'ne girme anlamı taşımadığı çok açıkken, bu şekilde gösterilmek istenmesi yararları (!) üzerine kopartılan fırsatlar, hayallerin dışavurumu olmasının yanında, bir yanıltma/yönlendirme çabası olarak da değerlendirilmelidir.

BAB'ın güvenlik sorununda, askersel sorunlarda birtakım yükümlülükler dayattığı bilinmektedir. Türkiye'nin pazarını denetlemek, askeri gücünü kullanma olanağına sahip olmak Avrupa'lı emperyalistler açısından bir taviz içermezken, Türkiye için olumlu şeyler içermediği açık. Kaldı ki, AB'ye girilmiş dahi olsa

lamına gelmekte ve bırakalım dış pazarı, iç pazar da bile rekabet şansını düşürmektedir.

GÜMRÜK BİRLİĞİ, BİRİNCİ YILINDA "BEKLENEN" SONUÇLARI VERDİ...

Gerçekte, emek karşıtı güçlerin saldırı birliği olarak işlev gören Gümrük Birliği politikası yeni değildir; ancak, adının konması ve resmiyet kazanmasının üzerinden bir yılı aşkın süre geçti. (13 Aralık 1995'te imzalandı. 1 Ocak 1996'da yürürlüğe girdi). Bu süre içerisinde tüm yalızlı vaatlerin ölüsü sahile vurmuş ve bildik bağımlılık/sömürü ilişkisi derinleşerek varlığını sürdürmüştür.

Avantajlı görünen tekstil sektöründe dahi ihracat, hedeflenen rakamların bir hayli altında kalmış; uluslararası sermaye Çin, Hindistan ve Pakistan'a doğru yönelmiştir. Gümrük vergilerinin kaldırılması ithalata arttırırken, iddia edilen aksine ihracat kalemleri düşmüş, dış borç grafikleri yükselmiştir.

Türkiye'nin GB'ye kabul edildiği 1 Ocak 1996 tarihinden bugüne geçen 1 yılı aşkın sürede rakamlar bir bütün olarak, GB demagoglarını yalanlamaktadır. Karar alma süreçlerine dahil edilmeyen, veto hakkı tanınmayan; ama uyma yükümlülüğü ile karşı karşıya bırakılan bir ülke bu durumu "zafer" olarak görüyorsa; ya kölece bağımlılıktan haz alan bir hastalık hali vardır, ya da arka planda gizlenmek

sermayenin tercihlerine göre biçimlenmiştir.

Tarım ve hayvancılık alanında da 96 yılı geçmişte üretilen temel ürünlerin ithal edildiği bir yıl olmuş, tehlikeli bir süreç girildiğinin işaretleri verilmiştir.

GB'ye kabul edilmenin AB'ye girmek için zorunlu bir koşul olduğu ve bunun da önkoşulunun demokratikleştirmeyi gerektirdiği biçimindeki yönlendirme, kimi çevrelerde taraf bulmuş, beklentilere sebep olmuştur. Bu tür beklentilerin en tehlikeli tarafı, gerçek demokratikleşmeye giden yoldan alıkoyan bir etkide bulunabilmesidir. Gerçi GB gibi bir anlaşmanın sonuçta halk kitleleri üzerinde sömürüyü, baskı ve zulmü arttırıcı bir etki yapmış olması; demokratikleşmeyle arasında kurulan bağın abesliğini ortaya koyuyor ise de '96 yılına şöyle bir göz atıldığında, Türkiye Halklarına nasıl bir demokrasinin yakıştırıldığı kolaylıkla görülecektir.

Türkiye'de 1996 yılında sokak infazları, "faili meçhul" cinayetler, devrimci tutsakların imhasına yönelik saldırılar; Kürt Ulusu'na yönelik bitmez tükenmez ırkçı-faşist projeler, savaş uçaklarıyla imha denemeleri "sömürge tipi demokrasi"nin olağan uygulamaları arasında yer aldı. Bunun yanında "İller İdaresi" ve "Kriz Yönetim Merkezi" ile demokrasiden ne anlaşıldığı daha bir netleştirilmiştir. Kaldı ki, Avrupa normlarının ne kadar demokratik olduğu, işçi ve emekçilere yönelik saldırılarla, bu saldırıları güvenceye alan yasalara iyice açığa çıkmıştır. **Yüzyıllar boyu verilen mücadeleler sonucu elde edilen sosyal hakların, karşı saldırı ile geri alınması sürecini yaşayan Avrupa'nın, Türkiye'ye izdüşürülmüş hali özelleştirme, sendikasılaştırma, taşaronslaştırma ve sosyal güvencelerin tasfiyesi olmuştur.**

**DEMOKRATİKLEŞME,
ÇÜRÜYEN SİSTEMLE
BÜTÜNLEŞMEYİ DEĞİL,
KOPUŞU GEREKTİRİR. NE
GB'NİN NE DE AB'NİN HALKLARA
HİÇBİR YARARI YOKTUR.**

Gümrük Birliği'nin yasal çerçevesinin en çok tartışılan -belki de diğerlerini kamufule etmek amacıyla- öne çıkarılan yanı "demokratikleşme" olmuştur. Demokratikleşmenin Gümrük Birliği'ne endekslenmesi sonucu girilen beklenti ham hayalden ibarettir. Dayatılan programın içeriği itibarıyla polisiye yöntemlerle desteklenmek durumunda olması, önümüzdeki süreçte giderek çatışmaların boyutlanmasını, faşizmin daha da çıplak seyretmesini güçlendirecektir. **Demokratikleşme an-**

cak, çürüten sistemle mesafeyi açmakla mümkündür. Anti-emperyalizm, demokrasi mücadelesinde içkindir; kopmaz bir bağ oluşturur. Örneğin Yunanistan'ı düşünürsek, 1981'de gerçekleşen AT'ye tam üyeliğinin iktisadi hayata olumlu yönde bir etkisi olmamıştır. De-

Yüzyıllar boyu verilen mücadeleler sonucu elde edilen sosyal hakların, karşı saldırı ile geri alınması sürecini yaşayan Avrupa'nın, Türkiye'ye izdüşürülmüş hali özelleştirme, sendikasılaştırma, taşaronslaştırma ve sosyal güvencelerin tasfiyesi olmuştur.

mokratik haklarda Türkiye'ye oranla daha oturmuş bir yapıya sahip olması ise, faşizme karşı demokrasi mücadelesinin ürünüdür.

AB ülkeleri, emekçilerin yıllardır yararlandıkları kazanılmış hakları teker teker ortadan kaldırırken, en ayrıcalıklı ekonomik ve siyasi ilişkilerini en gerici-faşist rejimlerle sürdürürken; "demokratikleşme"nin AB'ye giriş için önkoşul gibi gösterilmesinin, böyle bir görünüm verilmesinin en önemli nedeni AB ile bütünleşmeye en büyük muhalefeti göstermesi gereken emekçi sınıfların ve demokratik güçlerin tepkilerinin etkisizleştirilmesi veya yanlarına çekilmek isteğidir.

Emekçi sınıflar açısından en büyük açmaz, bu tuzağa yakalanmaktır. Gerçek bir demokratikleşmeyi burjuvazinin -bir kesimin AB'ye giriş tercihi nedeniyle- bir lütfu olarak değil, kendi özgücüne dayanarak halkın kendi elleriyle sağlayabileceği gerçeği gözardı edilmemelidir. Ülkemizde pekçok sol ve "aydın" kesim demokratikleşme umudunu neredeyse tümüyle AB ile bütünleşmeye bağlamıştır. Emekçi sınıflar açısından tam bir yıkım ve işsizlik; orta ve küçük burjuvazi için, yok olma; köylülük için, ölüm demek olan AB - emperyalizm- ile bütünleşmeye karşı durulmalıdır.

Önemli olan AB ile bütünleşmenin önümüzdeki dönemde hangi siyasi ve ekonomik gelişmelere, toplumdaki sınıf ve katmanlar arasında nasıl bir saflaşmaya neden olacağı, bu saflaşmanın hangi demokratik muhtevaları taşıdığı ve demokrasi mücadelesinde hangi ittifakları gündeme getirebileceğinin tartışılmasıdır.

Günümüzdeki açmazlardan biri de AB-emperyalizm- ile ekonomik, giderek siyasi bütünleşmeye karşı duran ya da öyle görünen kesimlerin bu duruşunun -çoğunlukla- demokratik bir muhteva kazanamamış olmasıdır. Bu boşluk ülkede gerçek

bir demokrasi kurulmasını hedefleyen bir mücadele oligarşi dışındaki tüm güçleri kucaklamayı, en azından etkisizleştirme-ye amaçlayan Devrimci Hareket tarafından doldurulmalıdır.

AB'nin "salt emperyalizm ve gericilik olmadığı" saptamasından hareketle de-

mokratikleşme umudunda yüzünü "batı"ya dönen çevrelerden biri de "YENİDEN"dir. Marksizm'in eskiyen (!) yanlarını bulup çıkarma şampiyonu ve bu ideolojik hazineye yabancılaşma malulü "YENİDEN"ın 6. sayısında Erdoğan Tatlav "sapla samanı ayırmak" yazısında işe sapla samanı karıştırarak başlamış.

"(...) Sistemde bağların zayıflığı ile devrim ve ilerleme olasılıkları arasında, önceki dönemdeki gibi olumlu bir ilişki yoktur. Bugün mücadele alanı, esas olarak sistemin bizzat işidir. diyen Tatlav, devrim olasılığını sistemle kuracağı güçlü bağlara havale ediyor. Ve yanlış anlaşıl-maya mahal vermemek için fikrini şu bilimsel (!) buluş ile tamamlıyor. Kaldı ki emperyalist bağlılıkta görece artışın yoksulluk ve gericiliğin artışı anlamına geleceği iddiası da (örneklerin gösterdiği gibi) günümüz özgülünde bilimsellikten uzaktır." (a.g.y.)

"YENİDEN" çevresinin yaşadığı savrulmayı gözler önüne sermek ve reformizmin en başarılı yüz metre koşucusu olduğunu kanıtlamak için bu tür alıntılara da gerek yok aslında; ama konumuzla bağlantısı itibarıyla kısa bir aktarma daha yapıp geçiyoruz. "AB kurumlarından gelen baskılar ağırlıkla sosyal ve siyasal içerikli burjuva demokratik düzenleme yaptırımları olmaktadır. Neredeyse gelenekselleşen bir tarzda Türkiye'ye demokratikleşme baskısı yapan, kendi çıkarına olacağı halde GB'ne girişe demokratikleşme koşulu koyan, 8. madde ve DEP'liler konusunda ısrar eden bir kurumsallaşmasıdır sözkonusu olan" (a.g.y. abç)

Bu tür çarpılmaların yeni olmadığını ve farklı tarihsel kesitlerde buna benzer yol ayrımlarına rastlandığını biliyoruz. Örneğin "Kautsky"nin, kaçınılmaz biçimde emperyalizmi şirin göstermeye götüren emperyalizmin en derin çelişkilerini gizlemesi, yazarın emperyalizmin politik

özellikleri konusundaki eleştirisinde de izlerini bırakmıştır. **Emperyalizm her yere özgürlük değil, hegemonya eğilimi götürür mali sermayenin ve tekellerin çağıdır. Bu eğilimin sonucu ise, politik rejim ne olursa olsun, tüm çizgi boyunca gericiliktir, mevcut çelişkilerin bu alanlarda da aşırı ölçüde şiddetlenmesidir.**" (Seçme Eserler, C:5, s:122, LENİN-abç)

Sol liberallerimizin keşiflerinden biri de sermayenin uluslararasılaşmasının yararları (!) üzerine olmuştur. Bülent Forta'nın GB vesilesiyle yaptığı açıklamaya bakalım: **"Türkiye'nin Avrupa ile entegrasyonu bir anlamda da dünyaya açılması, dünyadaki bütün bu evrenselliği kucaklaması için bu türden adımların atılması kuşkusuz gerekli. Ama bu aynı zamanda, bir tür ulusal devletin de mülğası, yani ortadan kaldırılması sürecini başlatıyor. Ben dünya çapında bir insanlık için düşündüğüm noktada ulusal devletlerin bu tür çözümlerini onaylıyorum."** (Evrensel-6 Aralık 1995)

Bu konuda B.Forta'ya verilmesi gereken cevabı EZLN (Zapatista Ulusal Kurtuluş Ordusu) komutanlarından Marcos'a bırakıyoruz: **"(...) Sadece bir ülke, paranın ülkesi, tüm bayrakların üstüne yerleşti. Böylece 'globalizasyon'dan bahsetmeye başladılar. Ve biz anladık ki, bir ülkeden, paranın ülkesinden başkasına**

hizmet edilmediği, sınırların kardeşlikten, dayanışmadan dolayı değil, milliyetsiz güçlülere besiyeye çeken bir kan kaybetmeden dolayı kaybolduğu bu saçma düzene 'globalizasyon' diyorlar. Yalan, uluslararası para haline dönüştü."

Türkiye zaten, emperyalist kuruluşların insan hakları platformları içerisinde yer almaktadır. Bugüne kadar bu durum, sorunların çözümünde etkileyici bir rol oynamamışken; demokratikleşme ve Kürt sorunun çözümünü AB'den beklemek saflıktan da öte bir nedene dayanıyor. Varolan sorunların çözümü devrime odaklanmıştır. Başka yol aramak; aldanma, uzlaşma ve reformizm taşları ile örülü bir zaman kaybidir.

Sermayenin, güvenli bir ortamı tercih edeceği doğrudur. Ancak bu güvenliğin, özgürlük taleplerinin karşılanması değil; bastırılması ile gerçekleştirileceğini/gerçekleştirilmek isteneceğini bilmek durumundayız. Bu bağlamda; sermayenin umut ettiği güvenli ortam toplumun büyük bir kesimi için baskıların yoğunlaşması anlamına gelecektir.

Türkiye'de sanayinin % 90'ını oluşturan orta ve küçük ölçekli işletmelerin çoğunluğu böyle bir süreçte dezavantajlı girecek ve iflase sürüklenecektir. İşsizler ordusunu büyütecek olan bu gelişmenin yanında büyük tekellerle belirli bir iççelik-bağlılık-içerisinde olan işletmeler

varlıklarını daha da bağımlı hale gelerek sürdürecektir. Bu gelişme, işbirlikçi tekelci burjuvazinin en palazlanmış kesiminin pazara hakim olması ile sonuçlanacaktır.

Emperyalizm siyasal gericiliktir. Ve sermayenin temel yasası azami kârdır. İçine girilen dergunuk ve pazar sorunu sermayenin serbest dolaşımı önündeki sınırların kaldırılmasını gündeme getirmiştir.

NAFTA, AET, Kuzey Doğu Asya Ekonomik İşbirliği Örgütü gibi oluşumlar gümrükten muaf olarak oluşturulmuş bölgesel pazarlardır. Ve özünde aynı amaçta hizmet etmektedir. Ancak, ulusal sınırların kalkması anlamına gelmez. Aksine emperyalizm, şiddete dayalı rejimlerin örtülü de olsa devamını sağlamak için ne gerekiyorsa yapacaktır. Dünya pazarında varlık gösteren hakim tekel sayısındaki daralma, zayıfın yutulduğunu, güçlüünün ise daha güçlü olduğunu göstermektedir.

Yeni sömürge ülkelerde gümrükler sıfırlanırken bir açık pazar açılacak ve içindeki işletmeler uluslararası sermayenin birer bileşeni haline getirilmek istenmektedir. **"Ulusal sınırlar kalkıyor" diye tutulan alkış özünde işsizliği, ülke kaynaklarının tarumar edilmesini, ücretlerin düşürülmesini, sosyal hakların budanmasını ve toptan bir sefaleti alkışlamaktadır.**

SORGU SÜREÇLERİNDE DEVİRİMCİ TAVIR (2)

TUTSAK DÜŞMEK HERŞEYİN SONU DEĞİLDİR

Cezaevlerinin de bir mücadele alanı olduğu, orada verilecek mücadelenin bütünün bir parçası olma özelliği taşıdığı; bu bağlamda tutsaklığın "herşeyin sonu" anlamına gelmeyeceği gerçeğini kavrayan ve bunu bilince çıkarabilen devrimcilerin yakalanmayla başlayan süreçte sarsılmaya uğrama olasılığı daha azdır. **Onlar, örgütsel bütünlüğün parçaları toplamı olduğunu bilir ve görev alırken yapacağı işi diğer başka işlerden soyutlayarak ele alıp "büyük-küçük", "zevkli-zevksiz" diye bir ayrıma tabi tutmaktan özellikle kaçınırlar.** Kaldı ki böyle bir tereddüt, koordine edilmiş bütünlüklü bir çabanın başarısına olan güven eksikliğinden kaynaklanır.

Örgütsel yapının kendisine ve koordine edilen çalışmaya duyulan güven, yaşanan bütünleşme verilecek hiçbir görevi bütünden ayırıp tikel bir yorumlama ihtiyacı bırakmaz. Elbette ki bir çalışma alanının yaratılabileceği alışkanlıklar olacak ve bazen bir alandan diğerine geçerken zorlanmalar olacaktır. Ancak bu zorlanmalar sözünü ettiğimiz

bilinç karşısında mücadeleyi aksatmayacak denli geçici olacaktır. Bu tür geçişlere hazır olanların tutsaklık koşullarına daha kolay adapte olduğu; örneğin işkencehanede bile çevresine insiyatif koyduğu, acemilik çekenlere yardımcı olduğu görülür. İşte bu yüzden ki, **örgütlü yaşamı benimsemiş ve bunun gereklerini yaşamının bütününe aksettirmiş olan devrimciler hiçbir gelişme karşısında "her şey bitti" kararlığına gömülmezler.**

SORGU SONRASINDA YÖNTEMİMİZ "AFOROZ" DEĞİL, "İYİLEŞTİRME" OLMALIDIR

Sorgu süreçleri sonrasında "artık olan oldu diyerek gelişmelerin üstünü küllelemek yerine, yaşanmış zayıflıkların doğru biçimde teşhis ve tedavi edilebilmesi için geriye doğru işleyen bir "biz bize sorgu" süreci yaşanmalıdır. Bu, birilerini aforoz etmek için değil; sürecin tekrarını önlemek gerekli dersleri çıkarmak ve gerekiyorsa birtakım örnekleri almak açısından ihmal edilmemesi gereken bir uygulama olmalıdır.

İnsanlarda çözülme tohumlarının bulunduğunu ve bu tohumların sorgu orta-

mında çimlendiği biçiminde bir iddiamız yoksa, çözümlerin büyük çoğunluğunun önlenebilir olduğunu kabul etmek durumundayız. Soruna, iyileştirilmesi gereken bir hastalık veya giderilmesi gereken bir eksiklik biçiminde yaklaşır ve gösterdiği semptomlara göre gerekli tanıyı koyarsak başarı şansını yükseltilmiş oluruz.

Çözülme, bir kader olmadığı gibi kimse için mutlak da değildir. İyi bir hazırlık, bir sınavın başarı ile sonuçlanma olasılığını yükseltir. **Her militan, işkence sırasında cellatlarla savaşırken, diğer taraftan kendisi ile de savaşır. İnsan sınava zaafı, eksikleri, aşamadığı özellikleri ile beraber çıktığı için mücadelesini içe yönelik olarak da sürdürmek zorundadır.**

KİŞİ ONURUNU NASIL ÇİĞNETİR? BUNUN, KİŞİLİĞİN GELİŞİM EVRELERİ İLE BİR BAĞI VAR MI?

Doğum sonrasında insanın bir hayvandan çok az farklılıklar gösteren ilkel bir ruhsal şekillenmeye sahip olduğu bilinir. Bu, birtakım fizyolojik güdülerin dışavurumu biçimindedir; açık,

susuzluk gibi gereksinimlerce belirlenir. Tad almaya ve doyumuna dayalı bir benliktir söz konusu olan. "Alt benlik"de denen bu ruhsal yapı bilinçdışı dürtüler ve koşulları hesaba katmayan bir doyum çabasıyla ortaya çıkar. Dizginsiz ve biçimsizdir. Bu biçimsizlik ilk etapta sınırlayıcı çevresel etmenlerle karşı karşıya gelir. Giderek, duyu organlarının ve yavaş yavaş edinilen birikimin etkisi ile otokontrolün ilk örneklerini (ihtiyaçlarını erteleme, bastırma gibi) vermeye başlar. Buna da "benlik" denir. Süreç içerisinde örnekler ve yaşamışlıklar bütünü bir takım normların çerçevesini oluşturmaya başlar. Tercih etme, seçme yeteneği gelişir ve kişi giderek kendi iç denetimini oluşturur. Bu aynı zamanda "üst benlik" oluşumudur. Artık kendini denetleyen, yargılayan, gerektiğinde frenleyen bir yapı ortaya çıkar. Dışsal koşulları zorlayan ve özneliliği öne çıkaran bu yapı aynı zamanda yaşam içerisindeki duruş noktasını da belirler. İnsanda suçluluk psikolojisi, utanç duyma, kendini onursal tazyik altında hissetme gibi duyguların açığa çıkma biçimi ve şiddeti üst benliğin oluşum süreciyle yakından ilintilidir. Demek ki insanların "Ben devrimciyim" demesi, devrimciliğin gereği olan her şeyi yerine getirebilme garantisini olarak algılanmamalıdır. Ve gerçekte devrimci olduktan sonra da değer yargılarının gelişmesi ve yeni özelliklerin kazandırılması yönünde bir çabaya ihtiyaç olacak; bu ihtiyaç yeni ihtiyaçları doğurarak varlık sürdürmeye devam edecektir. Gerek içinde bulunduğumuz örgütlenmenin bizimle ilgili ya-

pacağı, gerekse bizim kendimizle ilgili yapacağımız "giderilmesi gereken eksiklikler saptaması" ılerde karşı karşıya gelinebilecek zorlu koşullara (tutsak düşmek gibi) hazırlanma şansını verebilir. "Verebilir" diyoruz, çünkü yapılacak olan teşhis hafife alınır ve tedavi edilmezse, saptama yapmış olmanın çokça bir yararı olmayacaktır. İnanıyoruz ki, zamanında yapılan bilgilendirme ve hazırlık çalışmaları sorgu süreçlerinde gösterilen zayıflıkları büyük ölçüde ortadan kaldıracaktır.

ÖNCE YABANCILAŞTIR SONRA TESLİM AL

Toplumu bir "düzen" sınırları içerisinde tutarak yönetme amacını taşıyan egemenler, güdülebilir/tepkisiz bir toplum yaratmak için her yola başvurur. Bilinçleri yönlendirerek, çözüm adına çözümsüzlüklere yönelme, özgüveni iğdiş etme, sahte umutlar yaratarak oyalama gibi akla gelebilecek her yöntem mübah görülür.

Psikolojinin konusudur; kendine güvenini yitiren veya hiç kazanamamış olan kişi, başkasının şahsında yarattığı/yaşattığı güce tutunur. Oraya güvenir. Kendisi için bir çeşit koltuk değneği gibidir. Bu "başkası" bazen de bir topluluk, bir çevre, bir arkadaş grubu da olabilir. Ve kişi bu grup ("sürü") içerisinde güven sıkıntısı çekmezken bunu yitirdiği, yalnız kaldığı veya yalıtıldığını hissettiği ortamlarda dizlerinin bağı çözülür. Deyim yerindeyse eli ayağı karşıır.

Sorgu süreçlerinin sonunda "inanamıyorum... bunu nasıl yaptı? Ne kadar cesur ve kararlı bir görüntüsü vardı halbuki!.." biçimindeki şaşkınlık ifadelerine sıkça rastlarız. Bunu koşullayan ve sebep olan diğer başka nedenlerin yanında sözünü ettiğimiz "sürü" psikolojisi önemli bir rol oynar. Evde bir gece dahi yalnız başına kalmak istemeyen/kalamayan arkadaşlarımızın olduğunu bilir ve bunun üstüne gitmektense çoğu kez gülüp geçmeyi tercih ederiz.

Toplumu teslim almaya yönelik olarak yukarıdan aşağıya bilinçli bir biçimde gerçekleştirilen yozlaştırma kampanyaları sonuç verdiği ölçüde daha kolay güdümlü bir topluluk ortaya çıkar; bunu bilen egemenler işlerini hiç de şansa bırakmazlar. Tepkisiz, duyarsız, olağanüstülükleri kanıksamış insanlar yaratılır ki, bunlar için onursuzluk anlamına gelmeyen ve kabuledilebilirlik sınırları içerisinde kalan davranışların çapı giderek genişletilir.

"Bir ulus önce 'ahlakı' çökertilerek değil, ahlaki değerleri lekelenerek yozlaştırılır" diyor Jean Paul SARTRE. Sömürgeci Fransa, Cezayir halkını kırıp geçirirken Fransızlardan suskunluk bekliyor. J.P.SARTRE'in cevabı "Hepimiz Katiliz" oluyor.

"Yine de, işkence edilen bir çocuğun çığlıklarını, dehşete kapılmadan dinleyebilecek kadar derin sapanmadık batağa (...) Bizi yozlaştıran küstahlık değil, nefret değil; hayır, bizi, içinde tutulduğumuz yapay bilgisizlik yozlaştırıyor." (Hepimiz Katiliz, s:38)

Evet, değerleri tahrir edilmiş bir in-

sanın sokaktaki duruşu "suskunluk", sorgudaki duruşu ise çözülmek biçiminde olmaktadır.

Sistemli bir baskı altında tutulan ve günlük hay-huy içerisinde yorgun düşürülerek muhasebe yapamaz duruma sokulan insanlar giderek onurlarından yitirirler.

Hareketleri gemlenmek istenen çocuğun korkusu umacı ile sağlanır. Büyüdüğü bu öz itibarıyla pek değişmez. Korkunun kaynağı değişir, amacı aynı kalır: İstenmeyen hareketlerin yaratılan korku ile engellenmesi. Hele bir de tekrar ile yaratılan kanıksama korkunun üzerine eklendiği hareket edebilmek için hiç gerektiren bir tepkisizlik çöker insanların üzerine. Geçmişte -reflekslerini korku kelepçesine kaptırmadan önce- tepki gösterilen şeylere de tepkisiz kalmaya ve daha kötüsü, bunu gerekçelemeye başlar.

Toplum bir bütün olarak kirletilirken temiz kalabilmek; bireyciliğin körüklendiği, rekabetin yaşama nüfus ettirildiği bir toplumsal ilişkiler sisteminde feda bilincini geliştirebilmek devrimciliğin gereği/ayırt edici özelliğidir.

Yazımızı yine SARTRE'in bir sözü ile bitiriyoruz: "ARTIK, UYUMAK MI, UYANMAK MI İSTEDİĞİMİZE KARAR VERMENİN ZAMANI GELMİŞTİR" (a.g.e. s:102)

1954-13 ARALIK 1980 Behçet DİNLERER

1954 yılında İstanbul'da emekçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi.

1974 yılında Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'ne girdi. Beşevler bölgesindeki faşist işgallere karşı yürütülen mücadele içinde yer aldı. Bu süreçte Devrimci Gençlik çevresine katıldı.

1975 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ne girdi. Devrimci çalışmalarını ÖDÜTÜ'de ÖDÜTÜ-DEĞER bünyesinde sürdürdü. Ankara Yüksek Öğrenim Derneği'nin (AYOD) kurulmasından sonra Ankara'da yüksek okullardaki faşist işgallerin kırılması çalışmalarına etkin olarak katıldı. 1975 yılı sonlarında çıkmaya başlayan Devrimci Gençlik Dergisi'nin ilk çalışanlarından biri oldu.

1979 yılında sol içi bir çatışmada ağır yaralandı. MIT ve Emniyet mensuplarının, bulunduğu hastaneye düzenleyecekleri bir operasyon haber alınarak arkadaşları tarafından kaçırıldı ve uzun süre tedavi gördü. Bu tedavi dönemi, 1976 yılında yaptığı evlilik sonucu doğan oğlu Ali Fuat'ı görme ve bir süre birlikte olma imkanı yarattı.

12 Eylül sonrasında Cunta'ya karşı direnişi örgütleme faaliyeti içindeyken 23 Kasım 1980 günü yakalandı.

Yakalandıktan sonra sorgusu, diğer Devrimci Yolcular gibi Ankara'da DAL grubunda yapıldı. Ankara İli Doğu Bölgesi Devrimci Yol sorumlusu olmakla suçlanan Behçet Dinler, DAL'da ağır işkence gördü. DAL'da uygulanan her türlü işkenceye maruz kalmasının ötesinde, sorgu sırasında bir gece polis timi tarafından Elmadağ'a götürüldü. Çıplak soylularak kum torbalarıyla dövüldü ve ardından kara gömülere saatterce beklendi.

Behçet Dinler, DAL'da gördüğü işkenceler sonucunda 13 Aralık 1980 tarihinde öldü.

BİRLİK SORUNUNU KAVRAYABİLMENİN ÖNEMİ ÜZERİNE

"Faşizme karşı mücadele, bütün bir halkın demokratik iktidarına yönelik bağımsız bir devrimci hareketin inşası doğrultusunda yükseltilmelidir. Biz böyle bir birlik çağrısının altına imzamızı de ğil, bu yoldaki mücadeleye hayatımızı koyuyoruz."

(Devrimci Yol, Ağustos 1977)

Öyle tarihi gelişmeler vardır ki; rastlantılar, zorunluluklar ile birleşir ve aylar/yıllar gerektiren sonuçlar hızla olgunlaşarak gündeme oturur. Susurluk sürecinin açığa çıkarttığı "üstü örtülmez gerçekler" bu türden bir tarihi an'ın belgesidir. Yönetenlerin eskisi gibi yönetemez olduğu, yönetilenlerin de eskisi gibi yönetilmek istemediği bir kriz durumu hakim bir görüntü halini almıştır.

Egemen sınıfların böyle bir "yönetememe" buhranı yaşadıkları günümüzde, emekçi sınıf ve katmanlar, sürece müdahale etme araçlarından büyük oranda yoksun durumdadır. Emekçi sınıfların mücadelesi açısından politik zeminin yakın tarihinde rastlanılmayacak kadar uygun koşullarına rağmen, örgütlü yapıların yetersizliği nedeniyle, bu fırsatlardan yararlanılamıyor. Devrimci yapılar, sahip oldukları örgüt varlıkları ile sürece tek başına yön veremezken; bir arada hareketin, birleştiriciliği koşullarını da yaratamamıştır. Koşulların dayatan özelliği, kimi hamleleri öne almayı akılları -programlara- düşürmüş ise de

ların yetersizliklerinin bu denli açık biçimde ortaya çıktığı koşullarda, yoğunlaşan birlik çağrıları büyük öneme sahiptir. Diğer başka yararlarının yanında, en azından birliğin öneminin kavranabilmesi açısından sürece bir olumluluk katmaktadır. Bu nedenle **tüm birlik çağrılarında olumlu yargılarla/iyi niyetle yaklaşılması gerekir.**

Ancak, birlik sorununa, işlevini aşan anlamları atfedip, tüm sorunların kolaylıkla aşılmasını sağlayacakmışcasına olağanüstü beklentilerle yaklaşılmalıdır.

"BİRLİK" ÖNEMLİDİR, ANCAK SORUNLARIN AŞILMASINDA "HERŞEY" DEĞİLDİR

İçinde yaşanan koşullarda, devrimcilerin ve tüm halk güçlerinin sürece etkili ve belirleyici olmamalarının tek nedeni, birlik sorununun çözülmemiş olması değildir. Büyük oranda, içinde yaşanan döneme uygun somut politikalar üretilememesi ve bu politikaları hayata geçirecek örgütsel araçların oluşturulamamasıdır, asıl etkili olan... Öyle ki, egemenler cephe-

lememiştir. Gündemi belirleme tereddütü ve özgüven eksikliği karşısında cesaret bulan "rejimin yapıcıları" durumu ucuz manevralarla atlatabilmenin olanaklarını yakalamıştır. Bu bir çatışma halidir ve süreç devam etmektedir; oyunu kurallarına göre oynamak, harekete konu olan malzemeyi doğru seçmek başarı şansını canlı tutacaktır.

Devlet aygıtının bütünüyle faşistleştiği ve en geniş halk kesimlerinin faşizmin saldırılarına maruz kaldığı ülkemizde, kendini bir ihtiyaç olarak dayatan birlik sorunu öz itibarıyla, anti-faşist halk güçlerinin birleşik cephesini yaratma sorunu olarak görülmelidir. Herkesin birlikten söz ettiği ama bu konuda yıllardır ciddi bir ilerlemenin sağlanmadığı bilinmektedir. Atılan "birlik" adımlarında daha somut olabilmek sınıf mücadelesinin ve siyasal pratiğin ihtiyaçlarını öne çıkarmaktan geçer. Bu aynı zamanda önerilerin somutluğunun turnusolu olacaktır.

BİRLİKTE HAREKET KÜLTÜRÜ VE YANLIŞ EĞİMLER

"Birlik" çabalarının olumlu bir biçimde sürdürülebilmesi ve beklenen sonuçların alınabilmesi için bu konuda yapılan bazı temel hataların -yanlışların- aşılması da zorunludur. Birlik konusunda "dün" ve bugün yaşananlara bakılacak olursa bu zeminde pekçok eksik ve hatanın olduğu görülecektir.

Birlik konusundaki temel hatalardan biri, "birlik"ten ne anlaşılması gerektiğine ilişkindir. Devrimci hareketlerin birlikteliğinden anlaşılması gereken, siyasal yapıların üst düzeyde oluşturdukları "bazen de ayrıldıkları"

Devrimci hareketlerin birlikteliğinden anlaşılması gereken, siyasal yapıların üst düzeyde oluşturdukları "bazen de ayrıldıkları" şekilci yanı ağır basan birliktelikler değildir. Asıl önemli olan, siyasal pratiğin sürdüğü mücadele alanlarındaki birlikteliklerdir.

bir ön hazırlığın mevcut olmaması ve ortak hareket kültürünün yerleşmemesi, temennileri aşan somut bir ürünün ortaya konmasına imkan verememiştir.

Devrimci demokratik siyasal yapı-

sinde derinden oynayan taşlar, saflaşma ve ayrışmalarla yeniden dizilmeye çalışılırken; diğer bir ifadeyle bir teşhir ve sarsılma yaşanmışken; bu olanak, sol'daki kimi belirsizlikler sebebiyle yeterli verimlilikte değerlendiril-

Sokaklar bugün onları özgürleştirebilecek nicel güçle buluşabilmiş, ancak nitel sıçramayı yaşatacak dinamiklerden yoksun kalmıştır. Bu bir fizik kuralıdır; aynı alanda hareket eden vektörler birbirini besleyip bir toplam oluşturamıyorsa; karşı karşıya gelme ve birbirini zayıflatma koşulu doğmuş demektir.

şekilci yanı ağır basan birliktelikler değildir. Asıl önemli olan, siyasal pratiğin sürdüğü mücadele alanlarındaki birlikteliklerdir. Üst düzeydeki birliktelikler de siyasal pratiğin birlikte örgütlenmesine, sürdürülmesine hizmet ettiği ölçüde anlamlıdır. Siyasal pratiğin, devrimci eylemin birlikte örgütlenmesini hedeflemeyen şekilci birliktelikler kabul edilemez.

Birlik anlayışındaki yanlışlardan biri de devrimci eylemin birliği ve başarısını engelleyen boyutlara varabilen rekabet anlayışıdır. Mücadele alanlarında birlikten anlaşılması gereken devrimci eylemin birliğinin sağlanması ve başarıya ulaştırılmasıdır. Bütün sorunlar, siyasal pratiğin gerekleri açısından ele alınmalı, onun önünü açan çözümler üretilmelidir. Grup çıkarları hiçbir şekilde siyasal pratiğin birliğinin, gereklerinin önüne konulmamalıdır.

“Ol” deyince gerçekleşen cinsten bir olay olmadığı geçmiş mücadele pratiklerinden çokça bilinen “birlik” meselesi, bugüne dek “ya hep, ya hiç” biçiminde ele alınmıştır. Türkiye sol geleneğinde örgütler çoğu kez aralarındaki farkın altını çizerek işe başlamış ve bu farkı büyütüştür. Birlik olamama sebepleri dahi bir ayrıcalık, bir üstünlük gerekçesi olmuştur. İşte bu gelenek, bir araya gelinmesi gerektiğinde doğal olarak “Birlik olmak için birlik” ve birliğin hafife alınması biçiminde ürünler vermiştir.

Sokaklar bugün onları özgürleştirebilecek nicel güçle buluşabilmiş, ancak nitel sıçramayı yaşatacak dinamiklerden yoksun kalmıştır. Bu bir fizik kuralıdır; aynı alanda hareket eden vektörler birbirini besleyip bir toplam oluşturamıyorsa; karşı karşıya gelme ve birbirini zayıflatma koşulu doğmuş demektir. Örgütsel fiziki duvarlar, kültürel duvarlar henüz

aşılammışken birliğin en ileri biçiminden, örgütlerarası cephesel bütünleşmeden işe başlamak tüm büyüklüğüne ve heyecan verici yanına rağmen başarısızlık sebeplerini içerisinde taşır. Bu tür bir sonuçla karşılaşmak mutlak değilse de verimsizlik ve hantallıkla malul bir biçimde varlık sürdürmesi hesaba katılması gerekecek denli olasılık dahilindedir.

Bugüne dek, birlikten yana olma fikrinin dahi grupsal avantajları/üstünlükleri güçlendirici bir araç olarak kullanılması veya eskaza gerçekleşen birlikte eylemler sonrasında “eşitler içinde daha eşit” olma yarışına girilmesi, “herkes vardı; ama ben daha çok vardım” kaygısının öne çıkarılması bize ister istemez “sol, birliği henüz hazır değil” veya “birlikte hareket kültürünü kazandırıcı bir önsürece ihtiyaç vardır” tanımlamasını yaptırtıyor.

BİRLİKLER SOMUT VE TANIMLI OLMALIDIR

Farklı siyasal perspektifleri, örgütlenme ve mücadele anlayışları olan siyasal yapılar, ancak çok somut hedefler doğrultusunda birliktelikler oluştururlar. Birlikteliklerin amaçlarının, hedeflerinin çok net olarak konulması gerekir. Bu da kapsamlı bir program sorunudur. Birlik sorunu program sorununa olmazsa olmaz denli bağımlıdır.

Program, içinde yaşanılan tarihsel süreçte, toplumun tüm yönleriyle köklü bir analizini gerektirir. Birliktelikleri hedeflenen çeşitli sınıf, katman ve siyasal yapılanmaların karşılıklı ilişki ve çelişkilerinin, bu çelişkilerin süreçte alabileceği olası biçimlerin incelenmesi gerekir. Ortak noktalar ve hedefler ön plana çıkartılırken, farklılıkların ve çelişkilerin sürece olumsuz etkisi uygun yöntemlerle engellenmelidir.

Bütün gücün temel hedefe yöneltilmesi sağlanmalıdır.

Birlik ve birlik programları, içinde yaşanılan dönemin en canalıcı temel sorununa göre şekillenmek zorundadır. Güncel ve konjonktürel olan hedefler çerçevesinde değil, süreçte belirleyici olan temel sorunlar çerçevesinde birliktelikler oluşturulmalıdır. Herhangi bir tarihsel kesitte, süreç üzerine tayin edici bir öneme sahip olmayan bazı fenomenler, birçok nedenle ön plana çıkabilir. Çeşitli sınıf ve katmanların tavır alışlarından belirleyiciymiş gibi görülebilir. Bu koşullarda oluşturulacak birliktelikler geçici fenomenlerin gölgeleyici etkisine rağmen asli öğelerin tayin ediciliğini gözetmelidir.

Birbirinden oldukça farklı mücadele anlayışına sahip yapıların gerçekte kitle örgütleri kapsamında dahi ortaklaşması kolay olmaz. Eğer biz demokratik kitle örgütlerini, kitleleri siyasal mücadeleye taşımanın bir aracı, yardımcı bir unsur olarak kabul ediyorsak söz konusu güçlüklerin sebeplerini anlayabiliriz. Kitle örgütlerinin bağımsız yapısı, bu alanların; herkesin her biçimde bir araya gelebileceği serbest alanlar olduğu intibasını uyandırabilir. Gerçekte kitle örgütleri; örgütsel olarak bağımsız, siyasal olarak bağımlıdır. Ve bu örgütlenmelerde dahi gündeme gelebilecek olan “birlik” çağrılarının soyut olmak gibi bir lüksü olamaz. Çağrılar, siyasal bir program çerçevesinde yürüyen bir çalışmanın gereklerine bağlı olmalıdır.

Güç ve eylem birliğinin üzerinde yüksелеceği bir zemin ve yakınlaşma atmosferi olmadan alınan “birlik” kararları somutlanma gücünü çekecektir. Mücadelenin kimi ihtiyaçlarını karşılamak üzere gündeme getirilen eylem birlikleri, Cephesel oluşuma hizmet eder; ancak o örgütlenmenin kendisi değildir. Lokal düzeyde yaşanan ve giderek yaygınlaştırılan güç ve eylem birlikleri, örgütler arası cephesel birliğin daha kalıcı ve gerçekçi biçimde oluşumuna basamak teşkil eder; belki gecikmiş ama daha sağlam biçimde örülmüş birlikler üretir. Pratiğin gücü, varolan koşulların yıkarken, bu tür adımlar yakınlaştırıcı ve karşılıklı güveni besleyici rol oynar. Aynı zamanda bilinmelidir ki, “Cephe” üzerine güzel-

leme yapmanın tek başına yararı/anlamı yoktur. Varolan muhalif dinamiklerin ortak kanallara akıtılması amacına hizmet eden çaba, güç ve eylem birlikleri cephesel bir oluşumun öncülleri olup bugünün taktik görevleri olarak önümüzde durmaktadır. Cephe, çeşitli ittifak ve birliklerin ardıdır. Cephenin oluşumu öncesinde yaşanan irili ufaklı ortaklaşmalar "cephe"ye giden yolun basamak taşlarıdır. "Büyük şeyler, ufak şeylerin toplamından oluşur" düşüncesi tahammülle birleştiğinde bugün gerçek kılabilirdiğimiz küçük çaplı birlikleri büyütme olanaklı olmaktadır.

Demokrasi bilinci, birlik çabalarının tutkalıdır. Böyle bir bilincin olmadığı yerde farklılıklara tahammülsüzlük vardır; ki bu, cepheleşmenin önündeki en büyük engellerden biridir. Birlikte hareket etme alışkanlıklarını geliştiren, örgütlerarası mesafeleri engel olmaktan çıkaran ön adımlar gibi ön oluşumlar da gereklidir. "Birlik" adımları somut ve uygulanabilir olmalıdır.

SIYASAL YAPILAR ARASINDAKİ MESAFE, BİRLİĞİN ÇAPI ÜZERİNDE TAYİN EDİCİ ROL OYNAR

Birlikteliklerde, siyasal yapılar kendilerini azami siyasi programları ile değil, birlikteliğin siyasal çerçevesiyle sınırlandırmalıdır.

Siyasal yapılar; programları, uzun ve kısa vadedeki hedefleri, stratejileri farklı olan yapılardır. Değişik sınıf ve katmanlara dayanan siyasi yapılarda bu farklılıklar daha belirgindir. Farklı siyasal yapılar, cephesel bir örgütlenme altında, ortak bir program çerçevesinde kendilerini ifade ettiklerinde; bu siyasal yapılar artık kendilerini, ayrı ayrı azami siyasi programları ile değil, öncelikle, birlikteliğin siyasal çerçevesi ile sınırlandırmak zorundadır. Ters halde, ortak yapıdan topluma verilen farklı farklı hedefleri gösteren mesajlar, toplumun ortak tavrı alışını engeller. (Eylemde birliklik, ajitasyon ve propagandada serbestlik düşüncesinin yanlışlığı) Bu sınırlama, siyasal yapıların kendi programlarından taviz vermesi değildir. Çünkü birlikteliklerin ortak hedefleri, ayrı ayrı siyasal yapıların uzun dönemli siyasal hedefleri-

nin bir ilk evresini oluşturmaktadır. Bundan anlaşılması gereken şey; siyasal yapıların kendi iç yapılanmalarının, örgütlenmelerinin kısıtlanması değil; geniş kitlelere yönelik çalışmalarında kendisini birlikteliklerin ortak hedefleri ile sınırlandırmasıdır.

İTTİFAKLAR SORUNU, BİR SINIFSAK KATILIM SORUNUDUR

Sol içi birlik sorunu ve ittifaklar sorunu birbirlerinden ayrı olan sorunlardır. Ele alınış ve çözümlenmiş şekilleri de farklıdır. Sol içi birlik sorunu-sol'un aşılammış problemleri sebebiyle- büyük oranda siyasal pratiğin gelişimine

"Karşımızda güçlü bir düşman var; biz ise zayıfız. Güçlerimizi bölmeden, tüm gruplar bir araya gelerek düşmanı yeneriz." biçimindeki bir mantık yürütmeye dayalı adımlar pratik yaşam karşısında anlamlı değildir.

bağlıdır. Siyasal pratiğin gereklerini yerine getiren örgütsel yapılar birlik sorununu da çözer; ya da en azından sorunun çözümünü kolaylaştırır.

İttifaklar sorunu ise daha karmaşıktır. Her sınıf veya katman herşeyden önce kendi sınıfsal bilincine sahip olmalı, uzun ve kısa vadeli çıkarlarının nerede olduğunu farkedebilmeli, uzun vadeli çıkarlarını korumak için mücadele azminde olmalıdır. Bu bilinçteki sınıf ve katmanların siyasal temsilcileri ile ittifaklar sorunu, sürdürülecek siyasal mücadelenin gerekleri doğrultusunda ele alınır. İttifaklar gerçek işlevini ise siyasal mücadelenin içinde kazanır.

Hemen hemen her grubun kendini işçi sınıfının temsilcisi sayması ve buna bağlı olarak diğer gruplara "sınıf dışı" atıflarda bulunması "ittifak" sorununda ciddi bir handikapıdır. İttifak sorununun bir sınıfsal katılım sorunu olması, öncülük dayatmasından öte çözümler gerektirir.

İttifak çalışmalarında, ittifaklar genişledikçe ortak hedeflerin kapsamı daralır. İttifakı hedeflenen toplum katmanları -ve bunların siyasal temsilcileri- genişledikçe, bu farklı kesimler açısından, somut can alıcı öneme sa-

hip ortak noktalar bulmak güçleşir. Çok geniş tutulan ittifak çalışmalarında bulunabilecek ortak hedefler, gerçekte hiç kimse için hayati öneme sahip olmayan hedeflerdir. Bu hedefler çerçevesindeki birliktelikler de kolaylıkla dağılabilecek şekilsiz birlikteliklerdir. Benzer şekilde, toplumdaki sınırlı bir kesimin taleplerinin, ittifakı hedeflenen diğer toplum katmanlarına dayatılarak ittifak kapsamının gereksiz yere daraltılması da kabul edilemez bir durumdur.

Bu nedenle en geniş ortak hedeflerle, en geniş ittifakları sağlayabilmek çok özel çabaları gerektirir. Çok genel, yalın çağrılarla bu iş sağlanamaz.

DEMOKRATİK HALK DEVRİMİNİN EN ÖNEMLİ MÜTTEFİKİ KÜRT HALKI OLACAKTIR

"Kapsamlı bir DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ programı, toplumda sanıldığından daha geniş kesimler tarafından benimsenebilir. Bu kesimlerin hemen hemen tümünü kucaklayacak cephesel bir örgütlenme hedeflenmelidir. Bu tür bir mücadele için en önemli mütefiki Kürt halkı olacaktır. Bu ittifak mutlaka sağlanmalıdır. (Devrimci Hareket, S.1, abç)

Bugün için, ülkemizde Kürt Ulusal Demokratik Hareketini de kapsayan cephesel bir örgütlenmenin önünde hala pek çok sorun vardır. Bunun başında, "batı"da Devrimci Demokratik Örgütlenmelerin kendilerini toplumsal mücadelede etkin bir "taraf" olarak kabul ettirememiş olmaları gelmektedir. Buna karşılık, Kürt Ulusal Demokratik Hareketi'nin mücadele ve örgütlenme düzeyinin ulaştığı boyut, sağlıklı bir cephe tartışmasının zemini de güçleştiriyor.

Süreç içinde Kürt Ulusal Demokratik Hareketi kendi tercihini yapmaya zorlanıyor. PKK'nin politik çizgisinin

deki değişkenlik, Türkiye’de uzun dönemde cephesel birlikteliklerin oluşumuna olanak tanımıyor. PKK, “ayrılma hakkı”nı mutlaklaştırarak Ortadoğu’da bağımsız bir Kürt devleti stratejisini hedef alan politikaları tercih ettiğinde arayacağı ittifaklar gibi ittifaklar sorununa bakışı da farklı olacaktır. (Çoğunlukla uluslararası ilişkileri ve dengeleri gözetmek zorunda kalacaktır) Tersine halde, PKK Türkiye düzleminde ve siyasal pratiğinde gerçek bir demokratik toplum hedefleyen bir siyasal güç olmayı amaçlıyorsa, ittifaklar sorununa bakışı daha farklı olacaktır. Bu tercih açık ve net bir şekilde konulmadan açılan cephe tartışmaları biçimsel olmaktan öteye geçemez.

“Karşımızda güçlü bir düşman var; biz ise zayıfız. Güçlerimizi bölmeden,

tüm gruplar bir araya gelirse düşmanı yeneriz.” biçimindeki bir mantık yürütmeye dayalı adımlar pratik yaşam karşısında anlamlı değildir. Ve hayatın başka alanlarında olduğu gibi bu alanda da, koşulları hesaba katmayan duruşlar bir idealizm örneği oluşturur.

Sözü LENİN’e bırakıyoruz:

“Yakınlarda siyasal sorunlar üzerinde tutarlı ve sevimli bir Kadet topluluğuna bir konferans verdim. Tartıştık. Ev sahibimiz şöyle dedi: Önümüzde vahşi bir hayvanın, bir arslanın olduğunu düşün. Biz ikimiz, arslanın önüne atılmış iki esiriz. Bu durumda aramızda tartışmamız uygun olur mu? Bu durumda ortak düşmana karşı mücadeleye girmek için en akıllı ve en uzak görüşlü sosyal demokrat Plehanov’un mükemmel bir şekilde söylediği gibi

‘gericiliği tecrit etmek’ için birleşmemiz görevimiz değil mi? Benzetme güzeldi. Kabul ettim ve cevap verdim. Peki esirlerden birisi silah almayı ve arsllana hücum etmeyi öğütlerken diğeri mücadelenin tam ortasında arslanın boynundan sarkan ‘anayasa’ yazılı bir yaftayı görünce ‘sağdan da soldan da gelirse gelsin şiddete karşıyım’, ‘ben bir parlamenter partinin üyesiyim, anayasal yöntemlerden yanayım’ diye bağırıyorsa ne diyeceksiniz? Böyle bir durumda arslanın gerçek niyetlerini ortaya çıkaran ‘huysuz’ genç; kitleleri eğitmek, onların siyasal ve sınıf bilinçlerini geliştirmek için yaftalara sadakat vaaz ederken arslan tarafından parçalanan esirden daha çok iş yapmıyor mu?” (Aktaran, Devrimci Yol, 1977 Ağustos)

ÖRGÜTLENME SORUNU ÜZERİNE

“Örgütün amacı insanları akılcı varlıklardan kuklalara ya da vahşi yaratıklara dönüştürmek değildir; onun amacı, insanlara zihinlerini ve bedenlerini güven içerisinde geliştirme, akıllarını kullanma olanağını vermektir.”

(SPİNOZA)

Siyasal bir gücün ifadesi olan örgütlenme, bu siyasal gücün ideolojik yansımaları ve bireylerin mücadelelerini kanalize ettikleri araçlardan oluşur. Örgütlenme bir kopuşun, farklılaşmanın ve egemen sisteme bütünlüklü bir karşı koyuşun adıdır. Onun niteliğini belirleyen ölçüt, örgütlenmeyi oluşturan bireylerin sayısı değil, örgütlenmenin ideolojik netliği/tutarlılığı, gündeme müdahale etme/belirleme yeteneği (politik-pratik anlamda) ve kitleleri kavrayıcılığıdır.

Ülkemiz sınıflar mücadelesi tarihinin hemen her döneminde örgütlenme sorunu sürekli tartışılmış, ne olduğu ya da olması gerektiği konusunda çeşitli düşünceler ileri sürülmüş, ancak pek hemfikir olunamamış can alıcı biraz da can sıkıcı bir sorun olmaya devam etmiştir.

Sınıf mücadelesi eksenli hareketler “örgütlü güç”lerini anarken devamlı bir yanılısıma içerisinde olmuşlardır. Ne üzücü bir durumdur ki, devrimci yapılanmalar her ne kadar kendi yayınlarında sürekli büyüdüklerini, güçlendiklerini ve devrime doğru emin adımlarla ilerlediklerini söyleselerde toplumsal muhalefet güçlerindeki çok parçalılık (birleşik bir muhalefet ve mücadelenin yaratılamaması), hedefsizlik ve eş zamanlı olmayan gelişmeler bu iddiaları çürütmektedir.

Yaşamın tüm alanlarını kapsayıcı, hedefleri net olan bütünlüklü bir örgütlenme ve mücadeleye toplumsal muhalefet güçlerinin ihtiyaç duyduğu bir dönemde, yerel bir takım kazanımlar dışında örgütlenmesinin doğru temeller üzerine oturmuş bir ya da daha fazla yapılanmanın, ülke çapında gündeme giren ajitatif eylemler dışında da toplumsal yaşamı değiştirici/dönüştürücü alternatif siyasal gerçeklikler olarak var olmaları gerekirdi.

İçinde bulunduğumuz dönem devrimcilik sadece demokratik kitle örgütleri (sendika, dernek vb.) içerisinde faaliyet boyutuyla algılanmakta, buna göre duruş noktaları belirlenmekte ve devrimci yapılanmaların büyük bir çoğunluğu bu durumu esas çalışma tarzı olarak kabul etmektedirler. Bu alanlardaki, cılız demokratik bir takım kazanımlar dışında bütünsel olarak bir etkinliğin sağlandığını söylemek zordur.

Örgütlenme sorununun sürekliliğini sağlayan birçok etken vardır. Birbirleriyle etkileşimini gözardı etmeden bu etkenleri iki başlıkta toplamak mümkündür. Bunlardan birincisi dış etkenlerdir, ikincisi ise iç etkenler diyebileceğimiz biraz da bizlere has özelliklerden kaynaklanan etkenlerdir. Dış etkenler, özellikle 1980 yenilgisi sonrasında Türkiye özelinde ortaya çıkan ve dünya genelinde Sosyalizmin yenilgisi ve toplumsal muhalefet hareketlerin gerilemesi ile örtüşen sürecin yarattığı sorunlardır. Emperyalist kapitalizmin YDD tezi kapsamında ideolojik saldırıları etkisini kısa sürede göstermiş ve bu etkilerin ortadan kaldırılması için de muhalefet güçlerinin toparlanması uzun bir zamana ihtiyaç duymuştur. Yenilginin kapsamlı oluşu etkilerini kısa sürede sona erdirmeyi güçleştirmiştir. Bu süreç içerisinde ortaya çıkan tabloya apolitik insandan, düşünmekten-sorgulamaktan uzaklaştırılmış insan tipine, örgütlenmekten korkutulmuş, üreten değil sürekli tüketen bireyci insan tipine, toplumcu düşüncelerin yenilgisinden yoğun medya baskısına kadar bir çok şey eklenebilir.

İç etkenler ise bizim kendimize has durumlardan kaynaklanan sorunlardan oluşmaktadır. Bunlardan genel olarak söz ettiğimizde; sosyo-ekonomik ve kültürel anlamda, bu topraklarda yaşayan halk-

ların sürekli olarak resmi söylemlerin ezici baskısı altında kalmış olması bilinç körelmesini beraberinde getirmiş ve kendilerine sunulan her şeyi (istemeselelerde) kabullenme en önemli özellikleri olmuştur. Egemen iktidar sahiplerinin bundan hedefledikleri insanların yaşamın gerçek öznesi olmaktan çıkarılması ve kolay yönetilen birer nesnelere topluluğu haline dönüşmeleridir. Ki, bu istemin büyük ölçüde gerçekleştiğini görüyoruz. Bu şekillenme sürekli olarak güce, kurumların (devletin) "birliğine" ve "bütünlüğüne" onların değiş(tirile)mezliğine inanan etkin birey olamamış kimliklerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Sisteme ait oluşumlar tabu haline dönüşmüş onların ortadan kaldırılamayacağını savunmak erdem haline gelmiştir.

Kısaca özetlemeye çalıştığımız bu doku toplumsal değişimin ve mücadelenin belirleyeni olması gereken devrimcilere ve örgütlenmelerine de yansımıştır. Bu örgütlenmeleri oluşturan bireyleri kendi yapılanmalarının mutlak doğruluğu ve değişmezlik fikrine inandırmış, devrimci politikanın da tabulaştırılmasına (dogmatizm) yol açmıştır. Devrimci hedeflere, dolayısıyla sınıfsız topluma ulaşmak için birer araç olarak düşünülmesi gereken en küçüğünden en büyüğüne kadar bütün örgütlülükler araç olmaktan çıkmış amaç haline dönüşmüş ve fetişleştirilmiştir. Devrimci bir hareketin ezilen, sömürülen ve baskı altında tutulan halkların ve sınıfların çeperinden çıkmasına her ne kadar "öncülük" denilsede çok gerilerde kalmış adeta gelişmelerin peşinden sürüklenir hale gelmiştir. İlişkiye girmeye çalışılan hedef kitlelerin psikolojik, kültürel, sosyolojik farklılıkları bir kenara itilmiş, tekdüze "doğru"ları temel alan dogmatik yaklaşımlar her fırsatta dayatılmaya çalışılmıştır. Diyalektik ve tarihsel materyalizme aykırı yöntem ve arayışlar devrimci hareketlere egemen kılınmıştır.

Doğal olarak toplumsal muhalefetin ve devrimci mücadelenin gelişme seyri içerisinde bu yanlış kavrayış ve uygulamaların aşıldığı dönemler de olmuş ancak bu olumluluklar sürekli bir hal alamamıştır.

Sınıflar mücadelesinde örgütlenmeye ilişkin olumsuzlukların sayısı daha da artırılabilir. Ancak bize düşen çözümler üzerinde durmak yanlışlardan kaçınmaktır. Bu olumsuzlukların aşılması için somut ancak mutlak olmayan çözümler ortaya koymak gerekir. Bu çözümlerin mutlak olmayacağını nedeni, sürekli değişim ve gelişim halinde olan toplumsal dinamiklerin mutlaklaştırılmış çözümleri, çözümsüzlük haline dönüştürebileceği ve bu çözümlerin sürecin gerisinde kalabileceği endişesinden kaynaklanmaktadır.

Örgütlenmenin sağlıklı bir işlerliğe kavuşabilmesi için örgütlenmeyi oluşturan bireylerin ve de birimlerin o yapılanmanın etkin öznelere haline dönüşmelerini sağlayacak adımlar atılmalıdır. Bireyler ve birimler genel çerçeveyi yadsımayan (ideolojik-politik perspektif anlamında) bir düzlemde inisiyatif sahibi olmalı ve kendi farklılıklarını ön plana çıkaran söylem ve eylemlilik haklarına sahip olmalıdır. Bu durum aynı zamanda devrimci bir hareketin sahip olması gereken zenginlik olarak kabul edilmelidir. Örgütsel hiyerarşi teknik ilişkiler boyutunda algılanmalı, amir-memur ilişkilerine son verilmesi, kişilerin gelişmesini engelleyen ilişkilerden özenle kaçınılmalıdır. Kaba bir mantıkla tepeden inmece, emir-komuta zinciri biçiminde yaşama geçirilmeye çalışılan uygulamalardan vazgeçilmeli, aynı gerçeklik karşısında farklı tepkilerin olabileceği kabul edilmeli ve bu farklılıkların ifade edilmesinin olanakları yaratılmalıdır.

Yapılanmanın konumu ne olursa olsun amaç haline dönüştürülmemeli onun devrimci hedeflere ulaşmak için sadece bir araç olduğu hiçbir zaman gözden kaçırılmamalıdır. Tersini bir durumda yukarıda ifade etmeye çalıştığımız olumsuzlukların yaşanması kaçınılmazdır. Bireylerin bilinçlerinde yaratılan eksiksiz ve hatasız yapılanma düşüncesi bir idealleştirmeyi beraberinde getirecek, en küçük bir olumsuzlukta bile büyük halyal kırıklıkları yaşanacaktır.

Örgütlenmeyi oluşturacak bireylerin "birey"leşmesini (gerçek anlamda toplumsal birey) sağlayacak yönde atılacak adımlar, onların kendilerine, örgütlerine ve topluma yabancılaşmasının önüne geçecek, özgürleştirecektir. Örgütlenmeyi oluşturacak bireyler, örgüt-

sel disiplin çerçevesinde ve herhangi bir karışıklığa neden olmadan "öğrenme" ve "öğrendiklerini" sorgulama yeteneğine sahip olma durumuna getirilmelidir. Bu doğrultuda emredici olmaktan kaçınıp yol gösterici olunmalıdır. Böylelikle "tek tip"lilikten kurtulup renkliliklerin bir arada durabileceği canlı, üretken ve sorgulayıcı bir kimliğe ve işlerliğe kavuşulacaktır. Böylesi bir yapılanmanın en doğal sonuçlarından biri, olumsuz anlamda gelenekleşmiş bir "öncü" tiplemesinden, insanlara daha yakın, onların uzağında yaşamlarının dışında durmayan, onların sorunlarını yaşayabilen, kavrayabilen ve pratik çözümler üretebilen insan tipine geçilmesi olacaktır.

Özetle yapılması gereken şey, "kendi dışındaki toplumsal akışa büyük bir irade ve dikkatle eğilme; sınıfları, grupları, sosyal eğilimleri, ekonomik konumları, kültürel özellikleri içinde tanıma; değişen ve gelişen özelliklerini, gerici yanlarını saptama, ileri adımlara destek durma ve geri çekmelere saldırı ve topluma nefes "aldırarak adımları, büyük bir tutkuyla atmak" olmalıdır. (Sosyalist İnsan ve Etkinlik, Akış Yay.sf.14)

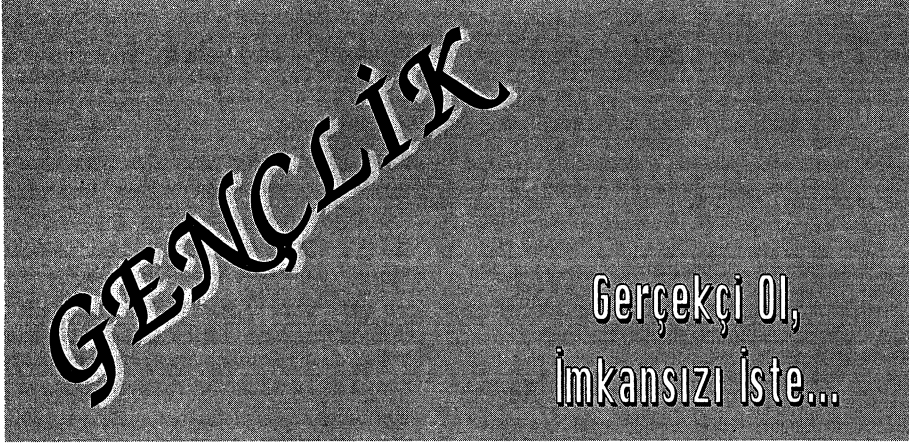
Diyalektik düşünceyi temel alan ve yöntem olarak benimseyen devrimci bir yapılanma hiç kuşkusuz değişimi esas almak durumundadır. Değişen çelişki ve dengelerin kavranabilmesinin yolu ezberle dayalı bir bakıştan değil, eleştirel bir bakıştan temel alınmasından geçmektedir. Bu ise tüm yaşamın, bugüne kadar edinilmiş bilgi ve pratiklerde dahil olmak üzere daha çok sorgulanması anlamına gelecektir. Bu süreç doğru bilgileri pekiştirirken yanlışları da söküp atacaktır. Bu yüzden ilişkilerimiz dahilinde olan tüm bireylerin düşünce sistematiplerinin önünü açıcı zihinsel ve fiziksel eylemlilikleri ısrarla yaşantılarının temeli haline getirmelerini sağlamak gerekir. "En kötü film bile seyredilecek beş dakikası vardır" düşüncesinden hareketle oluşturulacak bir kimlik, gözlem yeteneğini geliştireceğinden hayatın anlaşılması ve değiştirilmesi sorunlarının üstesinden daha kolay gelecektir. Bu ise insansal yeteneklerin körelmeden en etkin bir biçimde ortaya çıkmasını kolaylaştıracaktır. Ezberin, nesne oluşun, tapınmacılığın önüne geçilecektir.

Tartışılmadan, sorgulamadan, yan araçlarla beslenmeden öğrenilmesi tüm bilgiler ve deneyimler "bıçak" altına yatırılıp, tekrar gözden geçirilmelidir. Çünkü, yanlış bilgi ve deneyimlerle özü aynı olmakla birlikte biçimsel değişimlerini en hızlı bir şekilde gerçekleştiren bir sömürü sisteminin değişimlerini en hızlı bir sömürü sisteminin (kapitalizmin) algılanmasının ve ortadan kaldırılmasının olacağı olmayacaktır. Diğer yandan temelleri bugünden atılan böylesi bir kavrayışa sahip insan unsuru devrimci hedeflere ulaşıldığında, devrimin yozlaşmasının, bürokratlaraşmasının ve karşı-devrimci oluşumların ortaya çıkmasının önünde en büyük engel olacaktır.

Gereğesi ne olursa olsun ilişkilerde ortaya çıkmış "resmi" tüm anlayışlar terk edilmelidir. Lenin, "Yoldaşlık ilişkilerini deşifre edecek bilgiler dışında komünist bir örgütlenmenin ne dostundan, ne de düşmanından saklayacağı hiçbir şey yoktur." der. Bu söz herhangi bir örgütlenmenin yenilgilerinin, yanlışlarının saklanmaması, resmi bir söylemin geliştirilmemesi anlamına gelmektedir. Böylesi bir yaklaşımda ısrarcılık yapılanmanın gelişimi ve kitleleri kavrayışının önünde önemli engeller oluşturur.

Kendisini şu ya da bu şekilde demokrat, devrimci, sosyalist biçimde ifade eden kişi veya kurumlarla, onların niteliklerini ve örgütlenmelerini küçümsemeyen devrimci kardeşlik ilkesi altında bir arada durmaya çalışılmalıdır. Düzene entegre olduğu düşünülen kişi veya çevreler eğer "kemikleşmemiş" bir konumda iseler böylesi yapılanmalar ister istemez bir güç olarak kabul edilmeli ve onların değişimini- dönüşümünü sağlayacak ilişki ve politikalar üretilmelidir. Tepkisel davranışlarla, her yenilgi dönemleri sonrası ortaya çıkan bu tür savrulmaların önüne geçilemediği görülmelidir.

Etkili bir politik güç olmanın yolu doğru politikalar üzerinden tüm yaşama hükmeden bütünlüklü bir örgütlenmenin en kısa sürede yaratılmasından geçmektedir. Bizler bunu başarmak için yola çıktık. Hata ve yanlışlarımızdan da öğrenmesini bilerek devrimci bir yolda yolumuza devam edersek zafere ulaşacağımız kesindir.

BU ŞENLİK HİÇ BİTMEMEYECİK

Son günlerde üniversitelerde yoğunlaşan faşist saldırıları ve Susurluk kazasıyla gözler önüne serilen devlet içindeki çeteleşmeyi protesto etmek için Öğrenci Derneği 28 Şubat'tan başlayarak 14 Mart'a kadar sürekli eylem kararı aldı. Çeşitli bildiri ve afişlerle diğer öğrencilere hergün saat 12.30'da yapılacak olan eyleme katılma çağrısı yapıldı. Hergün merkez kantin önünde yapılan alkışlı protesto şeklindeki eylemlere ortalama 100-150 kişi katıldı. Sloganlar atıldı, dövizler açıldı, bildiriler okundu, halaylar çekildi.

14 Mart Cuma günü (son gün) eyleme CAN ŞENLİĞİ Tiyatro Grubu Oyuncuları davet edildi. Oyuncuların sergiledikleri oyunla renklenmiş eyleme yoğun polis baskısına rağmen 400 kişi dolayında katılım oldu. Oldukça coşkulu geçen eylemde 'Yaşasın Özerk-Demokratik Üniversite Mücadelemiz', 'Faşizme Karşı Birleşelim', 'Çeteler Mecliste Öğrenciler Hapiste', 'Susma Sustukça Sıra Sana Gelecek', 'Sokağa Eyleme Özgürleşmeye', 'Sermaye Defol Üniversiteler Bizimdir' şeklinde sloganlar atıldı. 'Sağ-Sol Çatışması Değil Faşist Saldırı Var', 'Çeteler Mecliste Öğrenciler Hapiste', 'Oligarşinin Eğitim Düzenini Yıkacağız' yazılı dövizler kullanıldı. 16 Mart 1978 tarihinde faşistlerce katledilen devrimci öğrencilerde saygı duruşuyla anıldı.

15 gün boyunca devam eden eylemlilikler ciddi ve tutarlı bir eylem tarzının oturtulmaması, önceden duyurulan eylem programlarına ilişkin vaatlerin tam olarak yerine getirilememesi gibi eksiklikleri barındırsa da biz hata yapıp doğruyu bulacağız deyip sokakta öğrenmeye devam edeceğiz.

Beşevlerden Bir Grup
Devrimci Hareket okuru

(... YIL 1978 Mart'ın 16'sı Yedi Can Düştü Beyazıt'ta Ellerinde kitapları ve Defterleriyle...)

Oligarşinin emekçi kitleleri sindirmek için amansızca saldırıları dün olduğu gibi bugünde sürmektedir. 1977 1 Mayıs'ını kana bulayan 78'de İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi önünde bomba atıp, yayılım ateşine tutan, 1988'de Kuzey Kürdistan'ını insansızlaştıran egemen sınıfın Susurluk 96'da bütün pislikleri ortaya çıktı.

Bütün olaylar egemen sınıfların halkımıza karşı açık bir savaş ilanındır. Buna göre örgütlenmek koşullar gereğidir. Bu savaşta sağ-sol çatışması, Türk-Kürt kavgası, Alevi-Sünni kavgası gibi safsatalara yer yoktur. Savaş ezilenin-ezene, proletaryanın-burjuvaziye, sosyalizmin-emperyalizme karşı savaşıdır. Bu savaşın bir yanında Alevi, Sunni, Türk, Kürt tüm ezilenler öbür yanında ise emperyalizm ve işbirlikçileri ezenler vardır.

Sinmek mi! Binlerce Hayır.

Bugün halkımızın büyük bir kesiminin örgütsüzlüğünde etkisiyle kavgamız yavaş seyrediyor. Dün yenilmişti olabiliriz ama yarın ki kavgada yine bizler olacağız.

Ankara'dan Bir Grup Devrimci Hareket Okuru

TÜRKİYE'DE DERNEKLEŞME VE ÖĞRENCİ DERNEKLERİ

Topluluk halinde yaşayan insanların ortak birtakım ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçların birlikte giderilmesi ya da savunulması daha kolay ve verimli olacağından ortak çıkarlar etrafında bir araya gelme, ortak olan sorunlara birlikte çözüm bulma ve dolayısıyla örgütlenme düşüncesinde belirli bir tarihsel süreç içinde şekillenmeye başlamıştır. Sorunları, ihtiyaçları aynı olan kişi veya çevrelerin bir araya gelerek oluşturdukları "birlik"ler, "topluluk"lar v.b. toplumsal yaşamda "tüzel kişilikler" olarak yer almışlardır İnsan toplumunun gelişim tarihinde önemli yere sahip olan bu tür oluşumlar genel olarak "DERNEK" * kavramıyla adlandırılmıştır. Demeklerin tarihte ilk örneklerine Roma İmparatorluğu döneminde rastlanmaktadır. Günümüzdeki son şeklini ise 20 yy'ın ilk dönemlerinde almaya başlamıştır.

Derneklerin ortaya çıkışı ile siyasal ve sosyal yapıda değişim başlamıştır. Devletin ve diğer bir kaç kuruluşun dışında kişinin bağımlık duyacağı kurumlar ortaya çıkmış, iktidar savaşı bu gruplar aracılığı ile verilecek hale gelmiştir. Bunun yanında paylaşılan bir siyasal yapı ve bunun getireceği pluralist bir toplum düzeyine geçilecektir.

Dernekleşme sürecini toplumsal bir zorunluluk olarak nitelersek; Modernleşmiş, gelişmiş, bunun takibinde de insana insan olarak bakmanın unutulduğu, eğitimden bilime, kültürden sanata varıncaya kadar insanın metalaştığı tüm toplumsal değerlerin bir döviz haline getirildiği, harcanmak suretiyle bir yerlere gelmek için kullanıldığı, insanı insan yapan onuruyla yaşamının unutulmaya yüz tuttu, sürekli kaybetmeye alışan daha da önemlisi alışkanlıklarına alıştıran, suskun konuşmayan bir toplumun yaratıldığı günümüzde Dernekleşme sisteme karşı ve sistemden doğan bir tepkidir. Bu tepki gelişime yabancı kalan sosyal, siyasal, ekonomik (talanı, köleliği, sömürüyü dayatmış ve depolitize bir toplumu hedeflemiş) yapıya karşıdır. Toplumsal gelişimleri bir yapıya taşımak gerekir ki dernekler bu gereğin sonucu olarak doğarlar.

Çağımızın sanayileşmiş ve demokratik toplumları birbirlerinden kopuk bireylerden çok, örgütlü insanlardan oluşur. Top-

lumsallaşmanın bu örgütlü biçimi "Kollektif Özgürlükleri"de ön plana çıkarmıştır. Her geçen gün birşeyleri dayatan büyümesi bir yapı içinde bir taraf olmayan, bir grup içinde bulunmayan birey kamusal yaşamda pek etkili olamamaktadır.

TÜRKİYE'DE DERNEKLEŞME

1926'da yürürlüğe giren Türk Medeni Kanunu'nun 53. maddeleri cemiyetleri düzenler. Bu hükümler yetersiz kaldığından 1938'de 3512 sayılı Cemiyetler Kanunu çıkarılmış ve tam üç defa değiştirilmiştir. 1961 Anayasasına göre, 1972'de 1630 sayılı "Derneklere kanunu" çıkarılmıştır. 1982 Anayasası ile yapılan değişiklikler doğrultusunda bazı düzenlemelere gidilmiş ve 1983'te 2908 sayılı "Dernekler Kanunu" çıkarılmıştır.

Türkiye'de dernek özgürlüğü 1961-80 arasında TCK'nın bazı hükümlerinden kaynaklanan cezai yaptırımları dışında evrensel ölçülere uygun bir sürece girmiştir. Bu dönemde Danıştay özgürlükler konusunda koruyucu ve de özgürlüğü destekleyici bir rol oynamıştır. 1980 sonrasında tüm alanlarda olduğu gibi dernek özgürlükleri konusunda da otoriter bir değişime olmuştur.

Batı burjuva demokrasilerinde sendikal haklara sahip bazı toplum ve meslek grupları bizde dernek kurma hakkından bile yoksundur. Bugün dernek kurması yasaklanan, bir derneğe üyeliği özel izne bağlanan kamu görevlilerinin önemli bir bölümü 1961 Anayasası ve 624 sayılı yasaya göre sendika kurma hakkına bile sahiptirler. 1971 Anayasası ile yine bunların bir bölümüne en azından dernek kurma hakkına sahip kalabildiler. Bugün ise, 1980 öncesinin kamu personelinin dernekleri yoktur ve bu kesimler örgütsüzdür.

"Medeni Hakları kullanma ehliyetine sahip ve 18 yaşını bitiren herkes önceden izin almaksızın dernek kurabilir." (D.K./Md.4) Derneklerin izin alınmadan serbestçe kurulabilmesi ilkesi yalnız öğrenci dernekleri için değil bütün dernekler için yıpranmıştır. Devletin faaliyet alanına giren konularda bireyin ve toplumun girişim özgürlüğünün bulunmadığı varsayımından yola çıkan bu zihniyet totaliter

çizgiler taşımaktadır. İdarenin "tüzek incelemesi" adı altında yaptığı bu öz-denetim derneklerin faaliyet alanının dar tutulması yüzünden de keyfiliğe yol açmaktadır. Toplumun en aktif kesimleri için dernek kurma ya da üye olma hakkını kaldırma ya da daraltan mevzuat; kurulabilecek dernekleri ve bunların faaliyet alanlarını da hiçbir evrensel ölçüye sığdırmayacak derecede kısıtlamıştır.

* Not: 80 sonrasında geçen zaman diliminde yasal zeminde olmasada kurulan Kamu Sendikaları önemli kazanımlara sahip olmuş, geline süreçte KESK adı altında farklı bir boyuta sıçrayarak Konfederasyon türünde bir yapılanmaya gidilmiştir. Ve bu sendikalar illada olacak deniliyorsa meşrulukları da kazanmışlardır.

DERNEKLERİN FAALİYET ÖZGÜRLÜĞÜ

Kurulan ya da tüzüğü onaylanan derneklerin çalışma alanları da sayısız yasaklarla; faaliyetten alıkoyma kapatılma v.b. engel ve yaptırımlarla çevrelenmiştir.

Derneklerin tüzüklerinde belirtilen "Çalışma konuları ve biçimleri dışında faaliyette bulunamayacakları" nı bildiren hüküm (D.K: 37/1) nedeniyle mesela tüzüğünde "gezi düzenlemek" gibi bir çalışma biçimi öngörmeyen bir derneğin bu tür bir eylemden dolayı "yasak faaliyette" bulunmuş sayılması mümkündür.

Yasaklanmayan bazı çalışmalarsa izin sistemine bağlanmıştır: *Uluslararası faaliyette bulunma, yurtdışında şube açma ya da benzer amaçlı derneklere -kuruluşlara katılma (md.11); öğrenci yurdu, pansiyon, kitaplık, çalışma odası, yuva, kreş, huzurevi, aşevi, spor alanı, kamp tesisi kurma ve işletme (md.41); yabancı ülkelerdeki dernek ve kuruluşların üyelerini Türkiye'ye davet etme ya da bunların davetine uyarak kendi üye ya da temsilcilerini yurt dışına gönderme (md.43)* gibi faaliyetler özel izne bağlı olarak yapılabilir.

Bildiri, broşür v.b. yayınlarda (md.44)'ile açıkça sansüre bağlanmıştır. Bunların nüsası mülki amirliğe ve Cumhuriyet Savcılığına verilir; bunlar bildirimden sonra 24 saat geçmeden dağıtılamaz basına açıklanamaz. gecikmede sakınca varsa dağıtım önlenemez; toplattırılabilir. Burada "bildirim" den söz edil-

* DERNEK: "Kazanç dışı bir amaçla ikiden çok kişinin bilgilerini ve çalışmalarını birleştirerek, bir ana tüzüğe göre tüzel kişilik kazandırdıkları kuruluş" O.Hançerlioğlu-Ekonomi Sözlüğü

mişse de, mülki amirin önleme ve toplatma yetkisinin bulunduğu bir durumun, sansür ya da izin sistemi demek olduğu tartışılmayacak kadar açıktır.

Dernekler, idarenin sürekli ve genel bir "gözetim rejimi"ne tâbidir. "Derneğin yönetim yeri, evrakları görevlendirilen memurlarca her zaman denetlenebilir." (md.45) Denetleme sırasında dernek binalarında, yanlarında velisi ya da vasisi olmayan 18 yaşından küçük kişilere ya da ortaöğretim öğrencilerine rastlanması, "kanunların yasakladığı tüm rejim, doktrin veya ideolojileri temsil eden resim, afiş, pankart ve yazıların, mahkemeye yasaklanmış yayınların bulunması; izinsiz alkollü içki kullanılması,... gibi nedenler polis tarafından kapatılmasına yol açar. (Md.48)

Bütün bu kısıtlama ve baskılar, demokratik bir toplumda dernek özgürlüğünün sahip olması gereken işlevlere de ters düşer. Toplumsallaşma ve yönetime katılma engellenmekte, çoğulculuk ve özgürlük ilkeleri de özellikle kolektif özgürlükler noktasında yara almaktadır. Baskıcı sistem, örgütlü insandan duyulan korkuyu bu şekilde yansıtmaktadır. Yurttaş "kutsal devlet" karşısında tek başına ya da en fazla kendi örgütsel kesimi içinde bırakılmak istenmektedir.

Böylece Türkiye'de bunalımlı dönemlerin faturası bir kez daha özgürlük aleyhine olmaktadır. Bir yandan derneklerin kamu yaşamını ve iktidarı etkilemesine son verilmek istenirken öte yandan bütün derneklerin adeta tümünden cezalandırılması yoluna gidilmiştir.

ÖĞRENCİ DERNEKLERİ

Öğrenci dernekleri, öğrencilerin yaşantılarında küçümsenemeyecek bir öneme sahiptir. Yüksek öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin maddi-manevi sorunlarının aşılmasından okul yönetimi ile ilişkilerin yürütülmesine, ilk demokratik katılım mücadelesinin kazandırılmasına kadar birçok fonksiyona sahiptir.

2908 sayılı yasanın 4. maddesine göre "medeni hakları kullanma ehliyetine sahip 18 yaşını bitirmiş olanlar, o yükseköğretim kurumuna kayıtlı olanlar" öğrenci derneklerinin kurucusu olabilirler. 2547 sayılı YÖK Kanununun 59.maddesine göre bunun için Rektörlük'ten izin alma koşulu da getirilmiştir.

Bu ve benzeri maddelerle okul idarelerinin, öğrenci dernekleri üzerindeki yetki artırılmış ve öğrenci eylemlerinin önü-

ne geçilmek istenmiştir. Ancak her iki yasanın getirdiği sıkı denetim kuralları öğrencilerin derneklerden giderek uzaklaşmalarına neden olmuştur. Bu gün öğrenci dernekleri geniş öğrenci kitlelerine seslenememektedir. Okul yönetimi ile öğrenci arasında köprü görevi görmesi gereken öğrenci dernekleri, bu işlevlerini yerine getirememektedir; bu ise öğrenci-yönetim ilişkilerinde kopmalara neden olmaktadır. (İletişimsizlik ise Eğitim ve siyasal sistemimizdeki sorunların en önemli kaynağıdır. Büyükleğin konuştuğu gençlerince hep dinlediği toplumsal yaşantımız beraberinde çözümsüzlüğü getirmiştir. Kendi kendimize benzeyeceğiz diye hiçbir şeye benzemez hale getirilmişiz.)

Batı demokrasilerinin hepsinde var olan ve bizde 1970'lere kadar faaliyette bulunan öğrenci gençlik ya da öğrenci ağırlıklı kütle örgütleri bugün artık yoktur. 1972'den bire yasa yoluyla öğrenci kuruluşlarının tasfiyesine gidilmesi alışkanlık haline gelmiştir. Önce, 12 Mart rejimiyle çıkarılan Dernekler Kanunu (1972 tarihli 1630 sayılı kanun) ile öğretim kurumlarında "tek dernek kuralı" getirilmiş (md.14) ve böylece varolan öğrenci dernekleri de infisah * etmiş sayılmıştır. Tüzel kişiliğinin yasa ile idamı anlamına gelen bu müdahale, hukuk devleti ve kazanılmış hak gibi kavramların yanısıra çoğulculuğunda reddi demek olmuştur.

Bugün yürürlükte olan ve 12 Eylül rejimi ile MGK tarafından çıkarılan Dernekler Kanununda "tek dernek" sınırlaması sürdürülmüştür. (Md.5) Bu arada 1972 tarihli yasaya güvenerek kurulan öğrenci dernekleri de tasfiyeye uğramıştır. Bu sonuca bir takım fiili yollardan ulaşılmıştır. Bunlar şöyle ki: "Sıkıyönetim Komutanlıklarının aldığı "faaliyeti durdurma" kararları, açılan davalar, dernek defterlerine el konulması ve bunların geri verilmemesi, kongre yaptırılmama, aradan geçen zaman içerisinde pek çok öğrencinin öğrencilik durumlarının son bulması... gibi eski derneklerin yaşamasına olanak bırakmamıştır. Öte yandan, yeni Dernek kanunundan önce çıkartılan Yüksek Öğrenim Kurmları Kanununda dernek üyeliğini Rektörlerin özel iznine bağlamıştır. (md.59)

Gerçi bu hüküm, sonraki tarihli Dernek Kanunu ve 1982 Anayasasının "derneklerin izinsiz kurulması" ilkesini benimsemeleriyle kısmen değiştirilmiş ya da yürürlükten kaldırılmış sayılmayıldı. Ne var ki, uzun süre Rektörler bu yorumu kabul etmemişlerdir. Ayrıca "izin koşulu"nun MGK tarafından konulmuş olması

yüzünden Anayasa yargısı yoluna da gidilememiştir. Bu durum "Rektörlük iznin gerekli olmadığı" yolundaki idare mahkemesinin kararına kadar sürmüştür.

Bu gün idarenin baskıları, öğrenci derneğini faaliyetten alıkoyma, infisah etmiş sayma, lokali kapatma ya da üyelerini izleme, fişleme ve gözaltına alma şeklinde devam etmektedir.

1968'lerde birçok ülkenin siyasi tarihine damgasını vuran ve o yıllarda Fransa'da gelişen Gençlik Hareketleri'nin Türkiye'de de onurlu bir tarihi vardır. Ülkemizde aynı tarihlerde üniversite gençliği kimi akademik sorunlarını çözmek ve üniversitelerde ki anti-demokratik uygulamalara son vermek için harekete geçmiştir. Bu hareketlilikler kısa sürede toplumun dayandığı temellerin kısacası Kapitalizmin tartışılmasına kadar ulaşmıştır. Egemen sınıflar için Gençliğin dünyasındaki bu nitel değişim çok tehlikeliydi. Tekelci sermayenin ne pahasına olursa olsun gerçekleştirmek istediği başlıca gündemi: "Çağdaş demokrasiye giden yolları tıkmak ve onu savunmaları susturmak" idi bu için uygulayıcısı ise 12 Eylül Rejiminin kahramanları! olmuştur." Türkiye'nin Aydınlanma Hareketi boyunca elde ettiği tüm demokratik kazanımları yerle bir edip, işçi sınıfına siyaset arenasını yasaklar; gençliğin karşısına da iki zor ile çıkmıştır: Hapishaneler ve gerici bir eğitim-gerici bir üniversite! Bu elleri kanlı iktidarın, hapishane duvarları dışındaki gençlikten anladığı tek şey: "Düşünmeyen, tartışmayan, tepeden tırnağa kadar kirli düzeni olduğu gibi kabul edecek insanlar!... Eğitim sistemi ise böylesi kuşaklar yetiştirmek amacıyla tezgahlanmıştır.

Türkiye'de yükseköğrenimin 12 Eylül'den öncede sorunları vardı, ne var ki o zamanlar heşeye rağmen ÖZERK bir yapıya sahip idi. 12 Eylül Rejimi üniversiteleri daha çağdaş bir hale getirmek ne kelime, özerkliğini de elinden alarak doğrudan doğruya üniversitelerin bel kemiğini kırmış ve bunu yaparken üniversiteleri "anarşi kaynağı" olarak göstermiştir. Darbeci iktidarların, amaçlarını uzun ömürlü kılabilmesi için elde etmek istedikleri hedeflerde üniversiteler de vardı. Çünkü üniversitelerin yetiştirdiği kişiler ortaöğretimde ve de ülkedeki diğer hizmet alanlarında en geniş etkinliğe sahip kimselerden oluşuyordu.

1982 Anayasasında da tekrarlanan Yüksek Öğretim Kanunu ile üniversiteler merkezîyetçi ve "tek tip" bir yapıya bü-ründürülmüştür. Önemli olan, bu yapının

* İNFİSAH: Hukuki olarak kendi tüzel kişiliğine son verilmesi

üstüne oturduğu felsefedir ki o da: "Koyu merkezîyetçi, olabildiğine otoriter müdahaleci ve denetleyici; yok edilen Akademik Özgürlük"... Sistemi kuranların üniversitelerden istedikleri üniversiteyi üniversite yapan "çoğulcu düşünce ortamı" değil istenilen "tek tip düşünce, tek tip bilim adamı ve tek tip öğrenci" olmuş yani olmayacak şey istenmiştir!

1992 istatistiklerine dayanarak; Türkiye'de 15-24 yaşa arası 9 milyon genç vardır. Bunun 4,5 milyona yakını üretime katılıyor, 2,7 milyonu ise "başta gezer, okul-suz, işsiz" durumda, 1,4 milyonu ise öğrenim görmektedirler. Tüm bu gençlik kesimlerinin ayrı ayrı ve bütün olarak genç olmalarından kaynaklanan yığınla sorunları var. Gençliğin toplumsal yaşama katılımı ve bu amaçla bir araya gelip örgütlenme sorunları, işçi, köylü, öğrenci tüm kesimlerin ortak ana sorunudur. Öğrenci gençliğe "adam olacak cahiller ve de potansiyel suçlular" gözüyle bakan düzen bu kesimin karşısına sadece çağdışı üniversite ile çıkmakla kalmamış ve bunun gibi bir sürü sorunu da önüne yığmıştır. Ödemek zorunda bıraktığı harç paraları, beslenmeden, barınmaya varana değin bu kesimi sindirmek ve yıldırma etkisiz kılabilmek için ortaya çıkarılmıştır. Sorunlara çözüm aramanın yolu ise en başta örgütlenmekten geçmektedir.

Üniversite Gençliğinden çoğulculuk hakkı ya da özgürlüğü dernekleşmelerinde de kısıtlanmış, her öğretim kurumunda

tek bir dernek kurulabilmesi dayatılmış, batı ülkelerinde görülmeyen bu yöntem 12 Eylül'ün Bay Netekim'lerinin ekimini yaptığı tohumların meyvesi olmuş ve bunu baskı araçlarını çeşitlendiren yönetimlerin iktidara gelmesiyle sürekli bir kısıtlamaya gidilmiştir. Dernek kurmak için Rektörden izin alınması koşulu kaldırılmış ve bunun yerine derneklerin ve yurtların İçişleri Bakanlığınca yakından izlenmesine karar verilmiş bu tutumu protesto eden öğrenci eylemlerinde yakından izlenen Öğrenci Dernekleri mimlenmiş, kurucuları ve üyeleri gözaltına alınmıştır. Ve bu protestolar "küçük bir azınlığın kışkırtması" felsefesine sığmılarak görmezden gelinmeye çalışılmıştır. Ve bunun yanı sıra Öğrenci Dernekleri öğrencilerin çoğunluğunu temsil etmediğinin üzerinde durularak Dernekler kanunu'nda yeni düzenlemelere gidilmiş ve öğrencilerin % 50'sini üye yapamayan dernekleri feshetmek türü baskılara gidilmiş ancak bunların hiçbirisi çözüm değildir ve olmamış, olmayacaktır da!

Derneklerin çoğunluk esasına dayanmaları ilk bakışta çarpıcı gelse de, dernekleşme özgürlüğüne aykırılığı bir yana uygulamada bir öğrenci derneğinin etkinlikte bulunduğu oklarda öğrencilerin % 51'ini kendi içine alabilmesi neredeyse olanaksızdır. "Her öğrenci derneğin doğal üyesidir, hükümüyle de çoğunluk sorunu çözülememiştir. Oysa YÖK eski başkanı İ.Doğramacı'nın özel üniversitesi Bil-

kent'te uygulanan öğrenci derneği biçimi devlet üniversitelerinde her nedense uygulanmamaktadır. Bu derneğin öğrencilerin kendilerine ayrılan fondan harcama yapabilmesi ve yöneticilerin yaptıkları toplantılara katılabiliyor olmaları gözününe alındığında ve bu biçimi "Demokratik biçim" nitelemesine gidenlerin Devlet üniversitelerinde bu uygulamaya yanaşmamaları altında yatan neden kafalarımızı kurcalamaktadır.

Artık öğrencilerin dernek kurma ve yaşatma hakkıyla uğraşılmasıdır. Üniversitelerin öğrenci derneklerinin, öğrenci kitleleri içinde bir azınlığı temsil ettiği doğrudur ancak nedeni ise övünecek bir şey değildir; bir hastalığın, anti demokratik bir olgunun işaretidir. Gerçek şu ki; gençlik üzerindeki ağır baskılar, dernekçiliği gözü kara kişilerin yürütebileceği bir cesaret işi yapıp çıkmıştır. Gençliği sorumluluğa katacak demokratik üniversite kurulmadıkça, bugüne değin olan patlamalarda hep olacaktır.

Sonuç olarak sorunlar çağdaş üniversite ve demokrasi içinde çözülür. Çünkü; demokrasi her türlü teke, teklige, tekçiliğe, tekele karşı bir yönetim dizgesidir. Tek sese, tek sesliliğe, tek tip örgüte, tek yola, tek modele, tek adama karşı bir sistem olan demokrasinin varlığı o ülkedeki nedenli çok seçenekler varsa anlaşılabilir.

Faydalanılan Kaynaklar

- A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi: Yüksek Lisans Programı "TEZ ÖNERİSİ"
- Türk Dernekler Kanunu (Bilal Uçar)
- Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu (Bülent Tanör)
- Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz! (Server Tanilli)
- Nasıl Bir Demokrasi İstiyoruz! (S.Tanilli)
- Kollektif Özgürlükler
- Yönetim Hukuku (A.Şeref Gözübüyük)

Elbette kırk çeşit devrimcilik yok. Ancak, devrimin paradoksal özelliği; zorlu bir koşu olması ile insana ait en seçkin erdemleri, estetiğin en incelmış biçimini bir arada bulundurması yanıltıcı görüntülere sebep olabilmektedir. Görüntünün en bulanık olduğu anlarda bile devrimin içerdiği potansiyel çiçeklenmeyi görebilmek, iradeyi elden bırakmamakla mümkündür. Bir irade yoğunlaşması olarak varlık gösteren devrimciliğin bir diğer özelliği de "İnandığınızı bulamıyorsanız, bulduğunuza inanın" oyunu oynamak yerine, inandığında ısrardır.

Bir sabah,
insanların uyandıklarında
kardeşçe yaşamaya başladıklarını
düşlüyorum.
Herşeye karşın bu sabah yine
bu ülkedeki zencilerle
dünyadaki diğer renkli derin insanların,
renklerine göre değil
fakat niteliklerine göre
değerlendirileceklerini
tüm insanların insan onuruna varışın
bir saygınlıkta olacaklarını
düşlüyorum.
Doğruluğun
birgün güçlü bir sel gibi
coşkunca akacağına,
yönetim kadrolarına
sevgi ve acıma dolu
alçakgönüllü insanların
seçileceğine inanıyorum.
Her şeye karşın,
birgün savaşın sona ereceğini,
kılıçların sabana,
mızrakların erik kancalarına
dönüşeceğini,
hiçbir ulusun
diğerine saldırmayacağını
ve nihayet
savaşın olmayacağını
düşlüyorum.

*Martin Luther King
(1920-1968)*

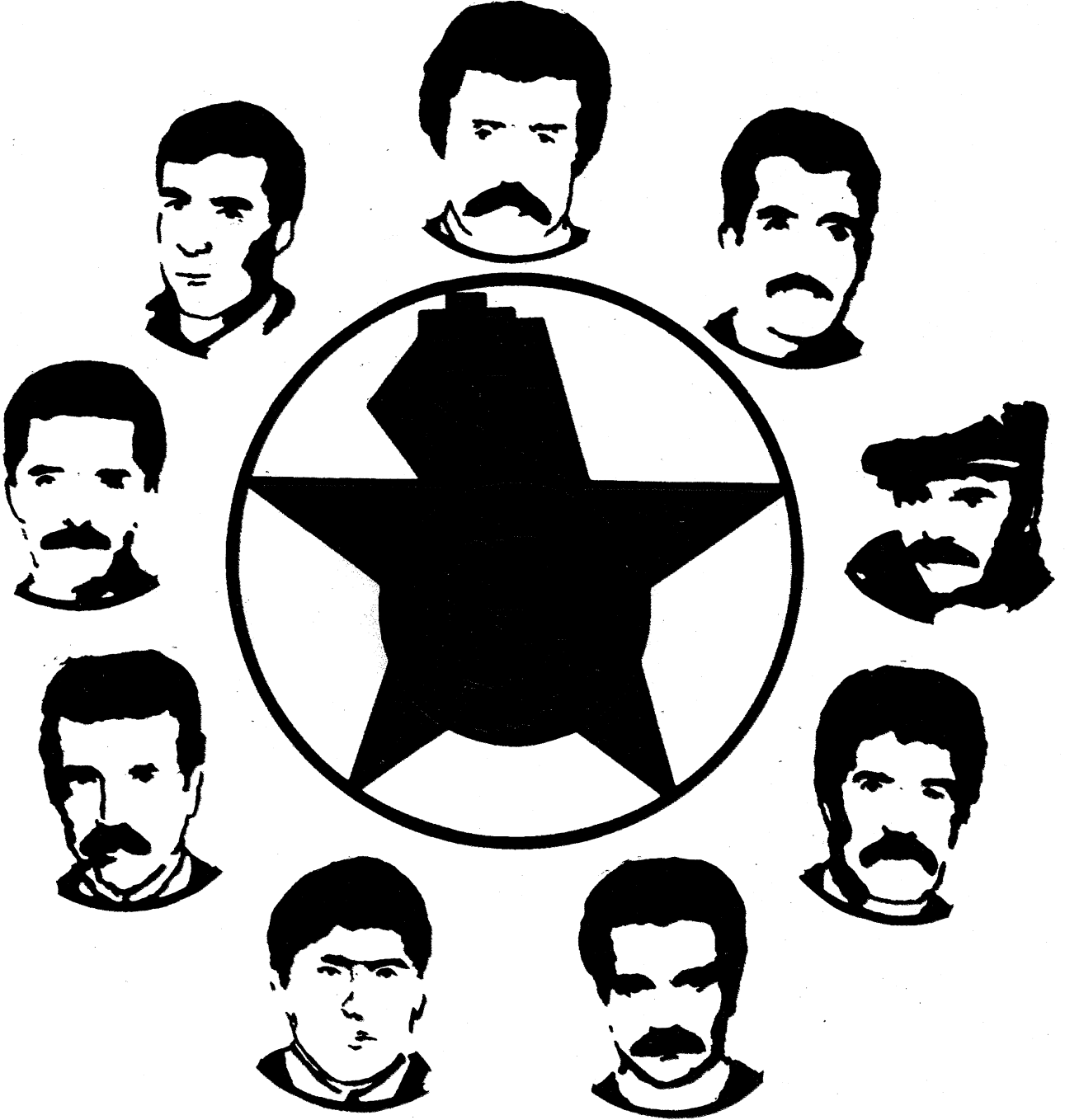
Okurlarımıza; Dergi büromuzun telefonu bağlanmıştır. Telefon numaramız ve yeni banka hesap numaramız künyemizde belirtilmiştir. Sosyalist basının içinde bulunduğu ekonomik sorunlar bizim de dışımızda değil. Dergimizin sürekliliği açısından bu konuda desteklerinizi, ayrıca içeriğin zenginleştirilmesi için yazı, şiir, fotoğraf, v.b. katkılarınızı bekliyoruz.

DEVRİMCİ HAREKET Aylık Siyasi Dergi

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Ali Dursun AĞDOĞAN
Adres: Alemdar Mah. Çatalçeşme Sok. No.6/1 D.4 Cağaloğlu/İST. Tel: (0212) 513 95 53
Hesap No: Ali Dursun AĞDOĞAN İş Bankası Cağaloğlu Şubesi 1095 30000 469682
DM Hesap No: Ali Dursun AĞDOĞAN İş Bankası Karaköy Şubesi 102830100-72439
Abone Yurtiçi Yıllık : 1.000.000.- TL. Abone Yurtdışı Yıllık : 80 DM.
Fiyatı : 150.000.- TL.
Ofset Hazırlık : Ajans D (0212) 528 64 64 Baskı : Ceylan Matbaacılık (0212) 517 00 81

KIZILDERE '72...

*"İnsanlığı bir türkü söyler gibi
sevenler
Her şeyi bir şarkı sözü gibi
yaşarlar
On'lar bitmeyen bir senfoninin
bestecileridir"*

**ONLAR KURTULUŞA KADAR SAVAŞ ŞİARINI
DEVİRİM YOLUNA KANLARIYLA YAZDILAR**